

ΠΑΓΚΥΠΡΙΟ ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΙΚΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΕΘΕΛΟΝΤΙΣΜΟΥ

ΠΡΑΚΤΙΚΑ

24^η ΣΥΝΟΔΟΣ

ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΓΕΡΟΝΤΩΝ

«Η ακρίβια, οι δυσμενείς
επιπτώσεις στη ζωή των
ηλικιωμένων και οι ευθύνες
της πολιτείας»

Λευκωσία, 2024

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ
ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ
ΒΟΥΛΗΣ ΓΕΡΟΝΤΩΝ:

ΠΑΓΚΥΠΡΙΟ
ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΙΚΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ
ΕΘΕΛΟΝΤΙΣΜΟΥ

Πρακτικά 24^{ης} Συνόδου της Βουλής των Γερόντ-ων

Έκδοση: © Παγκύπριο Συντονιστικό Συμβούλιο Εθελοντισμού

Τήρηση Πρακτικών: Βουλή των Αντιπροσώπων

Επιμέλεια Έκδοσης:

Ηλίας Δημητρίου, Ολίβια Πατσαλίδου, Ειρήνη Αγγέλη

ISBN 978-9925-555-17-8 (έντυπο)

ISBN 978-9925-555-18-5 (ηλεκτρ.)

Αναδημοσίευση μέρους ή ολόκληρης της έκδοσης επιτρέπεται νοούμενου ότι αναφέρεται η πηγή.

Ευχαριστίες

Για τη συμβολή στην οργάνωση και την επιτυχία της 24ης Συνόδου, θερμές ευχαριστίες:

- ❖ στην Πρόεδρο της Βουλής των Αντιπροσώπων κ. Αννίτα Δημητρίου
- ❖ στον Προεδρεύοντα της Βουλής των Αντιπροσώπων κ. Αντρέα Καυκαλιά
- ❖ στην κ. Τασούλα Ιερωνυμίδου, Γενική Διευθύντρια της Βουλής των Αντιπροσώπων
- ❖ στη Διευθύντρια των Κοινοβουλευτικών Επιτροπών και το προσωπικό της Υπηρεσίας Κοινοβουλευτικών Επιτροπών της Βουλής των Αντιπροσώπων και ιδιαίτερα την Υπηρεσία Ερευνών, Μελετών και Εκδόσεων
- ❖ στα μέλη του προσωπικού της Βουλής των Αντιπροσώπων για την προσφορά διαφόρων υπηρεσιών

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΓΕΡΟΝΤΩΝ

ΠΡΑΚΤΙΚΑ 24^{ης} ΣΥΝΟΔΟΥ

«Η ακρίβια, οι δυσμενείς επιπτώσεις στη ζωή των ηλικιωμένων
και
οι ευθύνες της πολιτείας»

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ο ΘΕΣΜΟΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΓΕΡΟΝΤΩΝ	6
ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΚΑΙ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΓΕΡΟΝΤΩΝ	7
ΗΜΕΡΗΣΙΑ ΔΙΑΤΑΞΗ 24ΗΣ ΣΥΝΟΔΟΥ	8
Πρακτικά της Βουλής των Γερόντων	9
Παράρτημα I	91
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ/ΒΟΥΛΕΥΤΡΙΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΓΕΡΟΝΤΩΝ	91
Παράρτημα II	92
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ/ΒΟΥΛΕΥΤΡΙΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΥΓΕΙΑΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΓΕΡΟΝΤΩΝ	92
Παράρτημα III	93
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ/ΒΟΥΛΕΥΤΡΙΩΝ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΓΕΡΟΝΤΩΝ	93

Ο ΘΕΣΜΟΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΓΕΡΟΝΤΩΝ

Το Επαρχιακό Συντονιστικό Συμβούλιο Εθελοντισμού Λευκωσίας (ΕΣΣΕ), με την ευκαιρία της ανακήρυξης του Διεθνούς Έτους Ηλικιωμένων το 1999, οργάνωσε και λειτούργησε για πρώτη φορά τη Βουλή των Γερόντων με σκοπό να συμβάλει στην προώθηση των στόχων του Διεθνούς Έτους.

Το 2001, με απόφαση της Διοικούσας Επιτροπής του ΕΣΣΕ Λευκωσίας και του Συντονιστικού Σώματος της Βουλής των Γερόντων που είχε συσταθεί, η ευθύνη λειτουργίας και συντονισμού του θεσμού της Βουλής των Γερόντων ανατέθηκε στο Παγκύπριο Συντονιστικό Συμβούλιο Εθελοντισμού (ΠΣΣΕ). Κύριο στόχο του θεσμού αποτελεί η διεύρυνση και η αναβάθμιση της Βουλής των Γερόντων σε παγκύπρια κλίμακα.

Ως θεσμός, η Βουλή των Γερόντων συμβάλλει ενεργά στον κοινωνικό προβληματισμό και στην προώθηση των διαφόρων προβλημάτων που αντιμετωπίζει η Τρίτη ηλικία στην Κύπρο. Η Βουλή των Γερόντων συνεδριάζει μία φορά τον χρόνο στην Αίθουσα Συνεδριάσεων της Βουλής των Αντιπροσώπων, με την παρουσία μελών της Νομοθετικής και Εκτελεστικής Εξουσίας και άλλων παρατηρητών.

Αποτελείται από 56 βουλευτές, οι οποίοι έχουν συμπληρώσει το 63ο έτος της ηλικίας τους και εκπροσωπούν Παγκύπρια οργανωμένα σύνολα, που ασχολούνται με την ευημερία των ηλικιωμένων.

Για την προώθηση των θεμάτων που απασχολούν τις ετήσιες εργασίες της Βουλής των Γερόντων, αναφορικά με την Τρίτη ηλικία, λειτουργούν δύο Επιτροπές, η Επιτροπή Υγείας και η Επιτροπή Κοινωνικής Πρόνοιας.

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΚΑΙ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΓΕΡΟΝΤΩΝ

Η Βουλή των Γερόντων λειτουργεί βάσει Κανονισμών οι οποίοι εγκρίθηκαν από την Ολομέλεια της Συνόδου της Βουλής των Γερόντων. Οι Κανονισμοί ρυθμίζουν τις διαδικασίες και όλα τα πρακτικά ζητήματα για τη λειτουργία της Βουλής των Γερόντων βάσει των πιο κάτω άρθρων:

ΜΕΡΟΣ Ι - ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

ΜΕΡΟΣ ΙΙ - ΣΚΟΠΟΙ ΚΑΙ ΕΞΟΥΣΙΕΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΓΕΡΟΝΤΩΝ

ΜΕΡΟΣ ΙΙΙ - ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΓΕΡΟΝΤΩΝ

ΜΕΡΟΣ ΙV - ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΙΚΟ ΣΩΜΑ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΓΕΡΟΝΤΩΝ

ΜΕΡΟΣ V - ΣΥΝΘΕΣΗ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΓΕΡΟΝΤΩΝ

ΜΕΡΟΣ VI - ΕΠΙΤΡΟΠΕΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ ΚΑΙ ΥΓΕΙΑΣ

ΜΕΡΟΣ VII - ΠΡΟΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΕΣ ΣΥΝΕΔΡΙΕΣ ΣΤΗ ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ

ΜΕΡΟΣ VIII - ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΓΕΡΟΝΤΩΝ

ΜΕΡΟΣ ΙX - ΔΙΑΦΟΡΑ

Τα πρακτικά και τα αιτήματα των Συνόδων της Βουλής των Γερόντων προωθούνται στους αρμόδιους φορείς.

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΓΕΡΟΝΤΩΝ

ΗΜΕΡΗΣΙΑ ΔΙΑΤΑΞΗ 24ΗΣ ΣΥΝΟΔΟΥ

Βουλή των Αντιπροσώπων

Αίθουσα Ολομέλειας

Παρασκευή, 10 Νοεμβρίου 2023, 10.00 - 13.00

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

Χαιρετισμός και κήρυξη των εργασιών της 24^{ης} Συνόδου της Βουλής των Γερόντων από την Πρόεδρο της Βουλής των Αντιπροσώπων κ. **Αννίτα Δημητρίου**

ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΙ

1. **Ηλίας Δημητρίου**, Πρόεδρος του Παγκύπριου Συντονιστικού Συμβουλίου Εθελοντισμού και του Συντονιστικού Σώματος της Βουλής των Γερόντων
2. **Γιάννης Παναγιώτου**, Υπουργός Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων
3. **Δρ Ιωάννα Γρηγορίου** εκ μέρους της Υπουργού Υγείας δόκτορος Πόπης Κανάρη
4. **Μαριλένα Ευαγγέλου**, Υφυπουργός Κοινωνικής Πρόνοιας
5. **Στέφανος Κυπριανού**, Πρόεδρος της Βουλής των Νέων Αντιπροσώπων
6. **Γεώργιος Εφραίμ Χριστοφή** εκ μέρους της Κυπριακής Παιδοβουλής

Διάλειμμα

7. α. Έκθεση της Επιτροπής Κοινωνικής Πρόνοιας της Βουλής των Γερόντων για το θέμα «**Η ακρίβια, οι δυσμενείς επιπτώσεις στη ζωή των ηλικιωμένων και οι ευθύνες της πολιτείας**» και ειδικότερα για θέματα που αφορούν την κοινωνική πρόνοια.
 - β. Έκθεση της Επιτροπής Υγείας της Βουλής των Γερόντων για το θέμα «**Η ακρίβια, οι δυσμενείς επιπτώσεις στη ζωή των ηλικιωμένων και οι ευθύνες της πολιτείας**» και ειδικότερα για θέματα που αφορούν την υγεία.
8. Συζήτηση και έγκριση των εκθέσεων

Πρακτικά της Βουλής των Γερόντων

24^η Σύνοδος

Συνεδρίαση 10^{ης} Νοεμβρίου 2023

Ωρα έναρξης: 10.09 π.μ.

Πρόεδρος (Αννίτα Δημητρίου):

Καλημέρα σας. Παρακαλώ, καθίστε. Σεβαστά μέλη της Βουλής των Γερόντων, Αγαπητοί συνάδελφοι, αγαπητές συναδέλφισσες, Κύριε, κυρία, κύριοι υπουργοί, καλωσορίσατε. Σας καλωσορίζω όλους και κηρύσσω την έναρξη των εργασιών της 24^{ης} Συνόδου της Βουλής των Γερόντων και παρακαλώ τις έντιμες γραμματείες να διαπιστώσουν αν υπάρχει απαρτία.

Γραμματέας (Χρύσω Αργυρού):

Υπάρχει απαρτία, κυρία Πρόεδρε.

Πρόεδρος: Ευχαριστώ πολύ.

Κύριε Υπουργέ Εργασίας, κυρία Υφυπουργέ Κοινωνικής Πρόνοιας, αγαπημένοι μου συνάδελφοι, συναδέλφισσες, εκπρόσωποι της Βουλής των Νέων Αντιπροσώπων και της κυπριακής Παιδοβουλής, Πρόεδρε του Παγκύπριου Συντονιστικού Συμβουλίου Εθελοντισμού και του Συντονιστικού Σώματος της Βουλής των Γερόντων, σεβαστά μέλη της Βουλής των Γερόντων.

Σας καλωσορίζω στη Βουλή των Αντιπροσώπων. Και είναι με ιδιαίτερη τιμή και χαρά που προεδρεύω και της φετινής συνόδου της Βουλής των Γερόντων, που συνέρχεται για 24^η χρονιά, ως θεσμού πλέον της κυπριακής κοινωνίας.

Με δεδομένα τα σοβαρά προβλήματα που αντιμετωπίζετε στη σημερινή εποχή, η Βουλή σας παρέχει βήμα και ενδυναμώνει τη φωνή σας, ώστε να εκφράσετε τις απόψεις σας για όλα αυτά που σας απασχολούν.

Αναγνωρίζοντας την πολύτιμη προσφορά και τις θυσίες σας τόσο προς τις οικογένειές σας όσο και προς τον τόπο σας, οφείλουμε όλοι να συνδράμουμε στην προσπάθεια για επίλυση των προβλημάτων που δυσχεραίνουν την καθημερινότητά σας. Και βρισκόμαστε λοιπόν εδώ, για να σας ακούσουμε, να αφουγκραστούμε τις πραγματικές ανάγκες σας και εκεί και όπου μπορούμε να δώσουμε λύσεις στα ζητήματα που έχουν μεγάλη σημασία για τη βελτίωση της ποιότητας ζωής σας.

Στο πλαίσιο της συνόδου της Βουλής των Γερόντων είθισται να καθορίζεται ως κεντρικός άξονας συζήτησης ένα επίκαιρο θέμα που απασχολεί τους «έμπειρους» όπως τους λέω χαρακτηριστικά συμπολίτες μας. Με δεδομένο ότι ο κόσμος δοκιμάζεται από πολέμους, οικονομικές και ενεργειακές κρίσεις, αλλά και την κλιματική αλλαγή σε όλο τον πλανήτη, η κεντρική θεματική της φετινής συνόδου δεν θα μπορούσε να ήταν άλλη από τις δυσμενείς επιπτώσεις όλων αυτών τα οποία ζούμε στη ζωή των ηλικιωμένων, την ακρίβια, αλλά βεβαίως και τις ευθύνες της πολιτείας. Πρόκειται φυσικά για συνέπειες που επέφερε ο πόλεμος στην Ουκρανία μετά τη ρωσική εισβολή, τα δραματικά γεγονότα στο γειτονικό Ισραήλ, καθώς και οι πληθωριστικές πιέσεις με τις οποίες έχουμε έρθει αντιμέτωποι.

Πραγματικά το κόστος ζωής στην Κύπρο βρίσκεται σε μια αδυσώπητη ανοδική τροχιά -δεν είναι μόνο στην Κύπρο- με τις τιμές και τα αυξημένα έξοδα να πιέζουν τα νοικοκυριά και δη τα άτομα της τρίτης ηλικίας, εκ των οποίων οι πλείστοι όσοι έχουν ως κύρια πηγή εισοδήματος μόνο τη σύνταξή τους, ένα εισόδημα που δεν συμβαδίζει με τη ραγδαία αύξηση των δαπανών διαβίωσης. Ως αποτέλεσμα τα άτομα της τρίτης ηλικίας βιώνουν στα πιο ευάλωτα χρόνια της ζωής τους έντονη οικονομική ανασφάλεια, άγχος και ανησυχία. Και χαιρετίζω τη σημερινή παρουσία του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, αλλά βεβαίως και της Υφυπουργού Πρόνοιας, γιατί ιδίως το φλέγον ζήτημα και των συντάξεων, αλλά και ευρύτερα των επιδομάτων είναι πολύ σημαντικό και η επικοινωνία με τους ενδιαφερομένους είναι εξαιρετικά σημαντική.

Το αυξανόμενο κόστος ζωής δεν είναι ένα ζήτημα που μπορεί να αγνοηθεί. Το κράτος και όλοι οι θεσμικοί φορείς οφείλουν να αναζητήσουν και να εφαρμόσουν πρακτικές λύσεις που θα διασφαλίσουν ότι οι ηλικιωμένοι θα μπορούν να ζουν με άνεση και γαλήνη. Τέτοια μέτρα είναι βεβαίως η ρύθμιση του Ταμείου Κοινωνικών Ασφαλίσεων, ώστε να εξασφαλιστεί η επαρκής χρηματοδότησή του και συνακόλουθα η ενίσχυση των κοινωνικών ασφαλίσεων των ηλικιωμένων. Χρειάζεται λοιπόν να θεσπιστούν πολιτικές από την κυβέρνηση για την κάλυψη των συνταξιοδοτικών προγραμμάτων και βεβαίως την επιβολή αυστηρότερων κανονισμών για τη διασφάλιση των συνταξιοδοτικών ταμείων προς όφελος τελικά των συνταξιούχων.

Πρωταρχικής σημασίας για τον ηλικιωμένο πληθυσμό είναι σαφώς και η πρόσβαση σε οικονομικά προσιτή υγειονομική περίθαλψη. Μπορεί πλέον να έχουμε το ΓΕΣΥ, και χαιρόμαστε ιδιαίτερα γι' αυτό, όμως δεν έχει εξαλειφθεί παντελώς το κόστος που επωμίζονται οι ηλικιωμένοι για την περίθαλψή τους. Γι' αυτό πρέπει να επεκταθεί η ασφαλιστική κάλυψη της περίθαλψης των ηλικιωμένων, με στόχο την αντιμετώπιση του υψηλού κόστους των φαρμάκων πολλές φορές και των ιατρικών εξετάσεων, καθώς και την αύξηση της πρόσβασης σε υπηρεσίες πρόληψης και μακροχρόνιας φροντίδας, όπως

υπηρεσίες κατ' οίκον υγειονομικής περίθαλψης, υποστηριζόμενες εγκαταστάσεις διαβίωσης και οίκους ευγηρίας.

Επιπλέον, η εφαρμογή μέτρων φορολογικής ελάφρυνσης που αφορούν τους ηλικιωμένους, όπως ελαφρύνσεις φόρου ακίνητης ιδιοκτησίας, εκπτώσεις φόρου εισοδήματος και άλλες πρόσθετες απαλλαγές για τους ηλικιωμένους, μπορεί να συμβάλουν στη μείωση της οικονομικής τους επιβάρυνσης και συνεπώς στην ανακούφιση και μεγαλύτερη άνεση των συμπολιτών μας, για να μπορούν να αντεπεξέλθουν στις οικονομικές δυσκολίες τις οποίες αντιμετωπίζουν.

Η κρατική χρηματοδότηση για προγράμματα κοινωνικής υποστήριξης, κέντρα ηλικιωμένων και κοινωνικές υπηρεσίες μπορεί να δημιουργήσει ένα δίκτυο προστασίας για τους ηλικιωμένους. Αυτά τα προγράμματα μπορούν να προσφέρουν μια σειρά υπηρεσιών από την παράδοση γευμάτων μέχρι τη βοήθεια οδικής μεταφοράς, που μπορούν πραγματικά να βελτιώσουν την ποιότητα ζωής τους.

Κυρίες και κύριοι, η 24^η Σύνοδος της Βουλής των Γερόντων διοργανώνεται και φέτος επιτυχώς, χάρις βεβαίως στη βοήθεια και στήριξη του Παγκύπριου Συντονιστικού Συμβουλίου Εθελοντισμού, προς το οποίο εκφράζω συγχαρητήρια και ευχαριστίες για το έργο του στο σύνολό του. Η συνεργασία νομοθετικής και εκτελεστικής εξουσίας με τους πολίτες είναι απαραίτητη για τη δημιουργία μιας κοινωνίας που θα σέβεται τα δικαιώματα και θα παρέχει τη φροντίδα και υποστήριξη που αξίζει και στα άτομα τρίτης ηλικίας.

Σημειώνω με χαρά και την παρουσία των εκπροσώπων της Βουλής των Νέων Αντιπροσώπων και βεβαίως και της κυπριακής Παιδοβουλής. Είναι ιδιαίτερα ενθαρρυντικό που εκπρόσωποι τριών διαφορετικών γενεών Κυπρίων πολιτών βρίσκονται σήμερα εδώ, καταδεικνύοντας το ενδιαφέρον για ενίσχυση του κοινωνικού ιστού, αλληλοϋποστήριξη και αλληλεγγύη, ώστε να επιτυγχάνονται οι στόχοι για ευημερία και πρόοδο της κοινωνίας μας.

Φίλες και φίλοι, κυρίες και κύριοι, οι ηλικιωμένοι μας συνιστούν αδιαμφισβήτητο έναν θησαυρό γνώσης, σοφίας, εμπειρίας, καθώς έχουν ζήσει δεκαετίες αλλαγών, διακυμάνσεων και εξελίξεων, παρακολουθώντας την πορεία της χώρας μας προς την ανάπτυξη. Οι γνώσεις, τα βιώματα και οι αναμνήσεις μιας ζωής αποτελούν ανεκτίμητη παρακαταθήκη για εμάς και σε κάθε περίπτωση πρέπει να αναδεικνύουμε την αξία και τη σημασία τους στις μεταγενέστερες γενεές. Οι συμπολίτες μας της τρίτης ηλικίας λειτουργούν ως γέφυρα με το παρελθόν, συνδέοντάς μας με την ιστορία και τις παραδόσεις μας. Μεταβιβάζουν γνώσεις, αξίες και αρετές απαραίτητες για τη διαφύλαξη της ταυτότητάς μας, καθώς μας επιτρέπουν να εκτιμήσουμε από πού προερχόμαστε, να κατανοήσουμε τις ρίζες μας και να διδαχτούμε από το παρελθόν, για να μπορούμε να έχουμε μέλλον.

Έχουμε λοιπόν χρέος έναντί τους και συλλογική ευθύνη, υπό τις τεράστιες προκλήσεις που υψώνονται απειλητικά για την ανθρωπότητα, να διασφαλίσουμε στα χρυσά τους χρόνια την ευημερία και ευδαιμονία τους, που σημαίνει πρόσβαση σε ποιοτική υγειονομική περίθαλψη, σε οικονομικά προσιτή στέγαση και σε κοινωνικές υπηρεσίες που θα εγγυώνται αξιοπρεπή διαβίωση και ποιότητα ζωής.

Ως Πρόεδρος της Βουλής των Αντιπροσώπων και εκφράζοντας βεβαίως όλα τα μέλη του σώματος -και ευχαριστώ για ακόμα μια φορά τους αγαπητούς συναδέλφους και συναδέλφισσες που βρίσκονται εδώ- σας διαβεβαιώ πως θα συνεχίσουμε να θεσμοθετούμε για τα θέματα που σας απασχολούν και ιδιαίτερα για την ακρίβια και τις δυσμενείς επιπτώσεις που επιφέρει στη ζωή σας. Θα συνεχίσουμε να απευθύνουμε έκκληση προς όλους τους αρμοδίους για τη λήψη κατάλληλων μέτρων, προκειμένου να αντιμετωπιστούν οι ολοένα και πιο δύσκολες συνθήκες τις οποίες διάγουμε. Είναι ευθύνη και χρέος μας να εφαρμόσουμε αποτελεσματικές πολιτικές ή να ελέγξουμε ορθότερα την εφαρμογή αποτελεσματικών πολιτικών, που θα ελαφρύνουν τα βάρη και θα σας παράσχουν τη δυνατότητα να απολαύσετε μετά τη συνταξιοδότησή σας τους καρπούς του μόχθου και της σκληρής προσπάθειας που καταβάλλατε μια ολόκληρη ζωή για την επίτευξη των στόχων και των προσδοκιών σας, συμβάλλοντας ταυτόχρονα στην πρόοδο της κοινωνίας.

Στο σημείο αυτό λοιπόν κηρύσσω την έναρξη των εργασιών της φετινής συνόδου, εύχομαι και είμαι σίγουρη για τις παραγωγικές συζητήσεις με ουσιαστικά αποτελέσματα, που πραγματικά θα προσφέρουν λύσεις, αλλά και προβληματισμό προς εμάς, εννοώντας την πολιτεία, για τα θέματα, τις προκλήσεις που έχει να αντιμετωπίσει η τρίτη ηλικία.

Καλώ τώρα στο βήμα τον Πρόεδρο του Παγκύπριου Συντονιστικού Συμβουλίου Εθελοντισμού και του Συντονιστικού Σώματος της Βουλής των Γερόντων, τον κ. Ηλία Δημητρίου για τον δικό του χαιρετισμό.

Πρόεδρος του Παγκύπριου Συντονιστικού Συμβουλίου Εθελοντισμού και του Συντονιστικού Σώματος της Βουλής των Γερόντων (Ηλίας Δημητρίου):

Καλημέρα σας.

Εξοχότατη Πρόεδρε της Βουλής, αξιότιμες κυρίες βουλευτρίες και αξιότιμοι κύριοι βουλευτές, κύριε Δημητρίου, κύριε Καυκαλιά, κυρία Ορφανίδου, κύριε Σενέκη, κύριε Αποστόλου, εντιμότητα κύριε Υπουργέ Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, αξιότιμη κυρία Υφυπουργέ Κοινωνικής Πρόνοιας, αξιότιμη δόκτωρ Γρηγορίου, εκπρόσωπε της Υπουργού Υγείας, φίλε Στέφανε Κυπριανού, Πρόεδρε της Βουλής των Νέων Αντιπροσώπων, φίλε Γιώργο Εφραίμ Χριστοφή εκ μέρους της κυπριακής Παιδοβουλής, κυρίες και κύριοι.

Είναι με ιδιαίτερη χαρά που χαιρετίζω τη Σύνοδο της Βουλής των Γερόντων, η οποία συμπληρώνει είκοσι τέσσερα χρόνια από την πρώτη διοργάνωσή της, αλλά και της δημιουργίας του θεσμού από το 1999.

Η Βουλή των Γερόντων εδώ και είκοσι τέσσερα χρόνια δηλώνει δυναμικά την παρουσία της, διεκδικώντας μια ισότιμη και αξιοπρεπή ζωή για τα άτομα της τρίτης ηλικίας. Είναι ο θεσμός που εκπροσωπεί μια μεγάλη και αξιοσέβαστη πληθυσμιακή ομάδα που είναι οι ηλικιωμένοι μας.

Μέσω του συντονιστικού σώματος, των Επιτροπών Κοινωνικής Πρόνοιας και Υγείας και των πενήντα έξι βασικών βουλευτών εκπροσώπων οργανωμένων συνόλων προσπαθεί να αναδείξει τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι ηλικιωμένοι και να στοχεύσει στην επίλυσή τους, πραγματοποιώντας ετήσια τη Σύνοδο της Βουλής των Γερόντων, αλλά και δημιουργώντας ευνοϊκές συνθήκες και διαύλους επικοινωνίας με τα αρμόδια θεσμικά όργανα του κράτους.

Ο θεσμός της Βουλής των Γερόντων επιδιώκει και επιτυγχάνει μεταξύ άλλων τα ακόλουθα:

1. Τη συνένωση δυνάμεων από τόσα πολλά και διαφορετικά οργανωμένα σύνολα, διαφορετικού σκοπού, δηλαδή της κοινωνίας των πολιτών.
2. Την επίτευξη του κοινού στόχου για ενίσχυση της ενεργού συμμετοχής των ατόμων της τρίτης ηλικίας και της συμμετοχικής δημοκρατίας.
3. Την αναγνώριση και αξιοποίηση της προσφοράς και της συσσωρευμένης εμπειρίας των ηλικιωμένων.
4. Τη συλλογική προώθηση των θεμάτων της τρίτης ηλικίας μέσω ενός βήματος και πλαισίου όπως είναι η Βουλή των Γερόντων.

Το θέμα το οποίο θα απασχολήσει την 24^η Σύνοδο της Βουλής των Γερόντων είναι το εξής: «Η ακρίβια, οι δυσμενείς επιπτώσεις στη ζωή των ηλικιωμένων και οι ευθύνες της πολιτείας». Ένα θέμα που φυσικά δεν αφορά μόνο στους ηλικιωμένους, αλλά σε ολόκληρη την κοινωνία. Οι ηλικιωμένοι όμως, όντας μια ομάδα ανθρώπων με ιδιαιτερότητες και ειδικές συνθήκες λόγω της φυσικής πορείας της ζωής, χρήζουν μεγαλύτερης προσοχής, στήριξης και φροντίδας, τόσο στον τομέα της υγείας όσο και της κοινωνικής πρόνοιας. Η ακρίβια που μαστίζει τη σημερινή εποχή έχει δημιουργήσει πολλαπλά προβλήματα στην τρίτη ηλικία, η οποία δεν βρίσκεται σε θέση να τα αντιμετωπίσει παράλληλα με τα διαχρονικά κενά που υπάρχουν και καλούμε το κράτος να προβεί στα απαραίτητα μέτρα, για να τους προστατεύσει.

Η Βουλή των Γερόντων έχει δημιουργηθεί, γιατί η φωνή των ηλικιωμένων πρέπει με κάποιο τρόπο να φτάνει στα κέντρα λήψης αποφάσεων, που μπορούν να δώσουν λύσεις.

Οι δύο εκθέσεις των Επιτροπών Υγείας και Κοινωνικής Πρόνοιας της Βουλής των Γερόντων απαριθμούν προϋπάρχοντα προβλήματα που δεν έχουν επιλυθεί, αλλά και νεότερα που έχουν προκύψει. Εστιάζουν σε θέματα υγείας και κοινωνικής πρόνοιας και θα σας παρουσιάσουν από τους προέδρους των αντίστοιχων επιτροπών, τον κ. Δημητριάδη και τον κ. Αγαθαγγέλου. Αφορούν σε γενικότερες, αλλά και εξειδικευμένες παροχές και υπηρεσίες στους δύο αυτούς τομείς, καθώς εκεί εντοπίζονται τα προβλήματα που δημιουργούνται. Επίσης, σε κάθε έκθεση επισυνάπτεται σχετικός πίνακας προόδου, όπου μπορεί ο καθένας από εμάς να δει την πορεία των αιτημάτων των δύο τελευταίων Συνόδων της Βουλής Γερόντων, που αντιστοιχούν στα έτη 2019 και 2022, περιλαμβανομένων αιτημάτων προηγούμενων χρόνων. Εδώ θα ήθελα να προσθέσω ότι με προτροπή της αξιότιμης Προέδρου κυρίας Αννίτας Δημητρίου δημιουργήθηκε ο εν λόγω πίνακας, σε μια προσπάθεια παρακολούθησης των αιτημάτων της Βουλής των Γερόντων. Πέρα από την ανάρτηση που θα γίνει από τους συναδέλφους των αντίστοιχων επιτροπών, θέλω να

τονίσω σε όλους ότι τα πράγματα δεν είναι τόσο εύκολα. Το αντιλαμβανόμαστε όλοι. Μιλούμε για την ακρίβια. Η ακρίβια είναι ένα στοιχείο, ένα δεδομένο το οποίο ο καθένας μπορεί να το νιώσει μέσα στο ίδιο του το πετσί. Άρα, πρέπει να βρεθούν λύσεις.

Παράλληλα, ένα άλλο θέμα το οποίο θέλουμε να δει ο Υπουργός Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων είναι το 12% του πέναλτι στις συντάξεις των 63 ετών. Ναι, το ΓΕΣΥ είναι ευλογία για τον τόπο, όμως υπάρχει ακόμη δρόμος για βελτίωση. Οι συνταξιούχοι μας, ηλικιωμένοι μας στο νοσοκομείο, όταν ήταν πριν να προχωρήσουν οι διαδικασίες του ΓΕΣΥ, δεν πλήρωναν ούτε ένα ευρώ. Αυτή τη στιγμή υπάρχει ένα αντίτιμο, που μπορεί κάποιος να πει και τι έγινε με €3 ή €5 ή €10. Ναι, είναι υπόθεση αυτό για κάποιους ανθρώπους και εδώ ακριβώς θέλουμε να ξαναδούμε πώς μπορεί αυτή η κατάσταση να βελτιωθεί.

Και το τελευταίο που ήθελα εγώ να πω είναι ότι, ναι, όσον αφορά τη νομοθεσία η οποία εγκρίθηκε το 2018 και καλύπτει τη χηρεία για τους άντρες, εμείς λέμε ότι, ναι, έπρεπε να καλύψει και τους προηγούμενους. Είναι μια διάκριση, είναι μια αδικία και επομένως θεωρούμε ότι το νομοθετικό σώμα έπρεπε ακριβώς να λάβει υπόψη του αυτή τη διάκριση την οποία ψήφισε το 2018.

Ευχαριστώ θερμά την αξιότιμη Πρόεδρο της Βουλής των Αντιπροσώπων για το αμέριστο και αυθεντικό ενδιαφέρον της προς το έργο της Βουλής των Γερόντων, τη Βουλή των Αντιπροσώπων κι όλους όσοι εργάστηκαν για τη διεξαγωγή της σημερινής διοργάνωσης, όλες τις αρμόδιες υπηρεσίες που συνεργάζονται με τη Βουλή των Γερόντων, τους αρμόδιους φορείς που παρίστανται σήμερα εδώ και τέλος το συντονιστικό σώμα και τις επιτροπές της Βουλής των Γερόντων και όλους τους βουλευτές και βουλευτρίες που προσπαθούν για ένα δίκαιο και ισότιμο παρόν και μέλλον.

Να καλωσορίσουμε και τον βουλευτή κ. Μουσιούττα, ο οποίος ήρθε τώρα. Να ευχηθώ καλή επιτυχία στις εργασίες της συνόδου, με πνεύμα αμοιβαιότητας, κατανόησης και υποστήριξης στους θεσμούς της Βουλής των Γερόντων, αλλά και των ανθρώπων της τρίτης ηλικίας.

Είμαι σίγουρος ότι η σημερινή παρουσίαση του θέματος, όπως έχει καταγραφεί κάτω, θα μας δώσει σημαντικά πορίσματα τα οποία θα προσπαθήσουμε ο καθένας ανάλογα σε ποιο μετερίζι βρίσκεται να τα βελτιώσουμε όσο μπορούμε καλύτερα. Να είστε καλά, καλή επιτυχία.

Πρόεδρος: Ευχαριστώ πολύ. Ευχαριστούμε πολύ, κύριε Δημητρίου, και για όλα όσα κάνετε, αφού έχετε την ευθύνη συντονισμού. Χωρίς εσάς δεν θα μπορούσαμε να είχαμε τη Βουλή των Γερόντων. Και κρατάω κάτι πολύ σημαντικό, το οποίο έχετε πει. Τα πράγματα δεν είναι εύκολα, αλλά σε καμιά περίπτωση μη αντιμετωπίσιμα. Εξάλλου, ευθύνη είναι δική μας να τα αντιμετωπίσουμε.

Καλώ τώρα στο βήμα τον Υπουργό Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων κ. Γιάννη Παναγιώτου για τον δικό του χαιρετισμό.

Κύριε υπουργέ.

Υπουργός Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων (Γιάννης Παναγιώτου):

Κυρία Πρόεδρε της Βουλής, φίλη υφυπουργέ, κυρίες και κύριοι βουλευτές, Πρόεδρε του Παγκύπριου Συμβουλίου Εθελοντισμού, Γιατρέ, Πρόεδρε της Βουλής των Εφήβων και της Παιδοβουλής, αγαπητοί και σεβαστοί πρεσβύτεροι συμπολίτες μας, που μας συνδέετε με την ιστορία του τόπου μας, μέσα από τους αγώνες της ζωής σας και της καθημερινότητάς σας, καθώς και με τη συμβολή σας μέσα από την εργασία σας, σε ένα από τα σημαντικότερα επιτεύγματα αυτού του λαού που είναι ο θεσμός του Ταμείου Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

Καλημέρα σας, και σας ευχαριστούμε πολύ για όλα. Θα ξεκινήσω διαβάζοντας το άρθρο 9 του Συντάγματος της Κυπριακής Δημοκρατίας, όπου αναφέρονται τα εξής: «Εκαστος έχει το δικαίωμα αξιοπρεπούς διαβίωσης και κοινωνικής ασφαλείας. Ο νόμος θα προβλέψει περί προστασίας των εργατών αρωγής προς τους πτωχούς και συστήματος κοινωνικών ασφαλίσεων». Και έτσι έγινε. Αμέσως μετά από την ανεξαρτησία η πρώτη κυβέρνηση της χώρας μας και ο πρώτος Υπουργός Εργασίας, τότε Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, φρόντισε να ξεκινήσουν οι διαδικασίες, ώστε το Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων να καταστεί καθολικό και μέχρι το 1964 και με όσα μεσολάβησαν αυτό κατέστη εφικτό. Είμαι σίγουρος ότι εσείς -αρκετοί από εσάς τους σημερινούς πρεσβύτερους, που τότε ήσασταν νεότατοι- θυμάστε πόσες και πόσο μεγάλες ήταν οι προκλήσεις που οι τότε συνομήλικοί σας με την ηλικία που έχετε σήμερα είχαν να αντιμετωπίσουν, όταν ήταν πλέον στην τρίτη ηλικία. Όμως

μέσα από την εισαγωγή του καθολικού συνταξιοδοτικού συστήματος αυτό ξεκίνησε σιγά σιγά να αλλάζει και τα γηρατειά να συνοδεύονται με αξιοπρέπεια. Αυτό συνεχίστηκε και το συνταξιοδοτικό μας σύστημα ενδυναμώθηκε. Το 1980 θεσμοθετήθηκε το αναλογικό σύστημα και οι συντάξεις ξεκίνησαν να γίνονται ακόμα καλύτερες. Το σύστημά μας εξακολουθεί να έχει αδυναμίες, γι' αυτό πρέπει να συνεχίσουμε να προσπαθούμε να το κάνουμε καλύτερο. Γι' αυτό στόχος μας ως κυβέρνηση της χώρας είναι, σε συνέχεια των μεγάλων και σημαντικών μεταρρυθμίσεων που ενίσχυσαν και ενδυνάμωσαν το συνταξιοδοτικό μας σύστημα, να προστεθεί η επικείμενη συνταξιοδοτική μεταρρύθμιση του 2025, που μέσα από κοινωνικό διάλογο με όλους τους κοινωνικούς εταίρους και μαζί με εσάς, στη βάση επιστημονικών δεδομένων και αξιοποιώντας τις διεθνώς αποδεκτές καλές πρακτικές, θα μπορέσουμε να κάνουμε το συνταξιοδοτικό μας σύστημα ακόμα καλύτερο, σύμφωνα με τα όσα μάς εισηγείται ο Διεθνής Οργανισμός Εργασίας και το Συμβούλιο Οικονομίας και Ανταγωνιστικότητας της χώρας μας.

Ήδη κατά την τελευταία συνεδρίαση του Υπουργικού Συμβουλίου, ενεργοποιώντας τις πρόνοιες του νομοθετικού πλαισίου για το Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων, αποφασίστηκε ότι το ύψος των βασικών συντάξεων αυξάνεται από τον νέο χρόνο κατά σχεδόν 4%, κάτι το οποίο αποδεικνύει πώς μέσα από τα χρόνια που περνούν το Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων με τον τρόπο που είναι δομημένο δίνει τη δυνατότητα για μια διαρκή, σταδιακή, σύμφωνα με τα οικονομικά δεδομένα, βελτίωση των απολαβών των συνταξιούχων.

Παράλληλα, ως κυβέρνηση της χώρας και συνεπείς στη λαϊκή εντολή που έχουμε λάβει από τον λαό μας, σύμφωνα με το πρόγραμμα διακυβέρνησης του Προέδρου της Δημοκρατίας, ανταποκρινόμαστε στις προσδοκίες ιδιαίτερα των συμπολιτών μας της τρίτης ηλικίας. Έχει ήδη επιταχυνθεί η περίοδος που χρειάζεται να μεσολαβήσει από τη συμπλήρωση του ορίου ηλικίας του 65^{ου} έτους για θεσμοθετημένη σύνταξη, ώστε εντός ενός μηνός να ξεκινά να καταβάλλεται η θεσμοθετημένη σύνταξη. Είμαι σίγουρος ότι αναγνωρίζουμε όλοι πώς οι καθυστερήσεις του παρελθόντος δημιουργούσαν επιπρόσθετες προκλήσεις για τους νέους συνταξιούχους, που, ενώ σταματούσαν να εργάζονται, δεν μπορούσαν να έχουν άμεσα εισοδήματα, σύμφωνα με τις εισφορές που οι ίδιοι είχαν καταβάλει.

Γι' αυτό για όσους συνταξιοδοτούνται στο 65^ο έτος έχει ήδη αλλάξει και μέχρι το τέλος του χρόνου θα ισχύσει το ίδιο και για όσους συνταξιοδοτούνται πριν από το 65^ο έτος της ηλικίας τους. Εκείνοι οι οποίοι συνταξιοδοτούνται πριν από το 65^ο έτος της ηλικίας τους, όπως γνωρίζετε από το 2012 υπόκεινται στη λεγόμενη «αναλογιστική μείωση της σύνταξής τους», ώστε η πρόωρη συνταξιοδότηση να μην επιβαρύνει οικονομικά το Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

Όπως προνοείται στο πρόγραμμα διακυβέρνησης του Προέδρου της Δημοκρατίας, έχουμε ήδη προβεί σε αναλογιστική μελέτη, για να προσδιορίσουμε τις δυνατότητες και τα περιθώρια του Ταμείου Κοινωνικών Ασφαλίσεων, για να μπορούμε να προωθήσουμε μια διαφοροποίηση σε σχέση με αυτό, χωρίς να περιοριστεί η βιωσιμότητα του ταμείου, που είμαι σίγουρος ότι σας ενδιαφέρει πολύ, επειδή εσείς το κτίσατε, εσείς συνεισφέρατε σε αυτό και εσείς το δημιουργήσατε για τις επόμενες γενιές και χωρίς να αυξηθούν οι εισφορές των εργαζομένων, κάτι που είμαι σίγουρος ότι επίσης σας ενδιαφέρει πολύ, επειδή πρόκειται για τα παιδιά και τα εγγόνια σας. Οπότε, προσδιορίζοντας αυτά τα περιθώρια, έχουμε διαμορφώσει μια πρόταση την οποία συζητούμε με τους κοινωνικούς εταίρους και θεωρώ ότι μέσα από τον κοινωνικό διάλογο θα καταφέρουμε, στο πλαίσιο αυτών των δυνατοτήτων, να έχουμε μια αλλαγή που από τα σημερινά δεδομένα είναι από ό,τι φαίνεται εφικτή, για να μπορούν να ελαφρυνθούν εκείνοι από εσάς, που έχουν εργαστεί για πολύ περισσότερα χρόνια από τους υπολοίπους, σκληρά για μια ολόκληρη ζωή και αν στο μέλλον υπάρχουν δυνατότητες, σύμφωνα με τα μελλοντικά δεδομένα για οτιδήποτε διαφορετικό, πάλι μέσα από την αξιολόγηση των δεδομένων, αυτό θα μπορεί να αποφασιστεί αναλόγως.

Επίσης, σε συνέχεια της απόφασης που έχει ληφθεί κατά τα προηγούμενα χρόνια για τη θεσμοθέτηση της σύνταξης χηρείας των αντρών, η οποία δεν αφορά τους άντρες οι οποίοι κατέστησαν χήροι πριν από το 2018, έχουμε ήδη δώσει οδηγίες, για να προσδιοριστεί το κόστος του Ταμείου Κοινωνικών Ασφαλίσεων για διόρθωση αυτής της πρόνοιας, ώστε να μπορούν να έχουν αυτή τη δυνατότητα και οι άντρες οι οποίοι κατέστησαν χήροι πριν από την ψήφιση της σχετικής νομοθεσίας. Παρ' όλο που κάτι μπορεί να φαίνεται απλό ή ενδεχομένως και αυτονόητο, έχουμε την ευθύνη ως κυβέρνηση και έχω εγώ την ευθύνη ως Υπουργός Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, πριν από τη λήψη οποιασδήποτε απόφασης, να μετρούμε και να σταθμίζουμε πολύ προσεκτικά τις δυνατότητές μας. Η χώρα μας έχει περάσει μέσα από τις προηγούμενες δεκαετίες πολλές δυσκολίες, πολλές προκλήσεις και πολλές περιπέτειες, γι' αυτό χρειάζεται, μαθαίνοντας από όσα έχουν προηγηθεί, να είμαστε πολύ προσεκτικοί, να είμαστε πολύ μεθοδικοί, χωρίς να παίζουμε με την οικονομία μας και χωρίς προφανώς να κάνουμε πειράματα με το Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

Επίσης, είμαι σίγουρος ότι ακολούθως η φίλη υφυπουργός θα αναφερθεί στην αύξηση του επιδόματος χαμηλοσυνταξιούχου που έχει ήδη αποφασιστεί και στον σχετικό μελλοντικό σχεδιασμό.

Καταλήγοντας θέλω, κύριες και κύριοι, να σας διαβεβαιώσω για το εξής: Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας αποδίδει μεγάλο σεβασμό και διαθέτει τεράστια εκτίμηση για όλους εσάς

οι οποίοι εργαστήκατε και αγωνιστήκατε, για να έχουμε σήμερα την Κυπριακή Δημοκρατία, μια χώρα ισχυρή, σταθερή και διαρκώς αναπτυσσόμενη. Έχουμε την ευθύνη απέναντί σας, για να ανταποκριθούμε στις υποχρεώσεις με τις οποίες είσαστε επιφορτισμένοι, ώστε να μπορείτε με αξιοπρέπεια να ανταποκριθείτε σε αυτές. Και σας διαβεβαιώνω ότι μαζί με τη Βουλή των Αντιπροσώπων και όλους τους θεσμικούς παράγοντες της χώρας μας θα συνεχίσουμε μεθοδικά να προσπαθούμε τόσο για την επίδειξη της ανάλογης εκτίμησης προς τις γενιές της δικής σας ηλικίας, καθώς και για την ενίσχυση των δυνατοτήτων του κράτους μας, έτσι ώστε να μπορούμε να το παραδώσουμε στις επόμενες γενιές ακόμα πιο ισχυρό και ακόμα πιο δυνατό.

Θα μελετήσω με ενδιαφέρον τα συμπεράσματα της συνόδου και είμαι σίγουρος ότι θα είναι πάρα πολύ χρήσιμα και πολύ διαφωτιστικά για όλα μας τα επόμενα βήματα.

Σας ευχαριστώ πάρα πολύ.

Πρόεδρος: Καλώ τώρα στο βήμα την Υφυπουργό Κοινωνικής Πρόνοιας κ. Μαριλένα Ευαγγέλου για τον δικό της χαιρετισμό.

Υφυπουργός Κοινωνικής Πρόνοιας (Μαριλένα Ευαγγέλου):

Εξοχotάτη Πρόεδρε της Βουλής των Αντιπροσώπων κυρία Αννίτα Δημητρίου, αγαπητέ συνάδελφε, φίλε Υπουργέ Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, κύριε Γιάννη Παναγιώτου, φίλοι, αγαπητοί βουλευτές, κύριε Πρόεδρε του ΠΣΣΕ, σεβαστοί σύνεδροι, κυρίες και κύριοι. Καταρχάς, θέλω να ξεκινήσω από εκεί που το άφησε ο φίλος Γιάννης Παναγιώτου, ο Υπουργός Εργασίας, επιβεβαιώνοντας και ενισχύοντας αυτό που ανέφερε, ότι όντως η κυβέρνηση Χριστοδουλίδη σύσσωμη, Πρόεδρος της Δημοκρατίας και Υπουργός Εργασίας και εγώ ως Υφυπουργός Πρόνοιας, προσδίδει ιδιαίτερη ευαισθησία και σημασία στα

θέματα τρίτης ηλικίας. Μπορεί να καταδειχθεί και από το πρόγραμμα διακυβέρνησης του Προέδρου της Δημοκρατίας ότι υπάρχουν πολλές πολιτικές, υπάρχουν πολλές δράσεις και έχουν ήδη ληφθεί αποφάσεις τις οποίες θα ακούσετε και στη συνέχεια που αφορούν στα θέματα τρίτης ηλικίας, κάποιες εκ των οποίων βρίσκονται στο στάδιο υλοποίησης και άλλες θα υλοποιηθούν σύντομα.

Η Σύνοδος της Βουλής των Γερόντων είναι σίγουρα ένας αξιόλογος, ένας πάρα πολύ σημαντικός θεσμός, ο οποίος συμβάλλει, συμβάλλει ενεργά, συμβάλλει ουσιαστικά. Πρώτα από όλα συμβάλλει στον διάλογο. Συμβάλλει στον διάλογο για τα θέματα που αφορούν στην τρίτη ηλικία, αλλά και στην προώθηση λύσεων στις προκλήσεις που αντιμετωπίζει.

Το θέμα που έχει επιλεγεί προς συζήτηση στη φετινή 24^η Σύνοδο έρχεται να επιβεβαιώσει τις αλλαγές, αλλά και τις επιπτώσεις που μπορεί να επιφέρουν οι μεταβαλλόμενες γεωπολιτικές εξελίξεις, ιδιαίτερα στην περιοχή μας αυτό το διάστημα, στην ποιότητα ζωής των πολιτών και ιδιαίτερα ευάλωτων συνανθρώπων μας και ιδιαίτερα των ηλικιωμένων. Γνωρίζουμε τις προκλήσεις, αφουγκραζόμαστε τις ανησυχίες και γι' αυτό είμαστε σήμερα εδώ, για να καταγράψουμε και τις δικές σας τις εισηγήσεις, να δώσουμε απαντήσεις και μαζί να συνδιαμορφώσουμε την κοινή μας πορεία. Άλλωστε, θεωρώ ότι είμαστε συνοδοιπόροι με έναν κοινό στόχο. Αυτό ορίζει και η συμμετοχική δημοκρατία: συμμετοχή, διάλογο, διαβούλευση.

Είναι κοινά αποδεκτό σε ευρωπαϊκό επίπεδο, αλλά και σε όλες τις σύγχρονες κοινωνίες ότι το προσδόκιμο ζωής αυξάνεται, μεγαλώνει. Αυτή η τάση δημιουργεί από τη μια ευκαιρίες -δε δημιουργεί μόνο προβλήματα, δημιουργεί και ευκαιρίες- με τις σωστές πολιτικές και από την άλλη, ασφαλώς, προκλήσεις τις οποίες οφείλουμε να αντιμετωπίσουμε, τόσο σε εθνικό όσο και σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Προκλήσεις που έχουν να κάνουν με την προσαρμογή των συστημάτων υγείας, την ενίσχυση των παρεχόμενων υπηρεσιών φροντίδας, αλλά και των πολιτικών της κοινωνικής ενσωμάτωσης.

Συμμετέχουμε, ως Υφυπουργείο Κοινωνικής Πρόνοιας, στις διεθνείς και ευρωπαϊκές πρωτοβουλίες, όπως είναι η Ευρωπαϊκή Στρατηγική για τη Φροντίδα, η Σύσταση σχετικά με την Πρόσβαση σε Οικονομικά Προσιτή και Υψηλής Ποιότητας Μακροχρόνια Φροντίδα, το Διεθνές Σχέδιο Δράσης της Μαδρίτης για τη Γήρανση και η Δεκαετία Υγιούς Γήρανσης του ΟΗΕ 2021-2031. Πρωτοβουλίες, ευρωπαϊκά και διεθνώς, που καταδεικνύουν τη σημαντικότητα που αποδίδεται στην ενεργό και στην υγιή γήρανση.

Κυρίες και κύριοι, αναγνωρίζοντας ακριβώς την ύπαρξη αυτών των προκλήσεων, αλλά και ευκαιριών, η κυβέρνηση Χριστοδουλίδη έλαβε την απόφαση, σε ανώτατο επίπεδο, για τον καταρτισμό Εθνικής Στρατηγικής και Εθνικού Σχεδίου Δράσης για την Τρίτη Ηλικία. Μέσα από αυτή θα στοχεύσουμε στην ανάπτυξη βιώσιμων πρακτικών για την κοινωνική

ενσωμάτωση, την υγιή γήρανση, τη συμπερίληψη, την κοινωνικοποίηση, την παροχή ποιοτικών υπηρεσιών στήριξης και φροντίδας και γενικά την ολιστική αντιμετώπιση των θεμάτων που αντιμετωπίζουν τα άτομα τρίτης ηλικίας. Συντονιστικός φορέας θα είναι το Υφυπουργείο Κοινωνικής Πρόνοιας, με διυπουργική συμμετοχή και με τη συμμετοχή όλων των αρμόδιων φορέων και μη κυβερνητικών οργανώσεων και δίνουμε σ' αυτό ιδιαίτερη σημασία. Σημαντική θα είναι και η συμβολή του Φορέα Τρίτης Ηλικίας, η περαιτέρω ενδυνάμωση του οποίου συγκαταλέγεται στους στόχους του υφυπουργείου.

Παράλληλα όμως, με τον καταρτισμό της Εθνικής Στρατηγικής και του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για την Τρίτη Ηλικία το Υφυπουργείο Κοινωνικής Πρόνοιας συνεχίζει τις δράσεις και τις πολιτικές του, εφαρμόζοντας προγράμματα που έχουν στόχο τη στήριξη ατόμων τρίτης ηλικίας, με σκοπό την προώθηση δομών, την προώθηση δράσεων υποστήριξης, φροντίδας, ενδυνάμωσης και κοινωνικοποίησής τους.

Αδιαμφισβήτητα, μία από τις ομάδες που έχουν επηρεαστεί από την ακρίβια είναι οι ηλικιωμένοι. Η κυβέρνηση έχει πρόσφατα ανακοινώσει πακέτο μέτρων, τα οποία αποτελούν δίκτυο κοινωνικής προστασίας προς τους πολίτες. Μέτρα από τα οποία επωφελούνται και τα άτομα τρίτης ηλικίας, όπως είναι η κλιμακωτή επιδότηση του κόστους ηλεκτρικού ρεύματος για συγκεκριμένους μήνες, η μείωση του φόρου κατανάλωσης στο πετρέλαιο θέρμανσης, η μείωση του ειδικού φόρου κατανάλωσης καυσίμων κίνησης, καθώς και η εφαρμογή μηδενικού συντελεστή ΦΠΑ σε βασικά είδη.

Επιτρέψτε μου στο σημείο αυτό, με κίνδυνο να καταστώ κουραστική και ελπίζω να μη σας κουράσω, να αναφερθώ σε κάποιες εκ των δράσεων εκ των πολιτικών που εφαρμόζει και το Υφυπουργείο Κοινωνικής Πρόνοιας ταυτόχρονα και παράλληλα, με στόχο ακριβώς την ενίσχυση όλων των στόχων που προαναφέρθηκαν, της υγιούς γήρανσης, της συνεχούς βελτίωσης της ποιότητας ζωής των ηλικιωμένων και της διαβίωσής τους, υπογραμμίζοντας ότι αφουγκραζόμαστε και τα δικά σας αιτήματα και τις ανησυχίες σας και μαζί πορευόμαστε, συνοδοιπόροι, για καλύτερα. Για ακόμα περισσότερα.

Στο πλαίσιο λοιπόν αυτών των δράσεων οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας του υφυπουργείου μας εγγράφουν και επιθεωρούν τη λειτουργία προγραμμάτων παροχής φροντίδας για τους ηλικιωμένους, διασφαλίζοντας έτσι ότι το επίπεδο ποιότητας είναι σύμφωνα με τις σχετικές νομοθεσίες και τους σχετικούς κανονισμούς. Σε ό,τι αφορά στις κοινωνικές παροχές στη βάση της νομοθεσίας για το ελάχιστο εγγυημένο εισόδημα, κατά το 2022 έχουν επωφεληθεί 5 813 οικογένειες άνω των εξήντα πέντε ετών με συνολική δαπάνη €25,3 εκατομ. για σκοπούς κάλυψης των βασικών και έκτακτων αναγκών τους.

Ταυτόχρονα, 2 769 άτομα άνω των εξήντα πέντε ετών έλαβαν ποσό ύψους €8,5 εκατομ. για κάλυψη αναγκών φροντίδας, στοχεύοντας στην ενίσχυση των εισοδημάτων των

νοικοκυριών συνταξιούχων με χαμηλά εισοδήματα. Κατά το 2022 επωφελήθηκαν από το σχέδιο χαμηλοσυνταξιούχων πέραν των 22 000 οικογενειών, με συνολική δαπάνη €90,7 εκατομ., ενώ παραχωρήθηκε επίσης κατά το 2023 πασχαλινό επίδομα ύψους €3,5 εκατομ. σε περίπου 18 500 συνταξιούχους. Παράλληλα, περίπου 32 000 χαμηλοσυνταξιούχοι επωφελήθηκαν ποσό ύψους €7,7 εκατομ. λόγω της αύξησης κατά 5% στο επίδομα χαμηλοσυνταξιούχου και της ταυτόχρονης απορρόφησης των αυξήσεων που δόθηκαν στις συντάξεις των Κοινωνικών Ασφαλίσεων από την 1/1/2022.

Επιπρόσθετα, κατά το 2022 έχει διατεθεί ως επίδομα πολύτεκνης μάνας ποσό ύψους €6,3 εκατομ. σε 16 000 δικαιούχες, οι οποίες κατά το 2023 επωφελήθηκαν και της αύξησης που αποφάσισε η κυβέρνηση Χριστοδουλίδη στο τιμητικό επίδομα πολύτεκνης μάνας, ύψους €800.000.

Επιπλέον, λαμβάνοντας υπόψη τα αιτήματα των οργανώσεων έχουμε λάβει την απόφαση να ξεκινήσει διαδικασία για εκ νέου διορισμό του Συμβουλευτικού Σώματος, η οποία αναμένεται να ολοκληρωθεί το αμέσως επόμενο διάστημα, αφού ληφθούν από όλους τους αρμόδιους φορείς οι εισηγήσεις για τους εκπροσώπους τους. Το υφυπουργείο θα προχωρήσει επίσης στην αναθεώρηση του Οδηγού Ωφελημάτων Ηλικιωμένων με σκοπό την καλύτερη πληροφόρηση των ατόμων τρίτης ηλικίας.

Ενισχύουμε επίσης σε συνεργασία και με την Κοινωνία των Πολιτών τη λειτουργία προγραμμάτων κοινωνικής φροντίδας. Στο πλαίσιο του Σχεδίου Κρατικών Ενισχύσεων του Υφυπουργείου Κοινωνικής Πρόνοιας δίδεται ετήσια οικονομική ενίσχυση σε Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις και Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης για τη λειτουργία προγραμμάτων που στοχεύουν στην κάλυψη των αναγκών φροντίδας των ηλικιωμένων. Συγκεκριμένα, το 2022 εξήντα ένα τέτοια προγράμματα που εξυπηρετούν ηλικιωμένους έλαβαν συνολική κρατική ενίσχυση ύψους €1,7 εκατομ.

Επίσης, μέσω του Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας δίδεται η δυνατότητα για δημιουργία νέων ή αναβάθμιση και επέκταση υφιστάμενων κέντρων εικοσιτετράωρης φροντίδας ενήλικων ατόμων με ανάγκες μακροχρόνιας φροντίδας, ευκαιρία την οποία θα αξιοποιήσουμε πλήρως, αφού μέχρι την 31^η Δεκεμβρίου του 2024 θα δημιουργηθούν δύο νέες δομές και μέχρι τις 30 Ιουνίου του 2026 επιπλέον τέσσερις νέες δομές.

Κυρίες και κύριοι, η τρίτη ηλικία αποτελεί μία δυναμική συνιστώσα της σύγχρονης εποχής. Η ενεργός συμμετοχή της σε τομείς και επίπεδα που ξεπερνούν τα στενά οικογενειακά όρια αποτελεί πλέον επιβεβλημένη και καθοριστική προϋπόθεση για την προοδευτική εξέλιξη της κοινωνίας μας. Η σημερινή μας παρουσία εδώ υπογραμμίζει τον σεβασμό και την ευγνωμοσύνη που οφείλουμε στα άτομα τρίτης ηλικίας. Αποτελεί την υπενθύμιση για την ανάγκη να δίνουμε προτεραιότητα στην ευημερία, την αξιοπρέπεια και τα δικαιώματά τους.

Σας διαβεβαιώνω ότι το Υφυπουργείο Κοινωνικής Πρόνοιας θα συνεχίσει να στηρίζει και να προωθεί πολιτικές και δράσεις που έχουν ως στόχο την κοινωνική ενσωμάτωση, την υγιή γήρανση, τη συμπερίληψη, την κοινωνικοποίηση, την παροχή ποιοτικών υπηρεσιών στήριξης και φροντίδας, καθώς και ό,τι άλλο χρειάζεται, ώστε να βελτιωθεί ακόμα περισσότερο η ποιότητα ζωής των ηλικιωμένων μας.

Πιστεύω βαθιά στις συνεργασίες, στη συνέργεια, στον διάλογο και είμαι σίγουρη ότι και μέσα από αυτή τη σημερινή ημέρα, αλλά και άλλες συζητήσεις που έχουμε και θα συνεχίσουμε να έχουμε, μέσα από την ανταλλαγή απόψεων, θα επιτευχθούν οι κοινοί μας στόχοι.

Ευχαριστώ πολύ.

Πρόεδρος: Και εγώ ευχαριστώ, κυρία υφυπουργέ, και βεβαίως η συνεργασία είναι το πιο σημαντικό κομμάτι.

Να προχωρήσουμε τώρα στη δόκτορα Ιωάννα, στη γιατρό Ιωάννα Γρηγορίου, για να απευθύνει χαιρετισμό εκ μέρους της Υπουργού Υγείας δόκτορα Πόπης Κανάρη. Έχετε τον λόγο.

Ιωάννα Γρηγορίου (εκ μέρους της Υπουργού Υγείας):

Ευχαριστώ, κυρία Πρόεδρε.

Είναι με μεγάλη χαρά που αποδέχθηκα την πρόσκλησή σας να απευθύνω χαιρετισμό στην 24^η Σύνοδο της Βουλής των Γερόντων. Ένα διαχρονικό θεσμό που δίνει τη δυνατότητα στα πρεσβύτερα μέλη της κοινωνίας μας να ακουστεί η φωνή τους για διασφάλιση των δικαιωμάτων τους.

Η αύξηση του προσδόκιμου ζωής αποτελεί επιτυχία των σύγχρονων κοινωνιών, μέσα στις οποίες τα άτομα τρίτης ηλικίας είναι υγιέστερα, διαθέτουν καλύτερη μόρφωση, είναι ενεργοποιημένα και δεν παραμένουν στην αδράνεια, έχουν βελτιωμένες προοπτικές απασχόλησης και διεκδικούν ευκαιρίες για συμμετοχή και συνεισφορά στα κοινωνικά δρώμενα. Παράλληλα όμως, αποτελεί μια πρόκληση και επιβάλλει ποικίλες παρεμβάσεις πολιτικής σε διάφορους τομείς, όπως αυτούς της κοινωνικής προστασίας, της συνταξιοδότησης και της υγειονομικής περίθαλψης.

Αγαπητοί, αγαπητές μου, η μεγαλύτερη μεταρρύθμιση στον τομέα της υγείας που είναι το ΓΕΣΥ είναι από τις σημαντικότερες ωφέλειες προς τους πολίτες με γνώμονα την παροχή ποιοτικών υπηρεσιών υγείας προς όλους τους πολίτες, στη βάση των αρχών της αλληλεγγύης και της καθολικότητας. Μέριμνα όλων μας είναι η προαγωγή της υγείας των πολιτών και ιδιαίτερα των ευάλωτων ομάδων πληθυσμού, ανάμεσα στις οποίες είναι και οι ηλικιωμένοι. Αναβαθμίσεις του συστήματος γίνονται συνεχώς, όπως για παράδειγμα η πρόσφατη λειτουργία νέων Τμημάτων Επειγόντων Περιστατικών εντός του ΓΕΣΥ, η πρόσφατη ένταξη των ποδολόγων στο σύστημα υγείας, η επέκταση του ωραρίου λειτουργίας εφημερίας των προσωπικών ιατρών κατά τα Σαββατοκύριακα και τις δημόσιες αργίες, καθώς και η θεσμοθέτηση σταθερών σημείων παροχής των υπηρεσιών ανά επαρχία. Συνεπώς, οι προσπάθειες για κάλυψη οποιωνδήποτε ζητημάτων που προκύπτουν είναι συνεχείς.

Για το Υπουργείο Υγείας οι εμβολιασμοί είναι από τις πιο αποτελεσματικές παρεμβάσεις δημόσιας υγείας και αποτελούν πολύτιμο σύμμαχο του ανθρώπου ενάντια σε πολλές σοβαρές ασθένειες. Να υπενθυμίσω ότι έχει ξεκινήσει πρόσφατα το εμβολιαστικό πρόγραμμα κατά της γρίπης και του COVID 19. Επίσης, στο πλαίσιο του Εθνικού Εμβολιαστικού Προγράμματος περιλαμβάνονται και άλλοι εμβολιασμοί για τα άτομα 60 ετών και άνω, όπως οι εμβολιασμοί κατά του πνευμονιόκοκκου και του έρπητα ζωστήρα. Άτομα που είναι κλινήρη μπορούν να λάβουν τα συγκεκριμένα εμβόλια μέσω της υπηρεσίας «Κατ' Οίκον Φροντίδας».

Επιπρόσθετα, στις δράσεις του Υπουργείου Υγείας σε συνεργασία με τον ΟΚΥΠΥ εντάσσεται η υπηρεσία της «Κατ' Οίκον Νοσηλείας», μέσω της οποίας ειδικά εκπαιδευμένοι νοσηλευτές/τριες του ΟΚΥΠΥ παρέχουν τις υπηρεσίες τους σε άτομα που είτε είναι κλινήρη είτε έχουν σοβαρά προβλήματα κινητικότητας. Στο εύρος των υπηρεσιών που παρέχονται περιλαμβάνονται μεταξύ άλλων η αιμοληψία, η αντιμετώπιση κατακλίσεων και η εκτίμηση της λειτουργικής κατάστασης του ηλικιωμένου ατόμου.

Έναν άλλο βασικό πυλώνα του Υπουργείου Υγείας αποτελεί η παροχή ποιοτικής φροντίδας υγείας σε άτομα με αναπηρία. Κάθε ασθενής και κάθε άτομο με αναπηρία έχει

δικαίωμα να λαμβάνει καλής ποιότητας υπηρεσίες υγείας και υπηρεσίες που αφορούν σε προγράμματα αποθεραπείας και αποκατάστασης. Το Υπουργείο Υγείας έχει ολοκληρώσει το νομοσχέδιο για την ίδρυση, λειτουργία, έλεγχο και εποπτεία των κέντρων θεραπείας και αποκατάστασης και το έχει καταθέσει από τον περασμένο Ιούνιο στη Βουλή των Αντιπροσώπων για περαιτέρω διαβούλευση με τους εμπλεκόμενους φορείς.

Ταυτόχρονα, συνεχίζεται το Σχέδιο Παροχής Οικονομικής Αρωγής μέσω του Τομέα Επιδοτούμενων Ασθενών του υπουργείου, που έχει ως πρωτεύοντα σκοπό την εξυπηρέτηση και την παροχή ποιοτικής φροντίδας υγείας στους πάσχοντες συμπολίτες μας. Μέσω του συγκεκριμένου σχεδίου επιδιώκεται κυρίως να δοθούν λύσεις για τα περιστατικά τα οποία δεν μπορούν να αντιμετωπιστούν στην Κύπρο, είτε στα δημόσια νοσηλευτήρια είτε στον ιδιωτικό τομέα. Συγκεκριμένα, με βάση το Σχέδιο Οικονομικής Αρωγής, έχουν σταλεί από την αρχή του έτους μέχρι την 31^η Οκτωβρίου 1 294 ασθενείς στην Κύπρο και άλλοι 1 244 έλαβαν υπηρεσίες υγείας από ιατρικά κέντρα στο εξωτερικό.

Στα σχέδια του Υπουργείου Υγείας προωθούνται επίσης δράσεις των Οδοντιατρικών Υπηρεσιών που αφορούν τη δημιουργία Κλινικής Γηροδοντιατρικής στο Γενικό Νοσοκομείο Λευκωσίας, η οποία θα λειτουργεί ως Κέντρο Παραπομπής ηλικιωμένων ασθενών, αλλά και ασθενών με χρόνια νοσήματα των οποίων η οδοντιατρική θεραπεία χρήζει αντιμετώπισης σε νοσοκομειακό χώρο. Παράλληλα, προωθούνται προγράμματα προαγωγής της υγείας στους ηλικιωμένους τα οποία περιλαμβάνουν εκπαίδευση φροντιστών που εργάζονται σε κλειστές δομές που διαμένουν ηλικιωμένοι.

Επιπρόσθετα, η μεγάλη σημασία που δίνει το Υπουργείο Υγείας σε θέματα που αντιμετωπίζουν οι ηλικιωμένοι αντικατοπτρίζεται στη σημαντική πολιτική που αφορά στην ανάπτυξη της Εθνικής Στρατηγικής για την Υγεία των Ηλικιωμένων, η οποία ετοιμάστηκε από το Υπουργείο Υγείας με τη συμμετοχή όλων των εμπλεκόμενων φορέων, στοχεύοντας σε δράσεις που αντιστοιχούν στους πυλώνες της πρόληψης, της προώθησης υγιούς γήρανσης, του φιλικού περιβάλλοντος, στην έρευνα και στην εκπαίδευση. Στο πλαίσιο υλοποίησης της εν λόγω εθνικής στρατηγικής την περίοδο αυτή πραγματοποιείται μεγάλη εκστρατεία για το θέμα της πολυφαρμακίας, στοχεύοντας τόσο στην ενημέρωση του πληθυσμού όσο και στην ευαισθητοποίηση των επαγγελματιών υγείας.

Από τις αρχές του νέου έτους θα προωθηθεί η υλοποίηση διαδραστικών εργαστηρίων που αφορούν στην εκπαίδευση των ηλικιωμένων, στην υγιεινή διατροφή και την πρόληψη των πτώσεων τους σε όλες τις επαρχίες με τη συμμετοχή των εμπλεκόμενων φορέων. Μέσω των διαδραστικών εργαστηρίων θα δοθεί η δυνατότητα στους συμμετέχοντες να ενημερωθούν για τη διαχείριση διαφόρων νοσημάτων μέσω της διατροφής, όπως ο

διαβήτη, τα καρδιαγγειακά νοσήματα, η αρθρίτιδα και παράλληλα θα συμμετέχουν ομαδικά στην ετοιμασία διαφόρων υγιεινών εδεσμάτων.

Κυρίες και κύριοι, η τρίτη ηλικία είναι η εποχή που ο άνθρωπος, έχοντας αποκτήσει εμπειρίες ζωής, μπορεί να δει τον κόσμο με έναν διαφορετικό φακό, να χαρεί και να δώσει σημασία σε απλά πράγματα. Ευθύνη μας είναι η δημιουργία τέτοιων συνθηκών, ώστε οι ηλικιωμένοι μας να διαβούν αυτή την πιο ώριμη περίοδο της ζωής τους με τιμή και αξιοπρέπεια, παρέχοντας τους διευκολύνσεις που διασφαλίζουν είτε τη φαρμακευτική είτε την ιατρική τους φροντίδα.

Ολοκληρώνοντας θα ήθελα να συγχαρώ το Παγκύπριο Συντονιστικό Συμβούλιο Εθελοντισμού και το Συντονιστικό Σώμα της Βουλής των Γερόντων για την επιτυχημένη διοργάνωση της φετινής συνόδου της Βουλής των Γερόντων. Θέλω να σας διαβεβαιώσω ότι το Υπουργείο Υγείας θα συνεχίσει τις προσπάθειές του για επίλυση θεμάτων που αφορούν τους ηλικιωμένους και θα συνεχίσει να προωθεί δράσεις οι οποίες στοχεύουν στην αναβάθμιση της ποιότητας ζωής τους.

Εύχομαι κάθε επιτυχία στις εργασίες τις 24^{ης} Συνόδου της Βουλής των Γερόντων.

Πρόεδρος: Ευχαριστούμε πολύ την κ. Γρηγορίου.

Και τώρα να περάσουμε στον Πρόεδρο της Βουλής των Νέων Αντιπροσώπων τον κ. Στέφανο Κυπριανού, τον οποίο ευχαριστούμε ιδιαίτερα που βρίσκεται εδώ μαζί μας.

Κύριε Κυπριανού, ο λόγος σε εσάς .

Εναπομένει και ο χαιρετισμός του κ. Χριστοφίδη εκ μέρους της Κυπριακής Παιδοβουλής και τελειώνουμε με τις ομιλίες τις οποίες θα πρέπει να συντομεύσουμε, συμπεριλαμβανομένου και του εαυτού μου την επόμενη φορά νομίζω, για να μπορέσουμε να αφιερώσουμε περισσότερο χρόνο να σας ακούσουμε και να μείνουμε μέχρι τέλους όλοι και όλες. Γιατί σημασία έχει να σας ακούσουμε εσάς. Ξεκινώντας από τον εαυτό μου πρώτα έτσι, για να μην παρεξηγηθώ.

Ελάτε, κύριε Κυπριανού, ο λόγος σε εσάς.

Πρόεδρος της Βουλής των Νέων Αντιπροσώπων (Στέφανος Κυπριανού):

Εντιμότατη κυρία Πρόεδρε της Βουλής, αξιότιμοι υπουργοί, αγαπητοί, σεβαστοί βουλευτές, σεβαστά μέλη της Βουλής των Γερόντων, κυρίες και κύριοι προσκεκλημένοι.

Όταν έλαβα την πρόσκληση, για να παρευρεθώ στην 24^η Σύνοδο της Βουλής των Γερόντων, το συζητούσα με έναν φίλο μου ο οποίος με ρώτησε: «Δηλαδή θα πας στο συμβούλιο των σοφών;». Και εν μέρει είχε δίκαιο. Οι νέοι και οι νέες σήμερα μάθαμε να βλέπουμε συνεχώς μπροστά, να κυνηγάμε την πρωτοπορία και την καινοτομία, όμως η αλήθεια είναι πως η βάση της καινοτομίας βρίσκεται πάντα στη σοφία της ιστορίας και του παρελθόντος, της οποίας εσείς κρατάτε τα κλειδιά. Γι' αυτό πρέπει να αφοσιωθούμε στη δημιουργία συνεργειών ανάμεσα στις γενιές, αναγνωρίζοντας πως ο δρόμος προς την καινοτομία δεν περνά μόνο μέσα από νέες τεχνολογίες, αλλά μέσα από τον πλούσιο πόρο της γνώσης που εσείς κατέχετε.

Ως γενιά έχετε γράψει ιστορία στο νησί μας με τον αγώνα σας για την ίδρυση και τη δημιουργία του κράτους μας, αλλά και την ανάπτυξή του και τώρα είναι η σειρά μας να προσθέσουμε το δικό μας κεφάλαιο, με οδηγό τη σοφία σας, προς ένα κοινό όραμα για την Κύπρο, τόσο σε τοπικό όσο και σε παγκόσμιο επίπεδο.

Μια μεγάλη πρόκληση που αντιμετωπίζουμε και εμείς, αλλά και εσείς ως γενιές είναι ο πληθωρισμός και η ακρίβια, τα οποία κάνουν τις συνθήκες ζωής όλο και πιο δύσκολες.

Πρέπει να δημιουργηθούν οι απαραίτητοι μηχανισμοί, έτσι ώστε να διασφαλίσουμε μια αξιοπρεπή ζωή στους ηλικιωμένους του νησιού μας, οι οποίοι του έδωσαν τόσα πολλά. Αυτή η ανάγκη κρίνεται ακόμη πιο επιτακτική σε καιρούς όπου οι αναταραχές στην περιοχή μας δημιουργούν μία αβεβαιότητα σε όλες και όλους. Το κράτος οφείλει να πρωτοπορήσει

στη σταθερότητα της οικονομίας του κράτους, αλλά την ίδια ώρα έχει την υποχρέωση να δώσει τα σωστά εφόδια στις Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας, για να διατελέσουν το έργο τους, όπως και να το αναβαθμίσουν. Όπως οι πρώτοι μισθοί και οι αναγκαίες υποδομές για τις νέες και τους νέους, έτσι και οι συντάξεις και οι υποδομές για τους ηλικιωμένους πρέπει να μπορούν να παρέχουν όχι μόνο ένα αίσθημα ασφάλειας, αλλά και έμπρακτα να διασφαλίζουν πως κανένας πολίτης δεν ζει με απάνθρωπες συνθήκες.

Πέρα όμως από τα θέματα που δημιουργούνται στην κοινωνική ευημερία των ηλικιωμένων, μεγάλες επιπτώσεις υπάρχουν και στην υγεία. Ενώ η χώρα μας έκανε ένα σημαντικό βήμα μπροστά με το Γενικό Σύστημα Υγείας, υπάρχουν αρκετές υπηρεσίες ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης, όπως ανέφερε η εκπρόσωπος του Υπουργείου Υγείας, οι οποίες επιβαρύνουν αρκετά τους πολίτες. Η πολιτεία οφείλει να δημιουργήσει σωστό νομοθετικό πλαίσιο και κανονισμούς, έτσι ώστε να επιλύσει αυτό το θέμα, δίνοντας τη δυνατότητα σε ομάδες όπως οι ηλικιωμένοι να έχουν ένα καλό βιοτικό επίπεδο, ασχέτως των αναγκών τους σε ιατροφαρμακευτική περίθαλψη. Για να γίνει κάτι έμπρακτο σε αυτούς τους τομείς, κατά την προσωπική μου άποψη, τα όσα έχω αναφέρει θα πρέπει να αποτελέσουν ένα από τους άξονες πολιτικής και αρχών των αντίστοιχων υπουργείων. Πρωτοβουλίες όπως αυτές που ανέφερε ο αξιότιμος υπουργός, αλλά και η εκπρόσωπος του Υπουργείου Υγείας πρέπει να περάσουν από τα λόγια σε άμεσες πράξεις.

Πέρα από τα πιο πάνω, ως κοινωνία και ως πολιτεία οφείλουμε όχι μόνο να προστατεύουμε την ευημερία των πρεσβυτέρων μας απέναντι στις οικονομικές δυσκολίες, αλλά και να τους ενδυναμώνουμε ως ενεργούς συμμετέχοντες στη διαμόρφωση ενός νέου κεφαλαίου για την Κύπρο. Αυτού που θα γράφεται με το μελάνι της ενότητας των γενεών, του σεβασμού και της προνοητικότητας. Πρέπει να ενώσουμε το πνεύμα της σοφίας και της προόδου, έτσι ώστε η Κύπρος να δημιουργήσει έναν δικό της ορισμό για την καινοτομία, ο οποίος να λαμβάνει υπόψη όλες τις ανάγκες ενός κοινωνικού συνόλου. Έναν ορισμό που θα μπορεί να αποτελεί φάρο για τις υπόλοιπες χώρες, έναν ορισμό που θα καθιστά την Κύπρο έναν τόπο που νοιάζεται για τον δικό της κόσμο και έχει τη δυνατότητα να αποτελέσει θεμέλιο λίθο για την παγκόσμια αγορά. Μπορούμε και πρέπει να γίνουμε ένα κράτος «Ελβετία της Μεσογείου», όπου οι πολίτες μας θα νιώθουν ασφάλεια και σταθερότητα. Για να γίνει αυτό χρειάζονται πράξεις και όχι λόγια, οπότε ελπίζω θεσμοί όπως η Βουλή των Νέων Αντιπροσώπων και η Βουλή των Γερόντων να συνεχίσουν με αφοσίωση και επιμονή τη διεκδίκηση των όσων δικαιούνται.

Ευχαριστώ και σας εύχομαι καλές εργασίες.

Πρόεδρος: Ευχαριστούμε και εμείς πάρα πολύ. Χαιρόμαστε ιδιαίτερα -το λέω ξανά και το εννοώ- που σας έχουμε μαζί μας και άκουσα κάτι πολύ σπουδαίο από τον φίλο Στέφανο, ότι η βάση της καινοτομίας έγκειται στη σοφία του παρελθόντος. Ευχαριστούμε πάρα πολύ.

Και προχωράμε ευθύς αμέσως στον κ. Γεώργιο Εφραιμ Χριστοφή εκ μέρους της κυπριακής Παιδοβουλής, έναν πολύ πετυχημένο εξίσου θεσμό και ευχαριστούμε πολύ και εσάς ιδιαίτερα που σας έχουμε μαζί μας. Ο λόγος σε εσάς.

Πρόεδρος της Παιδοβουλής (Γεώργιος Εφραιμ Χριστοφή):

Ευχαριστώ πολύ, κυρία Πρόεδρε. Έντιμε κύριε Υπουργέ Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, αξιότιμη κυρία Υφυπουργέ Κοινωνικής Πρόνοιας, αξιότιμη δόκτορα Ιωάννα Γρηγορίου, εκ μέρους της Υπουργού Υγείας, αξιότιμε κύριε Πρόεδρε του Παγκύπριου Συντονιστικού Συμβουλίου Εθελοντισμού και Συντονιστικού Σώματος της Βουλής των Γερόντων, αγαπητέ Πρόεδρε της Βουλής των Νέων Αντιπροσώπων, αξιότιμα μέλη της Βουλής των Γερόντων, εκλεκτοί προσκεκλημένοι, κυρίες και κύριοι.

Σας ευχαριστούμε θερμά για την πρόσκληση, αφού θεωρούμε πως η μεταξύ μας επικοινωνία είναι ζωτικής σημασίας για τη λειτουργία μιας σωστής κοινωνίας. Η ακρίβια σήμερα μαστίζει όλες τις ηλικιακές ομάδες, δυστυχώς όμως ζούμε σε μια κοινωνία όπου αυτή ακουμπά περισσότερο τους ηλικιωμένους και τα παιδιά. Πρόκειται για ένα πρόβλημα που δεν υφίσταται μόνο στην Κύπρο, αλλά ταλανίζει τους ανθρώπους σε ολόκληρο τον πλανήτη, αφού κυρίως απορρέει από γεγονότα που συμβαίνουν στο παγκόσμιο. Ειδικά για τους ηλικιωμένους, οι χαμηλές συντάξεις συχνά σε συνδυασμό με την έλλειψη άλλων εισοδημάτων αποτελούν πρόκληση, η οποία δημιουργεί μεγάλες δυσκολίες, ιδιαίτερα όταν αυτοί έρχονται αντιμέτωποι με το αυξανόμενο κόστος της καθημερινής διαβίωσης. Ο

πληθωρισμός με την προς τα πάνω μεταβολή των τιμών, χωρίς όμως την ανάλογη αύξηση των συντάξεων, οι υψηλές τιμές, ιδιαίτερα σε τομείς όπως είναι το ηλεκτρικό ρεύμα, η στέγαση, τα καύσιμα και τα βασικά αγαθά, έχουν τεράστιο αντίκτυπο στους περιορισμένους προϋπολογισμούς των ηλικιωμένων, κάτι που καθιστά όλο και πιο δύσκολη τη διατήρηση ενός άνετου βιοτικού επιπέδου και την κατά συνέπεια χαμηλή ποιότητα ζωής των ηλικιωμένων στη χώρα μας.

Οι ανατιμήσεις είναι επίσης ένας παράγοντας που επηρεάζει τους ηλικιωμένους και που είναι αποτέλεσμα κυρίως των δύο πολέμων που εκτυλίσσονται τον τελευταίο καιρό. Ο πόλεμος στην Ουκρανία που μαίνεται εδώ και σχεδόν δύο χρόνια έχει και θα έχει περαιτέρω βαριές και απρόβλεπτες συνέπειες, όσον αφορά την ακρίβια, κυρίως στον τομέα των καυσίμων. Από την άλλη πλευρά ο πόλεμος που ξέσπασε στη Γάζα επιφέρει και αυτός πολλές οικονομικές συνέπειες οι οποίες θα αγγίξουν και τους ηλικιωμένους.

Αδήριτη και επιτακτική είναι η ανάγκη για εξεύρεση λύσεων και είναι καθήκον της πολιτείας να προστατεύσει άμεσα τους ηλικιωμένους με χαμηλά εισοδήματα, αλλιώς η μειωμένη αγοραστική τους δύναμη, ειδικά για τα είδη πρώτης ανάγκης, θα οδηγήσει αυτή την ηλικιακή ομάδα στη φτώχεια, στην ανέχεια και σε βαθύτερα χρέη, διευρύνοντας κατ' αυτόν τον τρόπο το χάσμα της κοινωνικής ανισότητας και δημιουργώντας συνθήκες κοινωνικού αποκλεισμού τους.

Χαιρετίζοντας τη σημερινή Σύνοδο της Βουλής των Γερόντων, ευχόμαστε κάθε επιτυχία στις εργασίες της και ελπίζουμε σε μία συνεχή συνεργασία προς όφελος και της νέας γενιάς και των ανθρώπων που μόχθησαν για να βρούμε σήμερα ένα καλύτερο παρόν. Ευχαριστώ πολύ.

Πρόεδρος: Ευχαριστούμε και εμείς πάρα πολύ. Και πόσο περήφανοι πρέπει να είμαστε για τη νέα γενιά, κυρίες και κύριοι. Βλέπετε, αυτοί είναι το μέλλον μας. Τους ευχαριστούμε πολύ και κρατάω ως κατακλείδα αυτό που έχει πει ο αγαπητός Γεώργιος, ότι καθήκον της πολιτείας είναι να προστατεύει τους ηλικιωμένους μας με κάθε τρόπο, σε όλες τις εκφάνσεις. Γι' αυτό είμαστε σήμερα εδώ. Για να σας ακούσουμε. Και ολοκληρώνεται αισίως το πρώτο μέρος των εργασιών της 24^{ης} Συνόδου της Βουλής των Γερόντων. Θα κάνουμε ένα σύντομο διάλειμμα και ακολούθως, αφού αναγνωστούν οι εκθέσεις των δύο επιτροπών, βεβαίως θα έχετε την ευκαιρία να κάνετε τις παρεμβάσεις σας και να σας ακούσουμε. Ελπίζω να παραμείνουμε όλοι εδώ στην αίθουσα. Θα συνεχίσουμε σε ακριβώς είκοσι λεπτά. Έντεκα και τριάντα ακριβώς πίσω στην αίθουσα.

Ευχαριστώ πολύ.

(Ωρα διακοπής: 11.30 π.μ.)

(Ωρα επανέναρξης: 12.00)

Πρόεδρος: Κυρίες και κύριοι, συνεχίζεται η συνεδρία της ολομέλειας της 24^{ης} Συνόδου της Βουλής των Γερόντων. Αγαπητά μέλη της Βουλής των Γερόντων, θα ήθελα να σας ενημερώσω... Ευχαριστούμε ιδιαίτερω την υφυπουργό που εξακολουθεί να είναι μαζί μας· αυτό να το σημειώσουμε. Τον Ηλία μας, που είναι εδώ, και βεβαίως τους συναδέλφους, τον κ. Μουσιούττα, τον κ. Καυκαλιά.

Αγαπητά μέλη της Βουλής των Γερόντων, θα ήθελα να σας ενημερώσω ότι στον φάκελο που έχετε μπροστά σας υπάρχει ένα έντυπο αξιολόγησης -καλωσορίζουμε και τον κ. Αποστόλου- της σημερινής συνόδου, το οποίο θα σας παρακαλούσα να συμπληρώσετε και να ρίξετε στο κιβώτιο που βρίσκεται στην είσοδο της αίθουσας στο τέλος της συνεδρίασης. Είναι ακριβώς για να αξιολογήσουμε πώς μπορούμε να βελτιώσουμε ακόμα περισσότερο, λαμβάνοντας υπόψη τις δικές σας εισηγήσεις ή παρατηρήσεις, την επόμενη σύνοδο και νομίζω μπορούμε να ξεκινήσουμε με την παραδοχή ότι θα πρέπει να βάλουμε χρόνους του χρόνου -πρώτα ο Θεός- για να είμαστε πιο σύντομοι όλοι και όλες και βεβαίως όσον αφορά και τον χρόνο στη συνέχεια των παρεμβάσεων. Πρέπει να υπάρχει, όπως έχουμε στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, ο χρόνος. Να γνωρίζει και κάποιος ότι μπορεί να μιλήσει μάξιμουμ τρία λεπτά, πέντε λεπτά, αναλόγως ό,τι αποφασίσετε εσείς.

Και επίσης κάτι που μου έχει πει προηγουμένως ο κ. Καυκαλιάς, πρέπει να αξιολογήσουμε λίγο όλα αυτά τα οποία συζητούμε αν προχωρούν ή όχι. Άρα, πέρα από τον πίνακα, που ευχαριστώ για την αναφορά του τον κ. Δημητρίου, ίσως θα ήταν ορθό -αυτή είναι μια εισηγήση του κ. Καυκαλιά, την οποία βρίσκω εξαιρετική- και οι αρμόδιες επιτροπές της Βουλής για τα θέματα της Βουλής των Γερόντων να κάνουν μια αξιολόγηση προσκαλώντας σας και στην επιτροπή την ίδια αυτή καθεαυτήν. Και αυτή είναι μια πολύ καλή εισηγήση, την οποία, Ηλία μου, μπορούμε να δούμε στη συνέχεια. Οπότε θα μαζέψουμε από το έντυπο αξιολόγησης όλες τις παρατηρήσεις σας, για να μπορέσουμε να δούμε πώς εκσυγχρονίζουμε προς το καλύτερο έναν πολύ σημαντικό θεσμό, όπως είναι η Βουλή των Γερόντων.

Θα προχωρήσουμε τώρα στις δύο εκθέσεις που έχουν ήδη ετοιμαστεί. Πρώτα έχουμε την έκθεση της Επιτροπής Κοινωνικής Πρόνοιας της Βουλής των Γερόντων για το θέμα της ακρίβιας, οι δυσμενείς επιπτώσεις στη ζωή των ηλικιωμένων και οι ευθύνες της πολιτείας και ειδικότερα σε σχέση με την κοινωνική πρόνοια.

Καλώ στο βήμα τον πρόεδρο της Επιτροπής Κοινωνικής Πρόνοιας, τον κ. Αντώνιο Δημητριάδη, για να διαβάσει την έκθεση της επιτροπής και χαιρόμαστε που σας έχουμε μαζί μας μετά την περιπέτεια της υγείας σας, γερός, σιδερένιος, καλωσορίσατε.

Έκθεση της Επιτροπής Κοινωνικής Πρόνοιας για το θέμα «Η ακρίβια, οι δυσμενείς επιπτώσεις στη ζωή των ηλικιωμένων και οι ευθύνες της πολιτείας»

Πρόεδρος Επιτροπής Κοινωνικής Πρόνοιας της Βουλής των Γερόντων (Α. Δημητριάδης):

Ευχαριστώ. Κυρία Πρόεδρε, αγαπητή κυρία υφυπουργέ, φίλοι βουλευτές.

Μετά από τα προηγούμενα δύσκολα χρόνια του κορωνοϊού και τώρα που η πανδημία είναι πιο ελεγχόμενη αρχικά θα θέλαμε στη φετινή σύνοδο της Βουλής των Γερόντων να εκφράσουμε τη λύπη, αλλά και τη συμπάθειά μας για το βαρύ τίμημα που έχουν πληρώσει τόσο οι ηλικιωμένοι όσο και οι συμπολίτες μας παγκύπρια και παγκόσμια. Εκφράζουμε δε τις ευχαριστίες μας σε όλο το ιατρικό και παραϊατρικό προσωπικό, που εργάστηκαν τόσο σκληρά και συνειδητά για την ανακούφιση, αλλά και εξάλειψη της πανδημίας.

Η πρόθεσή μας όμως για τη φετινή σύνοδο είναι να τονίσουμε τις επιπτώσεις της πορείας της οικονομίας σε όλα τα ηλικιωμένα και μη άτομα. Η ακρίβια που έχει επέλθει λόγω της αύξησης του κόστους της ενέργειας, καθώς και του κερδοσκοπικού κλίματος που συνήθως συνοδεύει αυτού του είδους τις οικονομικές καταστάσεις είναι υψίστης σημασίας, καθώς οι επιδράσεις τους στην αξιοπρεπή διαβίωση ή για κάποιους ακόμη και επιβίωση είναι καθοριστικές. Αυτή η ευαίσθητη πληθυσμιακή ομάδα που αφορά στην τρίτη ηλικία και είναι εκ των πραγμάτων σε διαφορετική οικονομική ή και φυσική κατάσταση καλείται να υποστεί τις συνέπειες των συνεχών ανατιμήσεων σε είδη πρώτης ανάγκης, σε φάρμακα και υπηρεσίες, με αποτέλεσμα τη μείωση της αγοραστικής του δυνατότητας. Οι άνθρωποι αυτοί που σήμερα χρήζουν στήριξης και προστασίας κάποτε εργάστηκαν με μόχθο, ώστε να καταφέρουν να δημιουργήσουν όσα οι νεότεροι απολαμβάνουν τώρα. Αποτελούν ζωντανά κύτταρα της κοινωνίας μας και είναι άξιοι σεβασμού και κατανόησης. Είναι δε

άδικο να «παλεύουν» ακόμη για μια αξιοπρεπή διαβίωση που θα έπρεπε ήδη να τους προσφέρεται απλόχερα από την πολιτεία, αλλά και την κοινωνία μας γενικότερα.

Και φέτος θα παραθέσουμε τα αιτήματά μας και τις θέσεις μας για νέα ζητήματα, αλλά και για παλαιότερα που δυστυχώς είτε έχουν μείνει στάσιμα είτε δεν επιλύθηκαν ποτέ. Είναι αιτήματα που προέρχονται από πληθώρα οργανώσεων/συνδέσμων που προάγουν τις ανάγκες της τρίτης ηλικίας και από τους οποίους δόθηκε σε εμάς τους βουλευτές/βουλευτρίες της Βουλής των Γερόντων η εντολή να μεταφέρουμε σε εσάς τους αρμόδιους φορείς.

Η Επιτροπή Κοινωνικής Πρόνοιας της Βουλής των Γερόντων υποβάλλει τα ακόλουθα αιτήματα:

1. Μέτρα στήριξης κατά της ακρίβιας

Κατά την άποψη της Επιτροπής Κοινωνικής Πρόνοιας, η διακοπή των μέτρων στήριξης για τα καύσιμα και το ηλεκτρικό ρεύμα κατά την καλοκαιρινή περίοδο του 2023 εσφαλμένα έγινε, καθώς τόσο τα νοικοκυριά όσο και οι επιχειρήσεις το είχαν περισσότερο ανάγκη. Διαπιστώθηκε πως δημοσιονομικά υπήρχε η δυνατότητα διατήρησης των μέτρων αυτών για ακόμη τρεις μήνες με την έγκριση της ΕΕ.

Επαναλαμβάνουμε και σήμερα επιτακτικά πως θα πρέπει να ληφθούν μέτρα στήριξης των πολιτών και της οικονομίας, όπως η επαναφορά των μέτρων για τα καύσιμα, το ηλεκτρικό ρεύμα και την ενίσχυση της αγοραστικής δύναμης των πολιτών.

2. Κατάργηση 12% στις συντάξεις των αφυπηρετούντων στα εξήντα τρία (63)

Εισηγούμαστε όπως η μείωση, πέναλτι 12%, που επιβάλλεται σε συνταξιούχους μετά από 33 μέχρι και 49 χρόνια εργασίας να καταργηθεί.

Αφαίρεση του ποσού συμπληρωμών και συνεισφοράς προς ορισμένες ειδικότητες από το φορολογητέο εισόδημα. Η εισήγηση της επιτροπής είναι όπως αφαιρείται το ποσό των συμπληρωμών και της συνεισφοράς προς ειδικούς ιατρούς, ακτινολόγους και φαρμακοποιούς, όπως συμβαίνει και με την εισφορά του 2,65% επί των εισοδημάτων.

3. Κοινωνική κάρτα

Επειδή η κοινωνική κάρτα δεν προσφέρει ουσιαστικά ωφελήματα στους ηλικιωμένους, τονίζουμε την ανάγκη παροχής ουσιαστικών ωφελημάτων όπως τα εξής:

- α. Μείωση σε διάφορα τέλη, όπως τηλέφωνο, σκύβαλα, ηλεκτρικό ρεύμα, νερό κ.ά., καθώς και στην άδεια κυκλοφορίας οχημάτων.
- β. Εκπτώσεις σε θεατρικές παραστάσεις και μουσεία.
- γ. Δωρεάν μετακίνηση με τις δημόσιες συγκοινωνίες για όλους τους συνταξιούχους, κατά ομοιόμορφο τρόπο από όλες τις κατά επαρχία εταιρείες.

Γενικότερα ζητούμε η κοινωνική κάρτα να ενισχυθεί σε τέτοιο βαθμό, ώστε να βοηθήσει τους συνταξιούχους να λαμβάνουν προϊόντα και υπηρεσίες ανάλογα με τις οικονομικές τους δυνατότητες, μέσω της ενσωμάτωσης περισσότερων επιχειρήσεων και υπηρεσιών σε ένα σχέδιο εκπτώσεων.

4. Σύνταξη χηρείας αντρών

Η Επιτροπή Κοινωνικής Πρόνοιας ζητά βελτίωση της νομοθεσίας, ώστε να δικαιούνται σύνταξη χηρείας όλοι οι άνδρες χήροι.

5. Όριο φτώχειας

Το αίτημά μας είναι όπως αυξηθεί το όριο της φτώχειας και βελτιωθεί το ανώτερο όριο που μπορεί να φτάσει ένας συνταξιούχος.

6. Πασχαλινό επίδομα

Να βελτιωθούν και να επεκταθούν τα κριτήρια για παραχώρηση πασχαλινού επιδόματος, ώστε να το δικαιούνται περισσότεροι συνταξιούχοι.

7. Επίδομα μάνας και κίνητρα στους νέους για δημιουργία οικογένειας

Τονίζουμε την ανάγκη να καταργηθούν τα εισοδηματικά κριτήρια, να βελτιωθεί το επίδομα μάνας και να δοθούν κίνητρα στα νεαρά ζευγάρια για δημιουργία οικογένειας προς αντιμετώπιση του δημογραφικού προβλήματος.

Δυστυχώς, ο κυπριακός λαός συρρικνώνεται με γοργό ρυθμό και η πολιτεία οφείλει να προνοήσει για τη συνέχειά του και την αποφυγή αφανισμού του σε βάθος χρόνου, λαμβάνοντας υπόψιν τις συνεχείς μεταναστευτικές εισροές.

8. Τιμητικό επίδομα σε ανθρώπους του πολιτισμού

Ζητούμε όπως αυξηθεί το κατά χάριν επίδομα και να αναθεωρηθούν τα κριτήρια για τους δικαιούχους που ασχολούνται με πολιτιστικά και άλλα θέματα.

9. Αποπληρωμή μεγάλου χρέους του κράτους προς το Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων

Εισηγούμαστε όπως καταβάλλεται ετησίως ένα προσυμφωνημένο επιτόκιο προς ενίσχυση του Ταμείου Κοινωνικών Ασφαλίσεων και να αρχίσει η σταδιακή αποπληρωμή του μεγάλου χρέους το οποίο έχει ξεπεράσει τα €10 δις.

10. Βελτιστοποίηση των κρατικών υπηρεσιών που αφορούν σε εξυπηρέτηση ηλικιωμένων

- α. Καλύτερη στελέχωση και επιμόρφωση των Υπηρεσιών Κοινωνικών Ασφαλίσεων και της Υπηρεσίας Διαχείρισης Επιδομάτων Πρόνοιας για έγκαιρη και καλύτερη εξυπηρέτηση των συνταξιούχων.
- β. Εφαρμογή χρονοδιαγράμματος από την κατάθεση έως τη διεκπεραίωση μίας αίτησης επιδόματος, σύνταξης ή όποιας παροχής.
- γ. Διαφοροποίηση/βελτίωση του ισχύοντος καθεστώτος εξέτασης αιτήσεων με στόχο την ταχύτερη εξυπηρέτηση.

- δ. Παραγωγικότερη λειτουργία του τηλεφωνικού κέντρου. Να παρέχονται σαφείς και ξεκάθαρες απαντήσεις προς τους συνταξιούχους.

11. Μετακινήσεις ηλικιωμένων

Τονίζουμε την ανάγκη να βελτιωθούν οι συγκοινωνίες με περισσότερα και πιο συχνά δρομολόγια τόσο στις πόλεις όσο και στις κοινότητες, καθώς θα βοηθήσει τα μέγιστα στη δωρεάν μετακίνηση των ηλικιωμένων. Εν αντιθέσει αυτών που ζητάμε, έχουμε τελευταίως ενημέρωση ότι υπάρχει δήμος της επαρχίας Λευκωσίας όπου τα δρομολόγια προς τη Λευκωσία διακόπηκαν ολότελα τα Σαββατοκύριακα, με αποτέλεσμα την αδυναμία μετακίνησης ατόμων και ειδικά ηλικιωμένων που χρησιμοποιούν αποκλειστικά αστικές συγκοινωνίες.

Να επισημάνουμε επίσης την επιτακτική ανάγκη ύπαρξης στεγάστρων σκίασης-προστασίας στις στάσεις λεωφορείων, ώστε η αναμονή, αλλά και η επιλογή μετακίνησης με λεωφορείο να μην είναι δυσχερής για κανέναν, ειδικότερα κατά τους θερινούς και όχι μόνο μήνες.

12. Ασφάλιστρα αυτοκινήτων

Επί αρκετά έτη η επιτροπή αιτείται μείωση του κόστους ασφαλιστρών οχημάτων για τους ηλικιωμένους.

Τα άτομα τρίτης ηλικίας ήδη ανήκουν σε μια ομάδα με σταθερά εισοδήματα αλλά αυξανόμενες ανάγκες σε ιατρικές παροχές και παρόμοιου είδους έξοδα. Το αποτέλεσμα είναι μεγάλο τμήμα των εσόδων τους να διοχετεύεται σε αυτές τις ανάγκες και σε συνδυασμό με τα αυξημένα ασφάλιστρα τα εισοδήματά τους να μειώνονται δραστικά.

Η εισήγησή μας είναι όπως εφαρμοσθεί από την πολιτεία η πολιτική που θα ανακόψει αυτό το φαινόμενο αύξησης των ασφαλιστρών των ασφαλιστικών εταιρειών. Επίσης ζητούμε όπως το κράτος εφαρμόσει σχέδιο επιχορήγησης των αυξημένων, λόγω ηλικίας, ασφαλιστρών αυτοκινήτων.

13. Ψηφιακές συναλλαγές των ηλικιωμένων

Βρισκόμαστε στην εποχή της ψηφιοποίησης και η πρόσβαση των ηλικιωμένων στην τεχνολογία θεωρείται σε ευρωπαϊκό επίπεδο πρόκληση η οποία πρέπει να αντιμετωπιστεί. Η πρόσβαση στην τεχνολογία μπορεί να συμβάλει ουσιαστικά στην ενημέρωση, ψυχαγωγία, επιμόρφωση, κοινωνικοποίηση, αλλά και στην αντιμετώπιση της μοναξιάς των ηλικιωμένων.

Ζητούμε τη λειτουργία ειδικών προγραμμάτων εκμάθησης Η/Υ και διαδικτύου στις πόλεις και στην ύπαιθρο, ειδικά για ηλικιωμένους.

Επίσης καλούμε τις επιχειρήσεις, τα οργανωμένα σύνολα και άλλους φορείς προς παροχή επιχορήγησης, δωρεάς ή και προσφοράς τεχνολογικών μέσων (π.χ. tablet και ηλεκτρονικοί

υπολογιστές) προς τις κοινότητες για δωρεάν διάθεση σε ηλικιωμένους βάσει ειδικών κριτηρίων.

Τέλος να προσθέσουμε ότι σε αυτό το μεταβατικό στάδιο της επιμόρφωσης των ηλικιωμένων στις νέες τεχνολογίες ζητούμε τη διεκπεραίωση των ψηφιακών συναλλαγών των ηλικιωμένων μέσω των Κέντρων Εξυπηρέτησης του Πολίτη, ίσως κατόπιν ραντεβού.

14. Τραπεζικές συναλλαγές ηλικιωμένων

Συνταξιούχοι και άλλοι πολίτες που διαμένουν στην ύπαιθρο αντιμετωπίζουν τεράστια προβλήματα μετά το κλείσιμο των τραπεζικών καταστημάτων. Εισηγούμαστε την εγκατάσταση αυτόματων ταμειακών μηχανών στα αγροτικά κέντρα για διευκόλυνση των ηλικιωμένων.

Παρατηρούμε επίσης ότι υπάρχουν μεγάλες και αδικαιολόγητες χρεώσεις για τραπεζικές συναλλαγές, με αποτέλεσμα να δυσχεραίνεται, οικονομικά, ακόμη περισσότερο η θέση των συνταξιούχων.

15. Διά Βίου Μάθηση

Ζητούμε επέκταση και ενίσχυση του θεσμού της δωρεάν Διά Βίου Μάθησης με περισσότερα προγράμματα, όπως μαθήματα μνήμης στα επιμορφωτικά κέντρα και μαθήματα προετοιμασίας για την αφυπηρέτηση. Επίσης ζητούμε όπως τα επιμορφωτικά προγράμματα που προσφέρονται μέσω των κέντρων ενηλίκων αυξηθούν σε συχνότητα, αλλά και να υπάρχει η δυνατότητα να πραγματοποιούνται και με μικρότερο αριθμό συμμετοχής, εφόσον είναι τόσο ζωτικής σημασίας για τους ηλικιωμένους.

16. Επισκέψεις ηλικιωμένων στις Βρυξέλλες

Ζητούμε όπως διοργανώνονται επισκέψεις ηλικιωμένων στις Βρυξέλλες σε ετήσια βάση, με σκοπό την ενημέρωση των ηλικιωμένων για τα θεσμικά όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

17. Επιτροπος Τρίτης Ηλικίας

Λόγω των πολλαπλών προβλημάτων που αντιμετωπίζουν οι ηλικιωμένοι, ειδικά λόγω της πανδημίας, επιβάλλεται τώρα όσο ποτέ ο διορισμός Επιτρόπου Τρίτης Ηλικίας.

18. Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τους Ηλικιωμένους

Η επιτροπή ζητά όπως σχεδιαστεί εκ νέου στρατηγική για το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τους Ηλικιωμένους. Τονίζουμε την ανάγκη επαναδραστηριοποίησης του σχεδίου, που βρίσκεται σε αδράνεια.

19. Φορέας Τρίτης Ηλικίας

Η επιτροπή γνωρίζει πως ο φορέας έχει ήδη συνεδριάσει, αλλά πρέπει να τονίσουμε την ανάγκη επίτευξης του βασικού μας στόχου, που αφορά στο να γίνει ο φορέας δραστήριος και παραγωγικότερος.

20. Δικαιώματα των ηλικιωμένων

Επιβάλλεται η επανέκδοση του ενημερωτικού δελτίου με τα δικαιώματα των ηλικιωμένων και τα προγράμματα και τις υπηρεσίες που τους αφορούν.

21. Αξιοποίηση ηλικιωμένων

Τονίζουμε την ανάγκη αξιοποίησης της συσσωρευμένης πείρας των ηλικιωμένων πολιτών, ενεργοποίησής τους στην αγορά εργασίας, εκπροσώπησής τους στη χάραξη της κοινωνικής πολιτικής σε θέματα τρίτης ηλικίας και όχι μόνο.

Εισηγούμαστε όπως η τοπική αυτοδιοίκηση παραχωρεί εκτάσεις γης, κατάλληλες για καλλιέργεια, ως μέτρο απασχόλησης των ηλικιωμένων.

22. Προσφυγικοί συνοικισμοί (ανεγκυστήρες)

Τονίζουμε για πολλοστή φορά την ανάγκη τοποθέτησης ανεγκυστήρων στις πολυκατοικίες και τη συντήρηση των γηραιών πια κτιρίων των προσφυγικών συνοικισμών, για αποφυγή της περιθωριοποίησης και του αναγκαστικού εγκλεισμού των ηλικιωμένων προσφύγων στα διαμερίσματά τους.

23. Λειτουργός Βουλής Γερόντων

Επισημαίνουμε το πάγιο αίτημα της επιτροπής για πλήρη απασχόληση του Λειτουργού της Βουλής των Γερόντων, ώστε να συνδράμει στην αποτελεσματικότερη λειτουργία του θεσμού και την εξυπηρέτηση των αναγκών της Βουλής των Γερόντων.

Καταληκτικά σχόλια

Πολλά προβλήματα των ηλικιωμένων παραμένουν άλυτα. Το κόστος ζωής σήμερα δρα καταλυτικά στην καθημερινότητα, με αποτέλεσμα την περαιτέρω επιβάρυνση της ευαίσθητης αυτής κοινωνικής ομάδας. Καλούμε την πολιτεία και τους φορείς που την εκπροσωπούν να εμβαθύνουν σε αυτά τα προβλήματα που είναι ζωτικής σημασίας για τους ηλικιωμένους και με τη συμβολή τους να συνδράμουν στην αντιμετώπισή τους. Με την ευκαιρία της σημερινής Συνόδου της Βουλής των Γερόντων εκφράζουμε τις ευχαριστίες μας στην Πρόεδρο της Βουλής των Αντιπροσώπων, καθώς και στο προσωπικό που συνέβαλε στην ομαλή διεξαγωγή της συνόδου. Στους προέδρους των επιτροπών Εργασίας και Υγείας της Βουλής, όπως και στους βουλευτές και βουλευτρίες που με την παρουσία τους στηρίζουν εμπράκτως την προσπάθειά μας. Τέλος, προς τους υπουργούς και υφυπουργούς να εκφράσουμε την ελπίδα ότι θα συμβάλετε στην επίλυση των προβλημάτων μας.

Ευχαριστώ πολύ.

Πρόεδρος: Ευχαριστώ πάρα πολύ τον κ. Δημητριάδη. Νομίζω σημείωσα και εγώ τα πιο βασικά ως τίτλους, κύριε Δημητριάδη μου, στα οποία αναφερθήκατε πολύ ακροθιγώς, και σας ευχαριστώ γιατί, αντιλαμβάνομαι, κινηθήκατε και λίγο εκτός κειμένου. Σας ευχαριστώ

πολύ. Θα τα δούμε και στη συνέχεια, αντιλαμβάνομαι θα απαντήσουν και τα αρμόδια υπουργεία, για να γνωρίζουμε το τι έγινε, πώς προχωράμε κ.τ.λ. και να ευχαριστήσω πολύ τον κ. Δημητριάδη.

Να καλέσω στη συνέχεια τον κ. Τάκη Αγαθοκλέους, αφού θα έχουμε τώρα την έκθεση της Επιτροπής Υγείας της Βουλής των Γερόντων με θέμα «Η ακρίβια, οι δυσμενείς επιπτώσεις στη ζωή των ηλικιωμένων και οι ευθύνες της πολιτείας», ειδικότερα σε σχέση με την υγεία.

Κύριε Αγαθοκλέους, ο λόγος σε εσάς, για να μας πείτε και εσείς τις σημαντικότερες θεματικές, ως ακριβώς έχουν τεθεί στην έκθεση την οποία έχετε.

Έκθεση της Επιτροπής Υγείας για το θέμα «Η ακρίβια, οι δυσμενείς επιπτώσεις στη ζωή των ηλικιωμένων και οι ευθύνες της πολιτείας»

Πρόεδρος Επιτροπής Υγείας της Βουλής των Γερόντων (Τάκης Αγαθοκλέους):

Ευχαριστώ πάρα πολύ. Κυρία Πρόεδρε, κυρία υφυπουργέ, αγαπητοί βουλευτές, συνάδελφοι, συναδέλφισσες.

Εικοστή τέταρτη Σύνοδος Βουλής των Γερόντων, με θέμα «Η ακρίβια, οι δυσμενείς επιπτώσεις στη ζωή των ηλικιωμένων και οι ευθύνες της πολιτείας».

Είμαστε και πάλι εδώ, μαζί σας, για άλλη μια φορά, με την προσμονή και αξίωση συνεργασίας από μέρους των φορέων και της κοινωνίας μας. Ο κορωνοϊός μπορεί να μην είναι πια ο πρώτος κίνδυνος στις ζωές μας και πλέον να είναι πιο ελεγχόμενος, όμως τα αποτελέσματα της μεγάλης κρίσης που επέφερε εμφανίζονται ακόμη καθημερινά στη ζωή μας. Συνοδευτικά αυτών ήρθε για να μείνει η ακρίβια, με ό,τι αυτή επιφέρει.

Οι πολίτες αυτής της χώρας και ειδικά οι ηλικιωμένοι που χρόνια δίνουν ο καθένας τη δική του μάχη για μια αξιοπρεπή διαβίωση έρχονται σήμερα να αντιμετωπίσουν αυξήσεις σε είδη πρώτης ανάγκης, όπως τρόφιμα, φάρμακα, παροχή ιατρικών υπηρεσιών και ακόμη σε παροχές υπηρεσιών κοινής ωφέλειας, όπως ηλεκτρισμός, ύδρευση ή δημοτικά τέλη. Είναι πραγματικά απορίας άξιον πώς μπορεί ένας ηλικιωμένος άνθρωπος με σταθερό εισόδημα να αντεπεξέρχεται στην ανοδική πορεία του κόστους ζωής αθροιστικά με τις αυξημένες ανάγκες του σε ιατροφαρμακευτική περίθαλψη. Η πολιτεία είναι εδώ και πρώτιστο χρέος της αποτελεί η εξασφάλιση ευνοϊκών συνθηκών διαβίωσης της αδύναμης αυτής πληθυσμιακής ομάδας που είναι η τρίτη ηλικία. Η ασφάλεια, η αξιοπρέπεια, η κοινωνικοποίηση και γενικότερα η ζωή που κάθε άνθρωπος δικαιούται να πορευτεί είναι αυτό που επιζητούμε και εμείς.

Τα θέματά μας ήταν και είναι πολλά και θα σας τα παραθέσουμε ευθύς αμέσως, γνωρίζοντας πως με την παρουσία σας και τη συνεργασία σας προτίθεστε και εσείς να βρεθούν από κοινού λύσεις.

Η Επιτροπή Υγείας της Βουλής των Γερόντων υποβάλλει τα ακόλουθα αιτήματα:

1. Λίστες αναμονής

Το πρώτο πράγμα που θα ήταν σωστό από μέρους μας είναι να αναγνωρίσουμε τη σταδιακή πρόοδο που έχει σημειωθεί μέσα στα χρόνια, αλλά και την προσπάθεια που καταβάλλεται από την πολιτεία, αλλά οι λίστες αναμονής εξακολουθούν να είναι μεγάλες. Ζητούμε ενημέρωση αναφορικά με τον αριθμό των ασθενών στις λίστες αναμονής, καθώς και σε ποιες ειδικότητες αναφέρονται οι μεγαλύτερες καθυστερήσεις. Επισημαίνουμε την αναγκαιότητα λήψης μέτρων που οφείλει να λάβει το κράτος, προκειμένου να μειωθεί ο αριθμός αυτός.

2. Στελέχωση υπηρεσιών υγείας

Ένα από τα χρόνια και βασικά αιτήματά μας είναι η κατάλληλη στελέχωση των κρατικών νοσηλευτηρίων, Τμημάτων Πρώτων Βοηθειών και ιατρικών κέντρων, με το απαραίτητο ιατρικό, νοσηλευτικό και γραμματειακό προσωπικό, ώστε να αποδίδουν στο μέγιστο βαθμό. Ειδικότερα, στις απομακρυσμένες περιοχές που τα αγροτικά κέντρα υγείας είναι υποστελεχωμένα, με αποτέλεσμα την ελλιπή περίθαλψη, ειδικά των αδύναμων πληθυσμιακών ομάδων, όπως οι ηλικιωμένοι, το πρόβλημα είναι ακόμη πιο έντονο.

3. Πρώτες Βοήθειες των ιδιωτικών νοσηλευτηρίων

Η ένταξη των Τμημάτων Πρώτων Βοηθειών των ιδιωτικών νοσηλευτηρίων στο ΓΕΣΥ αποτελεί ένα σημαντικό βήμα αποσυμφόρησης των αντίστοιχων Τμημάτων Πρώτων Βοηθειών των δημόσιων νοσηλευτηρίων.

Τα μέλη χαιρετίζουν τη συμμετοχή κάποιων ιδιωτικών νοσηλευτηρίων που ήδη ξεκίνησαν να συμμετέχουν, αλλά θεωρούμε ότι επιβάλλεται συμμετοχή και άλλων ιδιωτικών νοσηλευτηρίων, ώστε να καλύπτεται μεγαλύτερος πληθυσμός έκτακτων περιστατικών που αφορούν ηλικιωμένους και μη.

Επίσης ζητούμε όπως παρουσιαστούν μέτρα αντιμετώπισης της χρονοβόρας και πολλές φορές επίπονης αναμονής.

4. Αυτονόμηση των κρατικών νοσηλευτηρίων

Θα θέλαμε να σημειωθεί η ανάγκη ελέγχου της διαδικασίας εκσυγχρονισμού και αυτονόμησης των κρατικών νοσηλευτηρίων, ώστε να στηριχθούν κατάλληλα, με απώτερο στόχο να αποτελέσουν τον βασικό πυλώνα παροχής υπηρεσιών του συστήματος υγείας. Δυστυχώς, η κατάσταση που επικρατεί στα κρατικά νοσοκομεία και αφορά στις υπηρεσίες που παρέχονται, είτε είναι νοσηλεία είτε σίτιση ή ακόμη και καθαριότητα πολλές φορές, είναι σε επίπεδο που χρήζει άμεσης βελτίωσης και ενίσχυσης. Η κατάχρηση των θέσεων τέτοιας σημασίας πρέπει να παταχθεί, ώστε όλοι να κρίνονται για ό,τι πράττουν, καθώς και για την ευθύνη τους απέναντι στο κοινωνικό σύνολο.

5. Κέντρα αποκατάστασης

Η Επιτροπή Υγείας επισημαίνει την ανάγκη δημιουργίας κέντρων αποκατάστασης για την αποθεραπεία των ασθενών με πλήρη κρατική στήριξη. Η εισήγησή μας είναι όπως ενταχθούν στο ΓΕΣΥ ιδιωτικά κέντρα αποκατάστασης, προς άμεση ανακούφιση των ατόμων σε ανάγκη. Επίσης, κατά την παρέμβαση του Υπουργείου Υγείας στην 23^η Σύνοδο της Βουλής των Γερόντων, είχε ολοκληρωθεί νομοθεσία για την ίδρυση, λειτουργία, έλεγχο και εποπτεία κέντρων θεραπείας και αποκατάστασης και στο τότε στάδιο είχε τεθεί στη Βουλή για ψήφιση. Ζητούμε όπως ολοκληρωθεί πλέον η όποια διαδικασία είναι απαραίτητη και αφορά στην ανεμπόδιστη παροχή υπηρεσιών των κέντρων αποκατάστασης, υπάρχοντων ή νέων, χωρίς περαιτέρω χρονοτριβή.

6. Κατ' οίκον νοσηλεία

Ο υπάρχων θεσμός της κατ' οίκον νοσηλείας χρήζει άμεσης επέκτασης, ενίσχυσης και βελτίωσης, καθώς προωθεί την παραμονή των ηλικιωμένων στα σπίτια τους, ενδυναμώνοντας την ανεξαρτησία τους. Η ανάγκη εντατικοποίησης της κατ' οίκον νοσηλείας και ιατρικής υποστήριξης καθίσταται επιτακτική, ιδιαίτερα στην ύπαιθρο που η δυσκολία μετακίνησης είναι πολύ μεγάλη και η πρόσβαση σε δομές υγείας πολλές φορές ανέφικτη. Εκτός των προαναφερόμενων εισηγούμαστε την επαναφορά του θεσμού του περιοδεύοντος ιατρού στις απομακρυσμένες περιοχές, που θα ήταν σπουδαία βοήθεια για πολλούς ηλικιωμένους με θέματα μετακίνησης.

Πιστεύουμε πως οι δημοτικές αρχές πρέπει να ενδυναμώσουν και προωθήσουν όσο το δυνατόν τον θεσμό της κατ' οίκον νοσηλείας, όπως επίσης και να λαμβάνεται η αντίστοιχη πρόνοια αντικατάστασης του νοσηλευτικού προσωπικού, σε περίπτωση απουσίας του, με ισοδύναμο προσωπικό.

7. Φροντιστές των ηλικιωμένων

Εισηγούμαστε όπως δοθούν κίνητρα για τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας για επαγγελματίες φροντιστές τόσο κατ' οίκον όσο και στις στέγες ηλικιωμένων.

Με την εμπλοκή των δήμων και των κοινοτήτων στην παροχή κατ' οίκον φροντίδας (μέσω εργοδότησης ή αγοράς υπηρεσιών), μπορεί να επεκταθεί ο εν λόγω θεσμός, ώστε να μπορεί να καλυφθεί ικανοποιητικός αριθμός ατόμων που βρίσκονται σε ανάγκη. Ειδικότερα, να τονίσουμε για άλλη μια φορά την ανάγκη εξυπηρέτησης, ιδιαίτερα των ηλικιωμένων που διαβιούν σε απομακρυσμένες περιοχές.

8. Διακίνηση προς Υπηρεσίες Υγείας

Επισημαίνουμε την ανάγκη στήριξης των ατόμων της τρίτης ηλικίας που δυσκολεύονται να μετακινηθούν προς διάφορες δομές υγείας. Με την εμπλοκή τόσο των κρατικών υπηρεσιών, των μέσων συγκοινωνίας, αλλά και της τοπικής αυτοδιοίκησης και των κοινοτήτων, θα μπορούσε να δημιουργηθεί ορισμένη Υπηρεσία Εξυπηρέτησης Ασθενών που αδυνατούν να μετακινηθούν μόνοι τους προς τα νοσηλευτήρια ή κέντρα υγείας.

9. Φάρμακα και συμπληρωμές - Συνεισφορά και εισφορά επί της σύνταξης στο ΓΕΣΥ

Για άλλη μια φορά εμμένουμε στην ανάγκη συμπερίληψης στο ΓΕΣΥ των:

- α. δαπανηρών και καινοτόμων φαρμάκων που συνταγογραφούνται από τους ιατρούς,
- β. άλλων φαρμάκων, όπως ασπιρίνες για καρδιοπαθείς, αντιπηκτικά και αντιγριπικά φάρμακα, σιρόπι βήχα, παυσίπονα, αντιφλεγμονώδεις κρέμες, βιταμίνες, ενέσεις και χάπια οστεοπόρωσης κ.ά.
- γ. φαρμάκων που παλαιότερα καλύπτονταν από το ΓΕΣΥ και πλέον δεν συμπεριλαμβάνονται.

Εισηγούμαστε όπως μελετηθεί με την απαιτούμενη προσοχή η συμπερίληψη διαφόρων κοστοβόρων θεραπειών εντός ΓΕΣΥ (π.χ. ενδοφλέβια χορήγηση σιδήρου όπου η χρέωση κατά τις τελευταίες αναφορές άγγιξε τα 145 ευρώ). Αναφέρουμε επίσης και τα φάρμακα που προμηθεύονταν οι ασθενείς από τα φαρμακεία των κρατικών νοσηλευτηρίων προ ΓΕΣΥ με μόνο τη συμπληρωμή να δύνανται να τα προμηθεύονται και σήμερα από τα ιδιωτικά φαρμακεία, με την επιβάρυνση της συμπληρωμής.

Όσον αφορά στο θέμα της συμπληρωμής-συνεισφοράς και εισφοράς επί της σύνταξης στο ΓΕΣΥ, το οποίο αποτελεί πρόβλημα για τους συνταξιούχους και ιδιαίτερα για τους χαμηλοσυνταξιούχους, ζητούμε όπως:

- α. Οι συνταξιούχοι λαμβάνουν τα φάρμακά τους πληρώνοντας μόνο τη συμπληρωμή.
- β. Η μηνιαία εισφορά του 2,65% διαφοροποιηθεί, ώστε να μην επηρεάζεται το βιοτικό επίπεδο, ιδιαίτερα των χαμηλοσυνταξιούχων.

Τα φάρμακα αποτελούν ένα αναγκαστικά δυσβάσταχτο κόστος για ηλικιωμένους και χαμηλοσυνταξιούχους και δεν είναι προς τιμή μας να υπάρχουν περιπτώσεις που κάποιιο προσφεύγουν σε περιοχές εκτός της ελεύθερης Κύπρου για την αγορά τους λόγω έλλειψής τους ή ακρίβιας. Η πολιτεία πρέπει να φανεί αντάξια των προσδοκιών των πρεσβύτερων μελών της και αρωγός της αξιοπρεπούς διαβίωσής τους.

10. Μηνιαία συνταγογράφηση και χορήγηση φαρμάκων από τα νοσοκομεία για χρόνιους ασθενείς

Η επιτροπή χαιρετίζει την αλλαγή που αφορά στην αύξηση από μηνιαία σε δίμηνη συνταγογράφηση για χρόνιους ασθενείς και έχει σαν αποτέλεσμα τη μείωση της ταλαιπωρίας των ήδη καταπονημένων ατόμων. Ζητείται όπως επανεξεταστεί η χρονική διάρκεια της συνταγογράφησης, ώστε να καλύπτεται μεγαλύτερο χρονικό διάστημα και οι επισκέψεις των ασθενών στα νοσοκομεία για παροχή φαρμάκων να είναι λιγότερες.

11. Υπηρεσίες εφημερίας προσωπικών ιατρών

Αναγνωρίζουμε την επέκταση του ωραρίου των υπηρεσιών εφημερίας προσωπικών ιατρών για τα Σαββατοκύριακα και τις αργίες και εφιστούμε την προσοχή για γενικότερη επέκταση του ωραρίου, καθώς και αύξηση των κέντρων εφημερίας. Ειδικά, η ευάλωτη ομάδα των ηλικιωμένων ανθρώπων που έχουν αυξημένες ιατρικές ανάγκες πρέπει να λαμβάνουν άμεσα και γρήγορα τις απαραίτητες υπηρεσίες.

12. Εξέταση αύξησης του ορίου επισκέψεων στους προσωπικούς ιατρούς

Εισηγούμαστε όπως γίνει επανεξέταση του ορίου επισκέψεων στους προσωπικούς ιατρούς ή και άλλων περιορισμών, καθώς η πρόληψη είναι η καλύτερη θεραπεία. Αποζητούμε τη δυνατότητα της εφαρμογής της προληπτικής ιατρικής με ευσυνειδησία και σύνεση.

13. Μηχανογράφηση ιατρικών φακέλων

- Κύριο αίτημα της επιτροπής είναι όπως η μηχανογράφηση των ιατρικών φακέλων:
- α. επεκταθεί παγκύπρια, ώστε να καλύπτει όλες τις υπηρεσίες υγείας, συμπεριλαμβανομένων των κρατικών, αλλά και ιδιωτικών δομών, όπως και του ιατρικού προσωπικού,

- β. βελτιστοποιηθεί με στόχο την ελεύθερη πρόσβαση στο ιατρικό ιστορικό κάθε ασθενούς από επαγγελματίες υγείας του εξωτερικού,
- γ. παρέχει στατιστικά στοιχεία ασθενειών τα οποία καταχωρίζονται σε μια βάση δεδομένων παγκύπρια, ώστε να χρησιμοποιείται ως εργαλείο του κράτους όσον αφορά στην αντιμετώπιση και πρόληψη διαφόρων νοσημάτων, αλλά κυρίως προς όφελος των ασθενών.

Ζητούμε ενημέρωση για την τρέχουσα κατάσταση της μηχανογράφησης, καθώς και ενημέρωση για προβλήματα που τυχόν προκύπτουν σε περίπτωση που παραχωρηθεί πρόσβαση στους φακέλους των ασθενών στους ιατρούς εκτός ΓΕΣΥ.

14. Νοσοκομείο Αθαλάσσας

Το Νοσοκομείο Αθαλάσσας αντιμετωπίζει θέματα τα οποία παραμένουν άλυτα αρκετά χρόνια τώρα. Ζητούμε όπως το κράτος αναλάβει άμεσα την ευθύνη για τη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης των τροφίμων, προς όφελος όχι μόνο των ιδίων, αλλά και των εργαζομένων. Υπάρχει ενημέρωση ότι έχει ξεκινήσει η οικοδόμηση τμήματος του νοσοκομείου που αφορά σε γραφεία και χώρο υποδοχής, αλλά η ανάγκη άμεσης βελτίωσης και επέκτασης των χώρων διαβίωσης των τροφίμων παραμένει επιτακτική και άμεση.

Επίσης θα θέλαμε να επιστήσουμε την προσοχή σας στην αναγκαιότητα τήρησης χρονοδιαγραμμάτων σε κατασκευαστικά έργα τέτοιας σημασίας προς έγκαιρη αποπεράτωση.

15. Ποδίατροι

Η ένταξη των ποδιάτρων στο ΓΕΣΥ κρίνεται απολύτως αναγκαία για τις ανάγκες των ατόμων της τρίτης ηλικίας. Σύμφωνα με επίσημη δήλωση του τέως Υπουργού Υγείας εγκρίθηκε η ένταξη των ποδιάτρων στο ΓΕΣΥ. Ζητούμε ενημέρωση ως προς την πορεία εξέλιξης του θέματος.

16. Φυσικοθεραπευτές - Λογοπαθολόγοι

Χαιρετίζουμε θερμά την ένταξη των φυσικοθεραπευτών και λογοπαθολόγων στο ΓΕΣΥ και εισηγούμαστε την αύξηση του αριθμού των επισκέψεων για τους ηλικιωμένους, καθότι οι ανάγκες στις εν λόγω παροχές είναι πραγματικά αυξημένες.

17. Αύξηση της χορηγίας για τα ακουστικά βαρηκοΐας και βελτίωση/απλοποίηση της διαδικασίας αίτησης.

Εισηγούμαστε όπως η χορηγία για τα ακουστικά βαρηκοΐας που αφορούν ιδιαίτερα στους ηλικιωμένους αυξηθεί λόγω του ήδη υψηλού κόστους αγοράς τους. Επίσης όπως απλοποιηθεί η διαδικασία αίτησης επιχορήγησης ακουστικών, καθώς και να υπάρχει η

δυνατότητα να γίνεται από ωτορινολαρυγγολόγο εγγεγραμμένο στο ΓΕΣΥ και όχι μόνο από ειδικό κυβερνητικό ιατρό.

18. Αύξηση ηλικιακού εύρους δικαιούχων συνταξιούχων γυναικών που αφορά σε διάφορες εξετάσεις, όπως τεστ Παπανικολάου, μαστογραφία, εξέταση οστεοπόρωσης κ.λπ.

Η Επιτροπή Υγείας ζητά να μην τίθενται ηλικιακά κριτήρια για τις άνωθεν εξετάσεις, αλλά να παρέχονται βάσει των υπάρχοντων αναγκών. Να επισημάνουμε ότι η πρόληψη πολλές φορές είναι και η θεραπεία.

19. Στέγες ηλικιωμένων

Εισηγούμαστε τη δημιουργία νέων κρατικών στεγών ηλικιωμένων σε κάθε επαρχία με ικανοποιητικό αριθμό κλινών, στελεχωμένες με το απαραίτητο προσωπικό (π.χ. ιατροί, ψυχολόγοι, φυσιοθεραπευτές) και με παροχή εξειδικευμένων υπηρεσιών (π.χ. υδροθεραπεία κ.λπ.). Η οικοδόμηση των στεγών ηλικιωμένων θα μπορούσε να γίνει σε κρατική γη και τη διαχείρισή τους να αναλάβουν οι δήμοι με τη στήριξη του κράτους.

Όσον αφορά σε περιπτώσεις ηλικιωμένων που αδυνατούν οικονομικά να διαμένουν σε κάποια στέγη, ζητούμε όπως υπάρχει κρατική συνεισφορά υποστήριξής τους.

Να τονίσουμε επίσης το θέμα των υπάρχουσών στεγών ηλικιωμένων που λειτουργούν υπό τα ΣΚΕ και την ανάγκη προστασίας και ενδυνάμωσής τους. Η κρατική στήριξη μέσω των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας είναι μεγάλης βαρύτητας, ώστε να λειτουργούν αυτές οι στέγες απρόσκοπτα.

20. Κέντρα ενηλίκων

Η λειτουργία κέντρων ενηλίκων ενισχύει τις δράσεις των ηλικιωμένων ατόμων και στοχεύει αρχικά στην αποφυγή του κοινωνικού αποκλεισμού και της αδράνειας, καθώς και στην ψυχική ενδυνάμωση και υποστήριξή τους. Η παρεχόμενη ψυχαγωγία, απασχόληση και άσκηση συμβάλλει τα μέγιστα στην ενεργό και υγιή γήρανση ειδικότερα σε άτομα που διαβιούν μόνα τους.

Πολλά από τα κέντρα αυτά όμως τερματίζουν τη λειτουργία τους λόγω οικονομικών προβλημάτων, εφόσον η χρηματοδότηση από κονδύλια του αρμόδιου υπουργείου πολλές φορές δεν επαρκεί.

Ζητούμε όπως στηριχθεί οικονομικά η τοπική αυτοδιοίκηση που με τη σειρά της στηρίζει τα κέντρα ενηλίκων και τονίζουμε την ανάγκη δημιουργίας νέων κέντρων, ώστε να συνεχίζουν να αποτελούν μια πηγή συντροφικότητας, παρακίνησης, αλλά και ψυχοσωματικής υγείας για τους ηλικιωμένους.

21. Λειτουργός Βουλής Γερόντων

Επαναλαμβάνουμε το πάγιο αίτημά μας για έγκριση της πλήρους απασχόλησης της/του λειτουργού για αποτελεσματική εξυπηρέτηση των αναγκών της Βουλής των Γερόντων. Από το 1999 που λειτουργεί ο θεσμός έως και σήμερα δεν έχει διασφαλιστεί θέση πλήρους απασχόλησης, με αποτέλεσμα οι λειτουργοί να τερματίζουν τη σύμβασή τους για αναζήτηση καλύτερης εργασίας. Αναγνωρίζουμε τη σταδιακή αύξηση του ωραρίου μέσα στα χρόνια, όμως πιστεύουμε πως η έγκριση της θέσης ως θέσης πλήρους απασχόλησης θα είχε ως αποτέλεσμα μια πιο σταθερή, δυναμική, αλλά και αποδοτικότερη στήριξη των σκοπών της Βουλής των Γερόντων.

Καταληκτικά σχόλια

Τα παραπάνω αιτήματά μας είναι αιτήματα πολλών ετών, που επιτέλους πρέπει να λάβουν τέλος. Η πολιτεία οφείλει να παραστέι όχι μόνο στη σημερινή σύνοδο, αλλά και στην καθημερινότητα των ηλικιωμένων ανθρώπων με όσα μέσα διαθέτει. Το κόστος ζωής και η ακρίβια δεν θα αλλάξουν σε μια ημέρα, αλλά το κράτος μπορεί να σταθεί ως αρωγός και φροντιστής των πρεσβυτέρων μελών του.

Επιθυμούμε να αφουγκράζεστε τις ανάγκες μας με στοχασμό και διάθεση επίλυσής τους. Ήμασταν επί σειρά ετών στην πρώτη γραμμή διεκδίκησης των κεκτημένων που απολαμβάνουν οι νεότερες γενιές σήμερα και είμαστε περήφανοι γι' αυτό. Ζητούμε έτσι περήφανα να συνεχίσουμε και τώρα σαν ισότιμοι πολίτες αυτής της χώρας.

Ευχαριστούμε την Πρόεδρο της Βουλής των Αντιπροσώπων, καθώς κι όσους συμμετείχαν στη διεξαγωγή της σημερινής συνόδου, την πολιτεία, μέσω των αξιότιμων υπουργών που παρίστανται σήμερα, και τέλος όλες τις οργανώσεις που απαρτίζουν τη Βουλή των Γερόντων και δίνουν δυναμικά το παρών τους στην προσπάθειά μας.

Ευχαριστώ πάρα πολύ.

Πρόεδρος: Και εγώ σας ευχαριστώ πάρα πολύ, κύριε Αγαθοκλέους.

Θα ξεκινήσουμε τώρα τη συζήτησή μας με τους εκπροσώπους των υπουργείων για τις δικές τους παρεμβάσεις. Να αποδεσμεύσω την Υφυπουργό Πρόνοιας η οποία, αντιλαμβάνομαι, έχει υποχρέωση, στην οποία...

Υφυπουργός Κοινωνικής Πρόνοιας: Ευχαριστώ πολύ. Ξέρετε ο χρόνος είναι αμείλικτος, τον ανέφερε πάρα πολλές φορές η αγαπητή Πρόεδρος της Βουλής, η κ. Αννίτα Δημητρίου. Έχω ακούσει με προσοχή τις δύο εκθέσεις και θέλω να κάνω δυο-τρεις σημειώσεις πριν αποχωρήσω και σας πω ότι εδώ μαζί μας είναι ο αναπληρωτής διευθυντής των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας και εκπρόσωπος του υφυπουργείου, έτσι ώστε να απαντηθούν και όλες οι υπόλοιπες ερωτήσεις.

Αυτό που θέλω να πω είναι ότι πλείστα εκ των θεμάτων που έχω δει, τις επικεφαλίδες, αλλά τα έχω διαβάσει κιόλας, είναι θέματα τα οποία αποτελούν και δικές μας θέσεις και δικές μας ανησυχίες και πλείστα εκ των οποίων θα συμπεριληφθούν και με τη δική σας συμβολή, γιατί σ' αυτό τον διάλογο που θα ξεκινήσει και στη διαβούλευση θα συμμετάσχετε για τον καταρτισμό της εθνικής στρατηγικής και του εθνικού σχεδίου δράσης για την τρίτη ηλικία. Και επειδή φαντάζει κάπως μακρινό, ότι λέμε «εθνική στρατηγική», ότι είναι κάτι άπιαστο, κάτι πολύ μακρινό, θέλω να σας διαβεβαιώσω ότι δεν θα πάρει χρόνο να καταρτιστεί αυτή η εθνική στρατηγική και το εθνικό σχέδιο δράσης, ως επίσης και ότι δεν θα σταματήσουν οι πολιτικές περιμένοντας να γίνει το εθνικό σχέδιο δράσης και εθνική στρατηγική. Επίσης, επειδή έχουν αναφερθεί θέματα που αφορούν την ΥΔΕΠ (Υπηρεσία Διαχείρισης Επιδομάτων Πρόνοιας) και ενδεχομένως την πιο καλή συνεργασία σας μαζί με την υπηρεσία και την καλύτερη εξυπηρέτησή σας μαζί με την υπηρεσία. Είναι ένα από τα θέματα τα οποία έχω εντοπίσει από την πρώτη στιγμή που έχω αναλάβει τα καθήκοντά μου, ότι, ναι, πρέπει να βελτιωθεί η επικοινωνία των πολιτών, ιδιαίτερα σε ό,τι αφορά στην υπηρεσία επιδομάτων πρόνοιας, γι' αυτό και έχει ξεκινήσει και προχωρά και τα πρώτα αποτελέσματα ήδη διαφαίνονται και πολύ σύντομα θα βγούμε να κάνουμε και ανακοινώσεις συντομότατα σε σχέση με τον εκσυγχρονισμό, την αναβάθμιση των υπηρεσιών επιδομάτων πρόνοιας και σε ό,τι αφορά στην εξυπηρέτηση και στην καταπολέμηση κυρίως των καθυστερήσεων που παρατηρούνται.

Επίσης αυτό που χαίρομαι και βλέπω είναι ότι σε σχέση με την ψηφιακή πολιτική και αυτή τη μεγάλη αλλαγή που έχει επέλθει στις ζωές μας ζητάτε ψηφιακή εκπαίδευση, επίσης διά βίου μάθηση και αξιοποίησή σας. Γι' αυτό είπα προηγουμένως ότι είμαστε συνοδοιπόροι. Ναι, έχουμε τους ίδιους στόχους, είναι κοινοί. Και εμείς θέλουμε και να συμμετέχετε και να καταρτίζεστε και να συνεχίζεται η εκπαίδευση και η διά βίου μάθηση. Δεν θα ξαναπώ ότι το εθνικό σχέδιο δράσης... θα το ξεκινήσουμε από πριν. Δηλαδή πλείστα εκ των επιδομάτων μας, εκ των θεμάτων τα οποία χειρίζεται η Υπηρεσία Διαχείρισης Επιδομάτων Πρόνοιας ψηφιοποιούνται και προωθούμε δράσεις μέσα από τις οποίες ακριβώς θα βοηθήσετε και εσείς στην κατάρτιση και στην εκπαίδευση, έτσι ώστε να μπορείτε να τα χρησιμοποιείτε, γιατί, ναι, οι εποχές αλλάζουν, η τεχνολογία προχωρεί και εμείς πρέπει μαζί της, όλοι, κανένας δεν εξαιρείται.

Τα υπόλοιπα θα τα αφήσω στα έμπειρα χέρια των πολύτιμων συνεργατών μου.

Θα αναμένω και την ολοκλήρωση των εργασιών, έτσι ώστε να μελετήσω ενδελεχώς και ασφαλώς να συνεχιστεί η διαβούλευση και η συνεργασία.

Ευχαριστώ πολύ.

Πρόεδρος: Και εμείς ευχαριστούμε, κυρία υφυπουργέ και για το γεγονός ότι είστε εδώ. Του χρόνου έχουμε πει ξανά ότι θα δούμε λίγο τον χρόνο, για να μη σας φέρνουμε και εσάς σε δύσκολη θέση, για να γνωρίζουμε από πριν, να αφιερώσουμε τον χρόνο ξεκινώντας με το να σας ακούσουμε και μετά να μιλήσουμε. Ίσως αυτό θα ήταν και μια προσέγγιση, η συγκεκριμένη. Θα το δούμε με τον αγαπητό Ηλία. Σας αποδεσμεύουμε και σας ευχαριστούμε και βεβαίως είμαι σίγουρη ότι... και ίσως μέσω, όπως είπαμε για τις ανάλογες επιτροπές της Βουλής, μπορεί να γίνει μια αξιολόγηση μέχρι πού βρισκόμαστε για κάποια ζητήματα, το ίδιο μπορεί να γίνει και με τα αρμόδια υπουργεία, ούτως ώστε να μην περιμένουμε μια φορά τον χρόνο, αλλά πολύ πιο νωρίς να βλέπουμε πώς προχωράμε με όλα αυτά τα θέματα τα οποία έχετε αναφέρει πολύ σωστά και γνωρίζοντας βεβαίως ότι δεν είναι τα πάντα στάσιμα. Τα πάντα αλλάζουν. Συνεχώς προκύπτουν νέα ζητήματα, πιο σύνθετα ζητήματα, νέες προκλήσεις. Άρα, έτσι και αλλιώς χρειάζεται να αντιληφθούμε ότι ζούμε στην εποχή που τα πάντα, τα πάντα αλλάζουν με πολύ γρήγορους ρυθμούς.

Τώρα οι εκπρόσωποι των υπουργείων για τις δικές τους παρεμβάσεις. Σας παρακαλώ πολύ να είμαστε σύντομοι και, όπως λένε οι Αγγλοσάξονες, «to the point», δηλαδή επί της ουσίας. Τον λόγο έχει η κ. Ευαγγελία Γεωργιάδου, Διευθύντρια Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

Μέλος της Βουλής των Γερόντων: Με όλο τον σεβασμό έχω μία ένσταση. Από την ώρα που έχουμε ξεκινήσει μιλούν οι εκπρόσωποι της κυβέρνησης και θα συνεχίζουν. Νομίζω είναι πλήρως λάθος, με όλο τον σεβασμό.

Πρόεδρος: Πολύ καλά το λέτε, αλλά πρέπει να σας πω ότι δεν αποφασίζουμε εμείς ως Βουλή, είναι ό,τι έχετε αποφασίσει εσείς με την Παγκύπρια Συντονιστική Επιτροπή. Νομίζω όμως να το λάβουμε υπόψη την επόμενη φορά.

Παρευρισκόμενος: Μπορεί να γίνει μια διαφοροποίηση, με όλο τον σεβασμό.

Πρόεδρος: Εντάξει, εγώ θα σας βοηθήσω λίγο. Νομίζω να παρακαλέσουμε τους εκπροσώπους, για να μπορείτε μετά να πάρετε ευθύς αμέσως τον λόγο για το τι δεν σας έχει ικανοποιήσει από αυτά τα οποία έχετε ακούσει. Να είναι σύντομοι οι εκπρόσωποι των υπουργείων γι' αυτά τα θέματα που ως μορφή επικεφαλίδων ανεφέρθησαν και από τον κ. Δημητριάδη και από τον κ. Αγαθοκλέους και γι' αυτά να τοποθετηθούν.

Με διαβεβαιώνει και ο κ. Δημητρίου ότι είναι σωστή η επισήμανσή σας. Θα πρέπει οι εκπρόσωποι των υπουργείων, γιατί ήδη έχουν μιλήσει οι υπουργοί, να είναι όσο το δυνατόν πιο σύντομοι γίνεται. Επί επικεφαλίδων να μας αναφέρουν τι έχει αλλάξει, τι δρομολογείται, τα χρονοδιαγράμματα, για να μπορέσουν μετά ευθύς αμέσως εκπρόσωποι της Βουλής των Γερόντων να πάρουν τον λόγο.

Θα ξεκινήσουμε με την κ. Ευαγγελία Γεωργιάδου.

Ευαγγελία Γεωργιάδου: Ευχαριστώ, έντιμη κυρία Πρόεδρε της Βουλής, κύριοι βουλευτές, σεβαστά μέλη της Βουλής των Γερόντων. Θα αναφερθώ στα θέματα που έχετε σχολιάσει, στο Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

Καταρχάς, έχετε αναφερθεί στην κατάργηση της αναλογιστικής αναπροσαρμογής του 12% σε όσους συνταξιούχους αφυπηρετούν πριν το 65^ο έτος της ηλικίας τους. Όπως ξέρετε, είχε υιοθετηθεί αυτό το μέτρο για τη διασφάλιση της μακροχρόνιας βιωσιμότητας του ταμείου και, όπως ανέφερε και ο κ. υπουργός, στην εισαγωγή του, αυτό το θέμα εξετάζεται ή έχει ήδη η κυβέρνηση δώσει μία πρόταση για μεταρρύθμιση/ διαφοροποίηση του τρόπου του 12% και όπως είναι η πρόταση στοχεύει στις περιπτώσεις των συνταξιούχων που έχουν πάρα πολλά χρόνια εισφορές στο Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

Με αυτή την πρόταση αρκετά μεγάλος αριθμός συνταξιούχων θα επωφεληθεί...

Πρόεδρος: Απολογούμαι, θα σας διακόψω. Αυτά μας τα έχει πει ο υπουργός. Έχετε να προσθέσετε κάτι πέραν αυτών που έχει πει ο υπουργός, για να μην επαναλάβουμε τα ίδια; Κάτι διαφορετικό;

Ευαγγελία Γεωργιάδου: Μας έχει καλύψει ο υπουργός. Να πω μόνο για το θέμα της κοινωνικής κάρτας, κάτι που δεν έχει αναφερθεί.

Πρόεδρος: Βεβαίως!

Ευαγγελία Γεωργιάδου: Η κοινωνική κάρτα, όπως ξέρετε, δίνεται σε όλους τους συνταξιούχους πέραν του 63^{ου} έτους. Ήδη μελετούμε τις προτάσεις σας, για να διευρυνθεί η κοινωνική κάρτα, τα ωφελήματα που παρέχονται μέσω της. Το κυριότερο που αναφέραστε είναι η δωρεάν διακίνηση με τα λεωφορεία και ήδη έχουμε αποταθεί στο Υπουργείο Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων για τούτο το θέμα. Είμαστε σε επαφή μαζί τους, οπότε

σύντομα θα έχουμε μία κατάληξη στο πώς προχωρούμε γενικά με τα ωφελήματα. Τα άλλα, όσον αφορά τη σύνταξη χηρείας ανδρών, τα έχει καλύψει ο υπουργός. Ευχαριστώ.

Πρόεδρος: Ακούστηκαν από τον υπουργό και από την υφυπουργό. Και εγώ σας ευχαριστώ. Θέλουμε χρόνο να ακούσουμε τους πρεσβευτές μας, τις πρέσβειρές μας της Βουλής των Γερόντων.

Από το Υφυπουργείο Κοινωνικής Πρόνοιας η κ. Σταυρούλα Γεωργίου. Έχετε κάτι διαφορετικό να πείτε;

Σταυρούλα Γεωργίου: Κυρία Πρόεδρε, έχουμε καλυφθεί από τα όσα έχει αναφέρει η υφυπουργός.

Πρόεδρος: Σας ευχαριστώ πολύ.

Σταυρούλα Γεωργίου: Να αναφέρω μόνο για τη λειτουργία της Βουλής των Γερόντων ότι αυξήθηκε το 2022 από 20 ώρες σε 30 ώρες και το θέμα θα μελετηθεί.

Πρόεδρος: Είναι για τη λειτουργία που λέτε;

Σταυρούλα Γεωργίου: Ναι. Το 2020 αυξήθηκε από 20 ώρες σε 30 ώρες, όμως το θέμα θα ξαναμελετηθεί.

Πρόεδρος: Σημειώνεται. Παρακαλώ, οι εκπρόσωποι των υπουργείων! Όλα όσα θα λεχθούν στη συνέχεια, γιατί ενδεχόμενα να σας δώσω τον λόγο πίσω για απαντήσεις εκεί και όπου χρειάζεται...

Ευχαριστώ πολύ και για τη διευκόλυνση της διεργασίας. Είναι εδώ και ο κ. Ευτύχιος Χατζηχριστοδούλου, αλλά ήδη καλύφθηκε το υπουργείο, άρα έληξε. Είναι ο κύριος που μας μίλησε. Αναφέραμε προηγουμένως τη Σταυρούλα. Θα καταγράψουν αυτά που έχουν λεχθεί.

Και η κ. Ιωάννα Γρηγορίου από το Υπουργείο Υγείας. Νομίζω έχει καλυφθεί από την εκπρόσωπο του Υπουργείου Υγείας.

Και τώρα η κ. Ιφιγένεια Καμμίση από τον Οργανισμό Ασφάλισης Υγείας.

Έχετε κάτι διαφορετικό να προσθέσετε ή να πείτε;

Ιφιγένεια Καμμίση: Θεωρώ ότι σε γενικές γραμμές τα θέματα είχε καλύψει προηγουμένως η τοποθέτηση του Υπουργείου Υγείας. Απλά να αναφέρω ένα δύο πράγματα όσον αφορά στις λίστες αναμονής που έχουν σχέση με το ΓΕΣΥ και με τον Οργανισμό Ασφάλισης Υγείας. Έχουμε ήδη προγραμματίσει κάποιες δράσεις που θα βοηθήσουν στο να απαλειφθεί το πρόβλημα, όπως επίσης και προσπαθούμε να το μετρήσουμε κιόλας, γιατί υπάρχει μια γενική εικόνα ότι υπάρχει μεγάλος χρόνος αναμονής, για να κανονίσουμε ραντεβού σε ειδικό γιατρό, αλλά από τα στοιχεία που βγάζουμε εμείς από το σύστημα πληροφορικής σε σχέση με την εντύπωση που ακούμε, πολλές φορές από δικαιούχους, υπάρχει μία απόσταση, οπότε προσπαθούμε να βρούμε και άλλους τρόπους να το επιμετρήσουμε αυτό ακριβώς. Θεωρούμε ότι συγκεντρώνεται σε συγκεκριμένες ειδικότητες. Δεν αφορά όλες τις ειδικότητες τούτο το πρόβλημα και επίσης μπορεί κιόλας να είναι λόγω του ότι συνήθως προσπαθούμε όλοι να κλείσουμε ραντεβού σε συγκεκριμένους γιατρούς κάθε ειδικότητας, διότι έχουμε αρκετούς γιατρούς στις περισσότερες ειδικότητες και βλέπουν ότι δεν είναι όλοι πάρα πολύ απασχολημένοι, οπότε υπάρχει και αυτή η εντύπωση, ότι προσπαθούμε πάντα να κλείσουμε ραντεβού σε συγκεκριμένους ειδικούς γιατρούς ενώ υπάρχει διαθεσιμότητα και σε άλλους.

Πρόεδρος: Ναι, αλλά ο κάθε ασθενής, με όλη την αγάπη και τον σεβασμό, θέλει τον γιατρό της αρεσκείας του ή της επιθυμίας του και αυτή είναι μία μεγάλη αρχή του ΓΕΣΥ και γι' αυτό το κάναμε· ο καθένας να έχει το δικαίωμα να πάει στον γιατρό του.

Θα τα δείτε, είμαι σίγουρη, αλλά να ξέρετε, δεν είναι εντύπωση, it's a fact! Είναι δεδομένο ότι υπάρχουν λίστες αναμονής, ξέρω ότι δρομολογούνται συγκεκριμένες δράσεις, το είπατε, πρέπει να δούμε πώς αντιμετωπίζεται.

Ιφιγένεια Καμμίση: Σίγουρα δεν υπάρχει καθόλου η σκέψη να μην υπάρχει επιλογή στον ασθενή. Αυτό δεν το συζητάμε. Απλά, λέω ότι μπορούμε να ενημερώσουμε τον κόσμο, εφόσον έχουμε πιο συγκεκριμένα στοιχεία, πώς μπορεί πιο εύκολα να εξυπηρετηθεί γενικά από μία ειδικότητα στην επαρχία που είναι.

Και θα διαχωρίσουμε τα παραπεμπτικά στα επείγοντα και στα κανονικά, έτσι ώστε αυτοί που λαμβάνουν επείγον παραπεμπτικό από τον γιατρό τους αυτό να πρέπει να εξυπηρετείται εντός εφτά ή δέκα ημερών, εντός εύλογου χρονικού διαστήματος.

Το άλλο που έχει προχωρήσει είναι η ένταξη των ποδολόγων, που ίσως έχετε ενημερωθεί, από την 1^η Νοεμβρίου. Έχουν αρχίσει να λειτουργούν οι ποδολόγοι μέσα στο σύστημα του ΓΕΣΥ, οπότε αυτά είναι τα βασικά που έχουμε προχωρήσει προς το παρόν σε σχέση με τις εισηγήσεις και τη συζήτηση που είχε γίνει και στην Επιτροπή Υγείας.

Πρόεδρος: Σας ευχαριστώ πολύ, κυρία Καμμίση. Σημειώνεται. Βεβαίως, στη συνέχεια, αν εγερθούν και άλλα ζητήματα, επιφυλασσόμαστε να σας δώσουμε πίσω τον λόγο.

Ο κ. Πάμπος Χαριλάου από τον ΟΚΥΠΥ για τη δική του παρέμβαση. Όσο πιο σύντομα μπορείτε, εκτός αν έχετε καλυφθεί.

Πάμπος Χαριλάου: Ευχαριστώ, κυρία Πρόεδρε. Θεωρώ ότι υπάρχουν κάποια ζητήματα τα οποία αφορούν αποκλειστικά και μόνο τον οργανισμό. Όσον αφορά τις λίστες αναμονής έχουν αναφερθεί αρκετά πράγματα. Να πούμε ότι στα δημόσια νοσηλευτήρια, όσον αφορά τα εξωτερικά ιατρεία ειδικοτήτων, υπάρχουν διαθέσιμα ραντεβού. Έχουμε αξιόλογους γιατρούς που μπορούν να εξυπηρετήσουν και κατά το πρωινό ωράριο και κατά το απόγευμα, γιατί έχουμε επεκτείνει το ωράριο εργασίας των νοσηλευτηρίων μας, άρα όσοι επιθυμούν να επισκεφθούν γιατρούς που εργάζονται στα δημόσια νοσηλευτήρια μπορούν να το πράξουν χωρίς να υπάρχει λίστα αναμονής.

Όσον αφορά τη στελέχωση των δημόσιων νοσηλευτηρίων, να πούμε ότι εμείς θεωρούμε ότι δεν έχουμε πρόβλημα με στελέχωση. Έχουμε όλο το απαραίτητο προσωπικό, ιατρικό, νοσηλευτικό και το υπόλοιπο άλλο προσωπικό. Υπάρχουν κάποια κενά σε κάποιες δυσεύρετες ειδικότητες. Το ευχάριστο είναι ότι έχει εξευρεθεί δεύτερος νεφρολόγος για το Γενικό Νοσοκομείο Αμμοχώστου που ήταν το μεγάλο το πρόβλημα. Αναλαμβάνει καθήκοντα 1^η Δεκεμβρίου παιδοκαρδιολόγος στο Μακάρειο Νοσοκομείο. Έχει εξευρεθεί δεύτερος παιδονεφρολόγος στο Μακάρειο Νοσοκομείο και προχωρούμε εκεί και όπου υπάρχουν τα οποιαδήποτε κενά να τα καλύψουμε.

Τώρα, όσον αφορά την αυτονόμηση, η αυτονόμηση έχει προχωρήσει αρκετά. Τουλάχιστον η διοικητική αυτονόμηση είναι σε πάρα πολύ καλό στάδιο. Έχει προσληφθεί όλο το απαραίτητο προσωπικό. Για την οικονομική αυτονόμηση όλοι γνωρίζουμε ότι

καταβάλλονται τεράστιες προσπάθειες για να αυτονομηθεί οικονομικά ο οργανισμός. Έχουμε καταθέσει μια πρόταση, για να συνεχίσουμε για ακόμη λίγο χρόνο, όσον αφορά την κρατική ενίσχυση με όλα τα απαραίτητα δικαιολογητικά. Ένα εξ αυτών είναι και η αντιμετώπιση της πανδημίας που για δύομισι χρόνια τα δημόσια νοσηλευτήρια, όπως όλοι γνωρίζετε, είχαν κλείσει, για να νοσηλεύουν ασθενείς με Covid 19. Συμμετέχουμε στην κατ' οίκον νοσηλεία, αλλά ένα κενό το οποίο υπάρχει και παρακαλούμε τον ΟΑΥ να το δει είναι ότι αφορά κατά αποκλειστικότητα τους κατακεκλιμένους ασθενείς, τους κλινήριους ασθενείς και δεν αφορά τους υπόλοιπους άλλους ασθενείς. Θεωρούμε ότι αυτό το πράγμα πρέπει να επεκταθεί, γιατί ανάγκες δεν υπάρχουν μόνο σε κατακεκλιμένους ασθενείς αλλά υπάρχουν και στους υπόλοιπους άλλους όσον αφορά νοσηλευτική φροντίδα κατά κύριο λόγο ή ιατρική φροντίδα. Έχουμε ασθενείς με αναπνευστήρες στο σπίτι. Είναι γύρω στους 100 και δυστυχώς δεν υπάρχει η ανάλογη αποζημίωση από τον Οργανισμό Ασφάλισης Υγείας. Είναι ένα θέμα το οποίο συζητούμε, γιατί εμείς το κάνουμε, γιατί προωθούμε την κοινωνική πολιτική του κράτους και δεν μπορούμε να αφήσουμε αυτούς τους ανθρώπους χωρίς την απαραίτητη βοήθεια.

Τελειώνοντας, κυρία Πρόεδρε, με τη μηχανογράφηση των ιατρικών φακέλων, αντιλαμβάνομαι το μεγάλο θέμα που προκύπτει με τους φακέλους, τα hard copies. Έχουμε κατακυρώσει προσφορά για να ψηφιοποιηθούν όλοι οι ιατρικοί φάκελοι όλων των νοσοκομείων. Έχει προχωρήσει η όλη διεργασία και πιστεύουμε ότι σιγά σιγά όλοι οι ιατρικοί φάκελοι θα ψηφιοποιηθούν και θα είναι στη διάθεση των γιατρών, για να μπορούν να τους χρησιμοποιήσουν.

Ευχαριστώ, κυρία Πρόεδρε.

Πρόεδρος: Και εγώ σας ευχαριστώ. Η μόνη παρατήρηση, αν μου επιτρέπετε, αφορά αυτό που είπατε, όλα τα απαραίτητα δικαιολογητικά για τον επιπρόσθετο προϋπολογισμό. Δεν έχουν δοθεί στη Βουλή των Αντιπροσώπων τα απαραίτητα δικαιολογητικά. Τα αναμένουμε, γιατί εμείς θα κληθούμε να τα ψηφίσουμε και ξέρετε ότι έχουμε να κάνουμε με τα χρήματα των φορολογουμένων, άρα κάθε ευρώ πρέπει να δικαιολογηθεί.

Πάμπος Χαριλάου: Συζητιέται στο Υπουργείο Οικονομικών, Υγείας, Υπουργικό Συμβούλιο και γίνεται η κατάθεση, όπως πολύ ορθά...

Πρόεδρος: Ίδωμεν, περιμένουμε. Απλά όφειλα να το πω, για να μη δοθούν λανθασμένες εντυπώσεις, γιατί να ξέρετε ότι η Βουλή των Αντιπροσώπων δεν έχει το δικαίωμα έστω €1 να επιβαρύνει τον προϋπολογισμό, να αποφασίσει δηλαδή πού θα δοθούν ποια χρήματα, όμως οφείλει να ασκήσει κοινοβουλευτικό έλεγχο και να ελέγξει αύξηση. Γιατί για παράδειγμα τώρα ζητά ο ΟΚΥΠΥ περισσότερα χρήματα; Πού θα τα δώσει; Πώς θα τα διακατανέμει; Άρα, όλα αυτά ελέγχονται από εδώ και εδώ είναι ο ρόλος μας. Άρα, για να

μπορέσουμε να εγκρίνουμε ειδικά για μεγάλα ποσά, πρέπει να έχουμε λεπτομερή κοστολόγηση και είναι αυτό που θα κατατεθεί στη Βουλή των Αντιπροσώπων.
Λοιπόν, η κ. Ειρήνη Γιαννακού είναι εδώ μαζί μας;

Ειρήνη Γιαννακού: Ευχαριστώ, κυρία Πρόεδρε. Θα προσπαθήσω και εγώ να είμαι σύντομη, όπως έχετε πει. Το Υπουργείο Εσωτερικών έχει καθοριστεί ως φορέας υλοποίησης στεγαστικών προγραμμάτων για τους πρόσφυγες. Μέσα σ' αυτά τα πλαίσια έχει υλοποιήσει διαχρονικά διάφορα προγράμματα που αφορούν τη στεγαστική πολιτική του κράτους και ιδιαίτερα αυτή τη στιγμή, επειδή σ' αυτούς τους οικισμούς που έχει υλοποιήσει μένουν άτομα τρίτης ηλικίας με διάφορα κινητικά προβλήματα, έχει υλοποιήσει προγράμματα ανέγερσης ανελκυστήρων. Αυτό υλοποιείται από το 2008. Έχουμε εγκαταστήσει 115 ανελκυστήρες σε πολυκατοικίες μέχρι στιγμής και σήμερα αυτό το πρόγραμμα έχει ενταχθεί στο πρόγραμμα χορηγιών «κτιζω», το οποίο τέθηκε σε εφαρμογή με υπουργική απόφαση στις 7 Απριλίου 2023. Μέσα σε αυτά τα πλαίσια του προγράμματος, πέρα από εγκατάσταση ανελκυστήρων, θα γίνεται και μία ολιστική αντιμετώπιση όλων των προβλημάτων που διαχρονικά αντιμετωπίζουν αυτά τα κτίρια όσον αφορά θέματα επιδιόρθωσης, ενίσχυσης ή και αναδόμησης, λόγω του ότι ως επί το πλείστον πλέον μένουν ηλικιωμένα άτομα, δηλαδή άτομα τρίτης ηλικίας σε αυτά τα κτίρια και στόχος του κράτους είναι να βοηθήσει στη βελτίωση της ασφάλειας και υγείας αυτών των ανθρώπων και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής τους. Το πρόγραμμα αυτό είναι δεκαετές, έχει ένα κόστος της τάξης των €130 εκατομ. και για την ομαλή υλοποίηση του προγράμματος έχει προσφέρει ένα ποσό της τάξης των €18 εκατομ. σε μία περίοδο δέκα

χρόνων, για να βοηθήσει αυτά τα ηλικιωμένα άτομα να μεταστεγαστούν, αν χρειαστεί, προσωρινά σε δικούς τους συγγενείς ή ακόμα για να ενοικιάσουν κάπου να μείνουν προσωρινά μέχρι να βελτιωθούν τα κτίριά τους και επίσης παρέχει και οικονομική βοήθεια της τάξης των €250 ανά άτομο, ανά δικαιούχο για μετακόμιση ή και για αποθήκευση των πραγμάτων του μέχρι να υλοποιηθούν οι εργασίες επιδιόρθωσης ή και αναδόμησης και εγκατάστασης ανελκυστήρα. Ταυτόχρονα, ανεγείρει καινούργιες πολυκατοικίες μέσα στα πλαίσια αναδόμησης, αυτές έχουν ανελκυστήρα, άρα διευκολύνεται και επιλύεται το θέμα αυτό των εγκλωβισμένων ατόμων στους πάνω ορόφους. Κατασκευάζει ράμπες αναπήρων, για να βοηθήσει τα ηλικιωμένα αυτά άτομα και επίσης προβαίνει σε όλα τα κτίρια των οικισμών στέγασης εκτοπισθέντων σε διάφορα βελτιωτικά έργα, συντηρήσεις, προσθήκες δωματίων και αποχωρητηρίων στο ισόγειο, για να διευκολύνονται τα άτομα τρίτης ηλικίας, καθώς και συνδέσεις αποχετευτικών συστημάτων.

Αυτό που θέλω να τονίσω είναι ότι το Υπουργείο Εσωτερικών, αλλά και το Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως διαμέσου του οποίου υλοποιούνται αυτά τα προγράμματα είναι πάντοτε αρωγοί στα άτομα τρίτης ηλικίας με πάντα τον στόχο τη βελτίωση της ποιότητας της ζωής τους και με αυτή την ευκαιρία θέλω να μεταφέρω και τους χαιρετισμούς του έντιμου Υπουργού Εσωτερικών κ. Κωνσταντίνου Ιωάννου.

Σας ευχαριστώ.

Πρόεδρος: Και εγώ σας ευχαριστώ πολύ. Είμαι σίγουρη ότι έχουμε αρκετά θέματα που θα εγερθούν στη συνέχεια που αφορούν το υπουργείο σας.

Ο λόγος τώρα στον κ. Αντρέα Τσολάκη από το Υπουργείο Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας. Αντρέα μου, έχεις κάτι να πεις;

Ανδρέας Τσολάκης: Βεβαίως! Με τη σειρά μου θα ήθελα να σας μεταφέρω μία διαπίστωση η οποία ακριβώς υπογραμμίζει και τον λόγο που βρισκόμαστε εδώ. Ότι στόχος μας είναι η ευεξία και η ευζωία και η σωματική και η πνευματική των ατόμων τρίτης ηλικίας. Η φετινή μας εμπειρία σε μεγάλο ποσοστό συμμετοχής στις νέες εγγραφές στα επιμορφωτικά προγράμματα του Υπουργείου Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας, ως ένα από τα προγράμματα της διά βίου, έχει αναδείξει ότι πραγματικά με τη λήξη της πανδημίας τα άτομα τρίτης ηλικίας έψαχναν την ευκαιρία αυτά που καταπίεσαν τα προηγούμενα τρία χρόνια να βγουν έξω από το σπίτι, να αναζητήσουν συμμετοχή σε μαθήματα τα οποία θα τους πρόσφεραν αυτή την κοινωνικοποίηση, αυτή την ευκαιρία να πραγματοποιήσουν εκείνα τα ενδιαφέροντά τους, εκείνα τα πράγματα τα οποία πραγματικά τα άφησαν στην άκρη, για να προστατεύσουν την υγεία τους. Τώρα αγκάλιασαν το πρόγραμμα, είχαμε 10 500 περίπου, θα έλεγα 33% αύξηση φέτος των συμμετοχών στο πρόγραμμα των επιμορφωτικών κέντρων. Η συμμετοχή ατόμων άνω των 60 ετών είναι πάρα πολύ σημαντική και επίσης εμείς με τη σειρά μας προσπαθήσαμε να καλύψουμε τις ανάγκες σε εκπαιδευτές σε όλη την Κύπρο, σε δήμους και κοινότητες, παντού με το ίδιο μικρό κόστος συμμετοχής, με πάρα πολλές ομάδες δωρεάν σε ιδρύματα που έχουμε προσφέρει και παράλληλα εστιαστήκαμε στην ψηφιακή επιμόρφωση των εκπαιδευτών μας, οι οποίοι μέσα από τη δική τους επιμόρφωση μπορούν να εξυπηρετήσουν και πάρα πολλές ανάγκες οι οποίες απαιτούνται και για τους μαθητές τους, για τα μέλη.

Είμαστε πάρα πολύ ικανοποιημένοι, καθώς και αναδεικνύεται ότι δεν είναι μόνο προγράμματα επαγγελματικής βελτίωσης, αλλά και αυτής της ψυχολογικού χαρακτήρα ενίσχυσης των συμπολιτών μας.

Προέδρος: Πολύ ωραία. Σας ευχαριστώ πάρα πολύ.

Από το Υπουργείο Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων είναι ο κ. Ανδρέας Νικηφόρου. Έχετε κάτι να πείτε;

Εκπρόσωπος Υπουργείου Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων (Ανδρέας Νικηφόρου):

Καλό μεσημέρι. Υπάρχουν κάποια θέματα που θα ήθελα να θίξω. Καταρχάς, θα ήθελα να πω ότι με βάση την τιμολογιακή πολιτική του Υπουργείου Μεταφορών οι συνταξιούχοι δικαιούνται έκπτωση στις μεταφορές πενήντα τοις εκατό και υπάρχει επιπρόσθετη πρόνοια για τους χαμηλοσυνταξιούχους, όπου η μεταφορά τους είναι δωρεάν.

Θα πρέπει να τονίσω όμως ότι, για να μπορέσει κάποιος να επωφεληθεί οποιασδήποτε έκπτωσης μέσω των δημόσιων επιβατικών μεταφορών, θα πρέπει να προμηθευτεί την έξυπνη κάρτα μετακίνησης, η οποία πωλείται σε όλα τα σημεία πώλησης των εταιρειών, ούτως ώστε να μπορούν να επωφεληθούν της εκπτώσεως.

Πρόεδρος: Πωλείται ή παραχωρείται;

Εκπρόσωπος Υπουργείου Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων: Πωλείται €5 και ισχύει για πάντα, δεν λήγει αυτή η κάρτα, γίνεται top up.

Πρόεδρος: Ωραία. Το κόστος έχει σημασία.

Εκπρόσωπος Υπουργείου Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων: Επιπρόσθετα, επειδή εθίγησαν και κάποια άλλα θέματα όσον αφορά τις προσβάσεις, θα πρέπει να αναφέρω ότι με βάση τα νέα συμβόλαια όλα τα λεωφορεία μας είναι προσβάσιμα προς όλα τα άτομα, αλλά επιπρόσθετα και οι υποδομές που είναι μέσω των επενδύσεων των εταιρειών. Και επίσης έγιναν διαδικασίες μέσω του συμβολαίου να γίνεται και εκπαίδευση και του προσωπικού και των οδηγών, για να βοηθούν, όπου χρειάζεται, οποιονδήποτε χρειάζεται την οποιαδήποτε βοήθεια.

Κάτι καινούργιο είναι το νέο συμβόλαιο που έχει ήδη υπογραφεί για τις στάσεις-στέγαστρα πάλι του υπουργείου Μεταφορών, όπου θα δούμε σε όλη την Κύπρο γύρω στις 5 000 καινούριες στάσεις-στέγαστρα, όλες προσβάσιμες, με πληροφόρηση και...

Πρόεδρος: Έν' τούτο που έλεγε, αν θυμάμαι σωστά, ο κ. Καρούσος, δεν ήταν;

Εκπρόσωπος Υπουργείου Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων: Ακριβώς. Έχει ήδη υπογραφεί, έχει ξεκινήσει εδώ και χρόνια η διαδικασία, θα δούμε τα πρώτα στέγαστρα, ήδη υπάρχουν και είναι στην πλατεία Ελευθερίας.

Πρόεδρος: Που ήταν τζιαι ένα θέμα το οποίο είδαμε και εδώ στη Βουλή των Αντιπροσώπων αρκετές φορές. Οι συνάδελφοι είναι εδώ και τους ευχαριστώ, δεν έχουν μετακινηθεί και μπράβο τους. Ένα θέμα που το έχουμε δει πολλές φορές και χαιρόμαστε που προχωρεί προς υλοποίηση. Κάτι άλλο;

Εκπρόσωπος Υπουργείου Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων: Υπογράφηκε ήδη.

Πρόεδρος: Τέλεια.

Εκπρόσωπος Υπουργείου Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων: Επίσης θα πρέπει να αναφέρω ότι εκτός του προγράμματος αυτού, του μεγάλου προγράμματος για τις στάσεις-στέγαστρα, υπάρχει ακόμα ένα παρόμοιο πρόγραμμα μέσω των τοπικών αρχών, όπου μπορούν να αιτηθούν στο υπουργείο Μεταφορών και να αντικαταστήσουν ή να βάλουν καινούρια στέγαστρα με πλήρη χορηγία από το υπουργείο. Αυτά για τις μεταφορές.

Πρόεδρος: Ωραία, ευχαριστώ πολύ.

Εκπρόσωπος Υπουργείου Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων: Επειδή εντόπισα κάποια επιπρόσθετα ερωτήματα...

Πρόεδρος: Πολύ σύντομα.

Εκπρόσωπος Υπουργείου Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων: Άδειες οδηγού. Με βάση τη νομοθεσία αυτή τη στιγμή μετά τα εβδομήντα θα πρέπει να παρουσιαστεί το ιατρικό πιστοποιητικό, το οποίο, όπως είδα στην έκθεση, μιλούσε για τρεις υπογραφές ιατρών. Όχι, είναι από έναν γιατρό, ο οποίος έχει δικαίωμα ανανέωσης μέχρι και τρία χρόνια το μέγιστο και, αν ο γιατρός επιθυμεί όμως να ζητήσει επιπρόσθετες εξετάσεις, δικαιούται.

Πρόεδρος: Μιλούμε για τον προσωπικό γιατρό;

Εκπρόσωπος Υπουργείου Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων: Ναι, ο προσωπικός γιατρός μπορεί να υπογράψει το πιστοποιητικό υγείας, το οποίο έχει μέγιστο χρονικό ανανέωσης τρία χρόνια και μετά ξανά. Και η έκδοση της καινούριας άδειας κάθε φορά για οποιονδήποτε συνταξιούχο είναι δωρεάν. Κάτι τελευταίο...

Πρόεδρος: Πολύ ωραία, γιατί δεν θέλουμε να καθλώσουμε στο σπίτι τους συνταξιούχους μας. Εξάλλου, τώρα το προσδόκιμο της ζωής αυξάνεται.

Ευχαριστώ πολύ, γιατί θα μου θυμώσουν σε λίγο που αργοπορούμε.

Ο λόγος τώρα στον κ. Σταύρο Τσιακκουρή -και τελειώνουμε με τις παρεμβάσεις των υπουργείων- από το Υφυπουργείο Έρευνας, Καινοτομίας και Ψηφιακής Πολιτικής. Πολύ

σύντομο το σχόλιό σας, παρακαλώ, γιατί πρέπει να προχωρήσουμε στις τοποθετήσεις. Είστε και ο τελευταίος και σας αδικώ, απολογούμαι, αλλά ελάτε.

Εκπρόσωπος Υφυπουργείου Έρευνας, Καινοτομίας και Ψηφιακής Πολιτικής (Σταύρος Τσιακκουρής):

Ευχαριστώ, έντιμη Πρόεδρε της Βουλής των Αντιπροσώπων. Πολλά από τα θέματα τα οποία άπτονται των αρμοδιοτήτων του υφυπουργείου μας είναι και οριζόντια θέματα, τα οποία υποστηρίζουν τεχνολογικά τις διάφορες πρωτοβουλίες, τα έργα και τα σχέδια δράσης των υπουργείων.

Δύο θέματα θέλω να τονίσω. Το ένα αφορά την εκπαίδευση. Υπάρχει Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τις Ψηφιακές Δεξιότητες μαζί με το ΚΕΠΑ. Το Υφυπουργείο Έρευνας, Καινοτομίας και Ψηφιακής Πολιτικής προσφέρει δωρεάν εκπαίδευση σε άτομα άνω των πενήντα πέντε ετών. Ενδεικτικά, οι υπηρεσίες που προσφέρονται και τα προγράμματα αφορούν βασικές γνώσεις στη χρήση έξυπνου κινητού, βασικές ψηφιακές δεξιότητες κ.λπ.

Πρόεδρος: Ωραία, αυτά τα ξέρουμε. Ελάτε παρακάτω.

Εκπρόσωπος Υφυπουργείου Έρευνας, Καινοτομίας και Ψηφιακής Πολιτικής: Υπάρχουν επίσης δράσεις που αφορούν την πρόσβαση σε δημόσιες ψηφιακές υπηρεσίες μέσα από έναν νέο τρόπο λειτουργίας και παράδοσης ψηφιακών υπηρεσιών. Θα κάνουμε εύκολα προσβάσιμες σε σύντομο χρονικό διάστημα μεγάλο αριθμό ψηφιακών υπηρεσιών κτισμένες με νέα πρότυπα, ευκολόχρηστες, ευκολοκατανόητες από τους πολίτες. Αυτά προς το παρόν και ό,τι άλλο χρειαστείτε στη διάθεσή σας.

Πρόεδρος: Σας ευχαριστώ πολύ και να ξέρετε ότι το υφυπουργείο σας είναι μια πολύ σημαντική δομή και έχουμε συνειδητοποιήσει ίσως και μετά τον Covid την αναγκαιότητα

ψηφιοποίησης υπηρεσιών και παροχής συγκεκριμένων γνώσεων, ακριβώς για να ευκολύνουμε τη ζωή των πολιτών, και υπάρχουν πολλά πράγματα, όπως είπατε πολύ ορθά, είναι σε οριζόντια προσέγγιση, γιατί αφορά πολλά διαφορετικά υπουργεία και ούτω καθεξής. Θα παρακολουθούμε και παρακολουθούμε το έργο σας.

Σας ευχαριστούμε που είστε εδώ και θα παραμείνετε όλοι μέχρι τέλους οι εκπρόσωποι των υπουργείων.

Συνεχίζουμε τη συζήτησή μας τώρα με τους ομιλητές μας, ομιλήτριές μας για τις εκθέσεις και για τις δικές τους παρεμβάσεις. Είναι παράκληση όσοι/όσες παίρνετε τον λόγο να είμαστε σύντομοι καθ' υπόδειξη του κ. Δημητρίου -εμπλέξαμεν τζαι με τους Δημητρίου!- να μην ξεπερνάμε το ενάμισι λεπτό. Και επίσης να αποφεύγονται... Σε καμία περίπτωση δεν θα δεχτώ να διακόπτεται οποιοσδήποτε ομιλητής, όταν μιλά. Θα ήταν παράκληση επίσης να μην παίρνουμε τον λόγο για θέματα που έχουν ειπωθεί ξανά, να προσπαθούμε να μην υπερκαλύπτουμε ο ένας τον άλλο ή μια την άλλη ειδικά για θέματα τα οποία έχουν εξαντληθεί, εκτός και αν δεν έχουμε ικανοποιηθεί για το συγκεκριμένο ζήτημα.

Να παρακαλέσω, επειδή είμαστε στη Βουλή των Αντιπροσώπων, να τηρήσουμε τους κανονισμούς. Όποιος/όποια παίρνει τον λόγο πρέπει να είναι όρθιος/όρθια, αν είναι δυνατό, να αναφέρετε το όνομα και την ιδιότητά σας και την οργάνωση που εκπροσωπείτε, για να διευκολύνουμε και τις στενογράφους μας, οι οποίες καταγράφουν πρακτικά για όλα όσα έχουν λεχθεί.

Επίσης πρέπει να αναφέρω ότι καταγράφονται στα πρακτικά της συνεδρίασης μόνο οι παρεμβάσεις και όχι άλλα κείμενα που πιθανόν έχετε καταθέσει, επειδή είχαμε και κάποια σημειώματα. Αυτή είναι η πρακτική που ακολουθεί η Βουλή των Αντιπροσώπων. Και επίσης δεν επιτρέπονται τα χειροκροτήματα, είναι κανονισμός της Βουλής.

Πάμε τώρα στη λίστα των ομιλητών μας. Ξεκινάμε με αλφαβητική σειρά γι' αυτούς που έχουν ζητήσει τον λόγο. Εάν υπάρχουν άλλοι που επιθυμούν να μιλήσουν, θα ερωτησω στη συνέχεια και θα ψηλώσετε το χέρι σας, για να σας δοθεί επίσης ο λόγος.

Κύριε Αγαθοκλέους, σας έχω σημειωμένο. Φαντάζομαι έχετε καλυφθεί έτσι;

Εκπρόσωπος κλάδου συνταξιούχων ΠΑΣΥΔΥ (Τάκης Αγαθοκλέους): Όχι, δεν έχω καλυφθεί.

Πρόεδρος: Ελάτε.

Εκπρόσωπος κλάδου συνταξιούχων ΠΑΣΥΔΥ: Απλώς θέλω να ρωτήσω πού βρίσκεται η πιστοποίηση. Πότε θα έχουμε τον προσωπικό κωδικό να πηγαίνω στον γιατρό, στους ειδικούς, είτε στην Κύπρο είτε στο εξωτερικό;

Πρόεδρος: Ευχαριστώ πάρα πολύ. Καταγράφουν τα υπουργεία, και θα δώσουν απαντήσεις μετά. Θα σας δώσω τον λόγο έναν προς έναν. Ευχαριστώ, κύριε Αγαθοκλέους.

Και προχωρούμε στην κ. Γιαννούλα Αντωνίου από το Παρατηρητήριο Τρίτης Ηλικίας Κύπρου.

Εκπρόσωπος Παρατηρητηρίου Τρίτης Ηλικίας Κύπρου (Γιαννούλα Αντωνίου): Ευχαριστώ για τον λόγο που μου δίνετε. Εγώ θα ήθελα να πάω λίγο πίσω στην ακρίβια, γιατί το σημερινό μας θέμα είναι η ακρίβια.

Πρόεδρος: Ό,τι θέλετε.

Εκπρόσωπος Παρατηρητηρίου Τρίτης Ηλικίας Κύπρου: Πάρα πολλοί ηλικιωμένοι που πληρώνουν ενοίκιο, είναι ενοικιαστές, εκδιώκονται από τις κατοικίες τους, γιατί στη Λεμεσό ειδικά τα ενοίκια είναι τόσο ψηλά που πολλοί ιδιοκτήτες εκμεταλλεύονται την κατάσταση. Εκδιώκονται από τα σπίτια τους, ζητούν να φύγουν από το σπίτι τους, γιατί θέλουν να το ενοικιάσουν πιο ακριβά, με μια σύνταξη των €750 ευρώ. Έχουμε παραδείγματα πραγματικά.

Πρόεδρος: Που και τώρα αυτή η σύνταξη έχει καθιερωθεί.

Εκπρόσωπος Παρατηρητηρίου Τρίτης Ηλικίας Κύπρου: Έχει καθιερωθεί.

Πρόεδρος: Πέρσι ήταν, δεν θυμάμαι, αντιλαμβάνεστε ότι ούτε τόσα πολλοί συνταξιούχοι δεν έπαιρναν.

Εκπρόσωπος Παρατηρητηρίου Τρίτης Ηλικίας Κύπρου: Δεν μπορούν. Δεν παίρνουν. Δηλαδή είναι πάρα πολύ δύσκολο να το αντιληφθεί κάποιος ο οποίος δεν βρίσκεται σε αυτή την κατάσταση, γιατί έχουμε άτομα τα οποία παίρνουν τα €750, πόσα παίρνουν σύνταξη, και πληρώνουν €300 ενοίκιο για...

Πρόεδρος: Που είναι τυχεροί εάν πληρώνουν τόσα.

Εκπρόσωπος Παρατηρητηρίου Τρίτης Ηλικίας Κύπρου: Εάν πληρώνουν τόσα, γιατί μιλούμε για ένα δωμάτιο, και αυτή τη στιγμή δεν έχουν υποστήριξη από κανέναν, δηλαδή δεν υπάρχει νομοθεσία που να καθιστά κάποιον ευάλωτο, δηλαδή να τον προστατεύει.

Επίσης δεν είναι μόνο οι ενοικιαστές. Πολλές φορές και τα παιδιά παρεμβαίνουν, για να πιέσουν τους γονείς να πάνε σε μια στέγη ή σε έναν πολύ μικρό χώρο να ζήσουν, για να ενοικιάσουν το σπίτι το οποίο τους έχει παραχωρήσει ο γονιός με πιο ακριβό ενοίκιο, δηλαδή υπάρχουν και άλλα κοινωνικά προβλήματα, τα οποία αντιμετωπίζονται με λίγους τρόπους, τα οποία αφορούν ακριβώς αυτούς τους ανθρώπους, οι οποίοι δούλεψαν σκληρά σε όλη τους τη ζωή, με χαμηλές συντάξεις που δεν μπορούν να επιβιώσουν. Η ακρίβια δεν είναι μόνο στα τρόφιμα, δεν είναι μόνο στο τι θα αγοράσει ή θα ντυθεί κάποιος· είναι και η ποιότητα ζωής που μπορεί να έχει με την ψυχαγωγία του, το δικαίωμα να πάει μια εκδρομή...

Πρόεδρος: Πολύ σωστά.

Εκπρόσωπος Παρατηρητηρίου Τρίτης Ηλικίας Κύπρου: ...το δικαίωμα να ευχαριστηθεί εκείνα που ίσως δεν ευχαριστήθηκε κατά τη διάρκεια...

Πρόεδρος: Άρα, θέλετε να γνωρίζετε, κυρία Αντωνίου, αντιλαμβάνομαι, πώς θα αντιμετωπιστεί, την ολιστική διαχείριση, γιατί στο τέλος της ημέρας είναι ευθύνη της πολιτείας. Πρέπει να σας πω όμως ότι δεν μπορεί να γίνει με νόμο αυτό, γι' αυτό ερχόμαστε και ζητούμε τις πολιτικές τις ανάλογες από τα αρμόδια υπουργεία, που θα απαντήσουν όλα τα αρμόδια υπουργεία.

Εκπρόσωπος Παρατηρητηρίου Τρίτης Ηλικίας Κύπρου: Και ακόμα ένα θέμα πολύ σύντομα. Αφορά την κατ' οίκον φροντίδα και τη νοσηλεία που μπορεί να έχει κάποιος ηλικιωμένος και μη ηλικιωμένο άτομο. Απ' ό,τι μας είπε και η εκπρόσωπος του Υπουργείου Υγείας, η εκπαίδευση των φροντιστών είναι ένα μεγάλο κομμάτι, το οποίο επιδιώκουν να έχουν, για να δώσουν στα άτομα, για να έχουν μια αποτελεσματική και σωστή θεραπεία στο σπίτι ή κατ' οίκον φροντίδα.

Εμείς πιστεύουμε ότι θα πρέπει να αναγνωριστεί πρώτα το επάγγελμα του κοινωνικού φροντιστή, έτσι ώστε να είναι ελκυστικό και στα νεαρότερα άτομα, γιατί είναι ένα ανθρωπιστικό επάγγελμα, επάναγκες για την τωρινή εποχή, αλλά και τη σύντομα μελλοντική εποχή, η οποία θα αυξήσει τον αριθμό των ατόμων τα οποία χρειάζονται φροντίδα στα σπίτια.

Άρα, θα πρέπει να το δει και αυτό η Βουλή των Γερόντων, πώς μπορούμε να συμβάλουμε στο να καθιερωθεί ένα τόσο σημαντικό επάγγελμα, το οποίο είναι υποτιμημένο σ' αυτή την περίοδο που ζούμε.

Πρόεδρος: Ευχαριστώ πάρα πολύ για την παρέμβασή σας. Εξαιρετική η επισήμανση της κ. Αντωνίου. Νομίζω είναι κάτι που πρέπει να απασχολήσει και το Υπουργείο Παιδείας, γιατί στο τέλος της ημέρας, εάν υπάρχει ανάγκη γι' αυτό το επάγγελμα, που υπάρχει, και το έχουμε διαπιστώσει όχι μόνο όσον αφορά τους ηλικιωμένους μας, η μεγαλύτερη έλλειψη είναι στο νοσοκομειακό προσωπικό, στους νοσηλευτές δηλαδή και στην κατ' οίκον φροντίδα. Υπάρχουν μεγάλες ανάγκες, θα πρέπει να γίνει συγκεκριμένη δρομολόγηση δράσης από το υπουργείο να μην αναπαράγουμε απόφοιτους κορεσμένων επαγγελματίων που έχουν πρόβλημα στην επαγγελματική αποκατάσταση. Να δώσουμε κίνητρα για τα επαγγέλματα αυτά και επιμόρφωση, εκπαίδευση, που τόσο έχουμε ανάγκη, να υπάρξει δρομολόγηση στην αγορά εργασίας. Είναι αυτό που λέμε συχνά πυκνά -είναι και οι κ. Καυκαλιάς και Αποστόλου και Μουσιούττας, που συμμετείχαν πολλές φορές σ' αυτό τον διάλογο- διασύνδεση της εκπαίδευσης με την αγορά εργασίας. Βλέπουμε πού υπάρχουν ανάγκες και ανάλογα εκεί δρομολογούμε τους απόφοιτους μας, όχι κατ' ανάγκη σε επαγγέλματα που έχουν λήξει, είτε μας αρέσει είτε όχι.

Ο κ. Αργυρού από την Παγκύπρια Οργάνωση Πολυτέκνων.

Εκπρόσωπος Παγκύπριας Οργάνωσης Πολυτέκνων (Αργύρης Αργυρού): Κυρία Πρόεδρε, κύριοι βουλευτές, εγώ έχω καλυφθεί για το θέμα το σημερινό από αρκετούς προηγούμενους ομιλητές. Έχω να αναφέρω όμως κάτι σημαντικό, που είναι και μέσα στα αιτήματα της κοινωνικής πρόνοιας, το δημογραφικό πρόβλημα στην Κύπρο.

Το δημογραφικό πρόβλημα στην Κύπρο εμείς ως Παγκύπρια Οργάνωση Πολυτέκνων μπορώ να σας πω ότι το βάζουμε πιο πάνω και από το εθνικό. Έχουμε πέσει στο 1,3% από τα τρία παιδιά ανά μητέρα και το 3%, χωρίς να θεωρούμαστε ρατσιστές, προέρχεται από πολιτικούς πρόσφυγες, από πρόσφυγες από χώρες που έχουν πολέμους κ.λπ. και καταλήγουν στην κυπριακή κοινωνία ως μετανάστες. Κυρίες και κύριοι, είναι το μεγαλύτερο πρόβλημα στην Κύπρο. Σε είκοσι χρόνια δεν θα βρίσκουμε νέο στην Κύπρο που να είναι Έλληνας χριστιανός ορθόδοξος.

Το δεύτερο θέμα που θα αναφέρω, το οποίο θεωρούμε σημαντικό ως Παγκύπρια Οργάνωση Πολυτέκνων, είναι το μεταναστευτικό, με το οποίο εργολαβικά ο «σουλτάνος» προσπαθεί να τουρκοποιήσει ή να μουσουλμανοποιήσει την Κύπρο. Είναι σημαντικό θέμα για μας όλους τους πρεσβύτερους που διεξαγάγαμε τόσους αγώνες, από την ΕΟΚΑ μέχρι το 1974, και κρατήσαμε τον χαρακτήρα και το θρήσκευμα της κυπριακής κοινωνίας όπως το βρήκαμε προ χιλιετίας.

Γι' αυτό, κυρία Πρόεδρε και εκπρόσωποι της νομοθετικής εξουσίας, γιατί έχουν αποχωρήσει οι εκπρόσωποι της εκτελεστικής εξουσίας...

Πρόεδρος: Είναι πίσω σας.

Εκπρόσωπος Παγκύπριας Οργάνωσης Πολυτέκνων: Συγγνώμη;

Πρόεδρος: Όχι, εννοώ έχουμε εκπροσώπους υπουργείων, είναι δίπλα σας.

Εκπρόσωπος Παγκύπριας Οργάνωσης Πολυτέκνων: Μεταφέρω το μήνυμα σε όλους εσάς.

Πρόεδρος: Ακούμε όλοι, σας ακούμε δυνατά.

Εκπρόσωπος Παγκύπριας Οργάνωσης Πολυτέκνων: Αν θα παραδώσουμε μια Κύπρο που να αποτελείται από Έλληνες και χριστιανούς ορθόδοξους, πρέπει να το δούμε από τώρα. Εμείς ως Παγκύπρια Οργάνωση Πολυτέκνων, γιατί εγώ χρονολογούμαι είκοσι οκτώ χρόνια τώρα σε διάφορες θέσεις στην κεντρική γραμματεία της οργάνωσης, το λέγαμε πριν από είκοσι χρόνια στη Βουλή, στην κυβέρνηση, πριν από είκοσι πέντε και δεν μας άκουγε κανένας. Επιτέλους πρέπει κάποιος να το ακούσουν. Εδώ σχεδόν όλοι οι πρεσβύτεροι μπορεί να έχουν και τρία και τέσσερα παιδιά. Είναι εκείνες οι περήφανες οικογένειες, αποτελούσαμε εκείνες τις περήφανες οικογένειες με πολλά παιδιά στην οικογένεια που είχε η κυπριακή κοινωνία πριν από χρόνια. Τώρα δεν το βλέπουμε. Μεταξύ επαγγέλματος και μητρότητας οι νέες μητέρες προτιμούν το επάγγελμα. Και συγγνώμη, κυρίες μου, αλλά με

τον Δεκέμβριο του 2011 και τον Δεκέμβριο του 2012 που έχουν αποκοπεί όλα τα επιδόματα λόγω της οικονομικής κρίσης, έχουμε φτάσει σε εκείνο τον δίκτυ γονιμότητας που σας έχω πει, δηλαδή ένα παιδί ανά μητέρα. Πού να σκεφτούμε οι παλιοί ότι θα μέναμε με ένα παιδί μέσα στην οικογένειά μας; Σας ευχαριστώ.

Πρόεδρος: Και εγώ σας ευχαριστώ πολύ. Οφείλω να υπερασπιστώ και τις νέες μητέρες, αγαπημένη μου κύριε Αργυρού. Να ξέρετε ότι πολλές φορές δεν είναι επιλογή τους, έτσι; Άρα χρειάζεται να είμαστε προσεκτικοί, να γνωρίζουμε, γιατί στο τέλος της ημέρας οι νέοι αυτή τη στιγμή είτε δυσκολεύονται είτε σκέφτονται, που έχει δίκαιο ο κ. Αργυρού ότι είναι ένα από τα μεγαλύτερα προβλήματα το δημογραφικό, είναι γιατί ακόμα πληρώνουν τα λάθη των παλαιότερων γενεών. Είναι καιρός λοιπόν να αφήσουμε τους νέους μας να αναπνεύσουν, να προχωρήσουν, να τους στηρίξουμε πραγματικά και να είμαστε δίπλα τους, για να μπορέσουμε να αλλάξουμε τα πράγματα προς το καλύτερο.

Άρα, να ξέρετε όμως, γιατί είναι ένα πολύ ευαίσθητο θέμα και σας μιλώ και από προσωπική άποψη, υπάρχουν προσωπικά δεδομένα, να ξέρετε ότι πολλές φορές δεν είναι επιλογή του καθενός να μην τεκνοποιήσει, έχει άλλα θέματα. Οπότε, μην λέτε ότι οι νέες γυναίκες επιλέγουν το επάγγελμα, δεν ισχύει για όλους.

Επίσης οφείλω να πω, επειδή έχω εξαιρετική μνήμη, ότι την ακριβώς ίδια τοποθέτηση την έκανε και πέρσι ο κ. Αργυρού και τα πράγματα εξακολουθούν να είναι τα ίδια. Χρειάζεται να μας απασχολήσει ουσιαστικά. Το δημογραφικό είναι πολύ σημαντικό, γιατί δυστυχώς χρόνο με τον χρόνο τα ποσοστά είναι χειρότερα. Άρα, πρέπει να σκεφτούμε πού θα βρίσκεται η Κύπρος τα επόμενα πενήντα χρόνια, εξήντα χρόνια, γι' αυτό πρέπει να ληφθούν μέτρα χθες. Έχουν επιστρέψει κάποια από τα επιδόματα -δεν είμαστε ισοπεδωτικοί- ή «κίνητρα» τα λέμε όχι «επιδόματα», έχουν αποκατασταθεί, χρειάζεται να γίνουν περισσότερα. Είναι εδώ το αρμόδιο υπουργείο, θα του δώσω τον λόγο στη συνέχεια να μας απαντήσει. Κύριε Αργυρού, θέλετε κάτι άλλο να πείτε;

Εκπρόσωπος Παγκύπριας Οργάνωσης Πολυτέκνων: Απλώς να ζητήσω συγγνώμη στις νεαρές μητέρες. Εντάξει, δεν το είπα με κακό σκοπό...

Πρόεδρος: Το ξέρω, απλώς όφειλα να τις υπερασπιστώ, ίσως και λόγω προσωπικής ευαισθησίας.

Εκπρόσωπος Παγκύπριας Οργάνωσης Πολυτέκνων: Σίγουρα, καλά κάνετε. Έχουν δοθεί κάποια από αυτά που ζητούμε, αλλά δεν είναι αρκετά.

Πρόεδρος: Και συμφωνούμε και πολύ σωστά, γι' αυτό το ξεκαθάρισα, για να μην αφεθούν λανθασμένες εντυπώσεις. Εξάλλου, γνωρίζουμε την ευαισθησία σας και πόσο κοντά είστε πάντοτε και στις νέες γυναίκες, αλλά και στους νέους ευρύτερα.

Η κ. Χρύσω Αργυρού από το ΠΣΣΕ.

Εκπρόσωπος Παγκύπριου Συντονιστικού Συμβουλίου Εθελοντισμού (Χρύσω Αργυρού):

Αν ο κ. Αργυρού, που δεν έχουμε καμία σχέση μεταξύ μας, το επαναλαμβάνει από πέρσι, εγώ το επαναλαμβάνω για εικοστή τρίτη φορά, αυτή την αίτηση της Βουλής των Γερόντων για στήριξη των ορεινών περιοχών σε θέματα υγείας, δηλαδή η κατ' οίκον νοσηλεία και περιοδείες να εντατικοποιηθούν, γιατί έχουν μείνει πίσω.

Και δεύτερο θέμα, θέλω να μιλήσω με τον εκπρόσωπο του υπουργείου Μεταφορών, που είπε προηγουμένως ότι γίνεται δωρεάν μεταφορά. Πώς θα γίνεται μεταφορά, αφού στη Λευκωσία δεν υπάρχει, που ξέρω εγώ, λεωφορείο; Οπότε πώς θα μεταφερθούν, γιατί τα λεωφορεία τα χρησιμοποιούν ή οι ηλικιωμένοι ή οι οικιακές βοηθοί. Οπότε, όταν δεν υπάρχει η γραμμή η σωστή, δεν μπορεί να καλυφθεί αυτό το θέμα. Ευχαριστώ πολύ.

Πρόεδρος: Ευχαριστώ πολύ, κυρία Χρύσω μου. Και νομίζω είναι καιρός, εμείς τουλάχιστον, άκουσα και από άλλους πολιτικούς χώρους... Δημιουργήθηκε ένας θεσμός που είναι σημαντικός και ονομάζεται «Επίτροπος Ορεινών Περιοχών». Έχει έξι μήνες δεν έχουμε επίτροπο. Πρέπει να δοθούν απαντήσεις. Δεν γνωρίζω, ας τα πουν τα αρμόδια υπουργεία αν γνωρίζουν κάτι περισσότερο, γιατί αυτός μαζί με τους τοπικούς υπεύθυνους θα εργαστούν και για τα θέματα της υγείας. Δεν μπορεί οι κάτοικοι των ορεινών περιοχών να είναι κάτοικοι δευτέρας κατηγορίας ή άλλως πως. Και χαίρομαι που το έχει αναφέρει η κ. Αργυρού. Αναμένουμε τις ανάλογες απαντήσεις ή αποφάσεις.

Κύριε Δημητριάδη, αντιλαμβάνομαι ότι έχετε καλυφθεί. Θέλετε κάτι να πείτε;

Πρόεδρος της Οργάνωσης Πρεσβυτέρων Πολιτών (Αντώνιος Δημητριάδης): Ναι.

Πρόεδρος: Ελάτε.

Πρόεδρος της Οργάνωσης Πρεσβυτέρων Πολιτών: Είναι γεγονός ότι τα πλείστα τα είπαμε, αλλά ως οργάνωση θα θέλαμε να καλύψουμε ορισμένα πράγματα.

Είναι σχετικά με την Επιτροπή Κοινωνικής Πρόνοιας και τα θέματα τα οποία εκκρεμούν. Ζητούμε και θέλουμε φέτος να κάνουμε μια πιο στενή παρακολούθηση, για να μπορέσουμε να βλέπουμε τα θέματα τα οποία έχουν μείνει στάσιμα και ποια χρειάζονται... Γι' αυτό, είχαμε ζητήσει και για τη λειτουργία να είναι πλήρους απασχόλησης. Μην ξεχνάτε ότι όλοι εμείς εργαζόμαστε εθελοντικά και σπαταλούμε από τον χρόνο τον δικό μας, από τον προσωπικό. Μας ανησυχεί η συνεχιζόμενη αδράνεια στις διάφορες επιτροπές. Το κόκκινο κουμπί το ξαναείπαμε, το ξαναλέμε, υπάρχουν ηλικιωμένοι που το χρειάζονται και είναι κάτι το οποίο πρέπει να το προωθήσουμε.

Χαιρετίζουμε τη συμπλήρωση των διαδικασιών για την ένταξη των ποδιάτρων, ήταν κάτι το οποίο είχαμε ξεκινήσει... Και εδώ θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε τον τέως Υπουργό Υγείας κ. Χατζηπαντέλα, ο οποίος το αγκάλιασε και το ενέκρινε αμέσως από το υπουργείο του.

Η πρόσβαση των ηλικιωμένων στην τεχνολογία επιβάλλεται. Θέλουμε και ζητούμε τη δημιουργία κέντρων εξυπηρέτησης για τη διεκπεραίωση των ψηφιακών αναγκών. Αν είναι δυνατό, θα μπορούσε να γίνεται και στα Κέντρα Εξυπηρέτησης του Πολίτη.

Διαπιστώσαμε ότι τα μέτρα για την ακρίβια δεν συμπεριλαμβάνονται συνταξιούχοι οι οποίοι πλήττονται πολύ περισσότερο από πολλές άλλες κατηγορίες του πληθυσμού που έλαβαν ΑΤΑ. Η αύξηση του 5% στη μικρή επιταγή που δόθηκε πριν από λίγους μήνες κάλυψε τη μειοψηφία των συνταξιούχων και στους περισσότερους αυτή η αύξηση ήταν από €3 μέχρι €11 τον μήνα. Αναμένουμε από την κυβέρνηση να συμπεριλάβει τις χαμηλομεσαίες συντάξεις στα έκτακτα μέτρα στήριξης που ανακοίνωσε. Νομίζω αυτά είναι αρκετά. Ευχαριστώ.

Πρόεδρος: Σας ευχαριστώ πάρα πολύ και είμαι σίγουρη θα δοθούν απαντήσεις.

Να προχωρήσουμε στον κ. Παναγιώτη Καραβά εκ μέρους της ΠΕΣΥ-ΣΕΚ, που έτσι υπομονετικά περιμένει για αρκετή ώρα. Ελάτε, σας ακούμε.

Εκπρόσωπος Παγκύπριας Επιτροπής Συνταξιούχων ΣΕΚ (ΠΕΣΥ-ΣΕΚ) (Παναγιώτης

Καραβάς): Κυρία Πρόεδρε της Βουλής των Αντιπροσώπων, αγαπητά μέλη της Βουλής των Γερόντων. Μια πρόσφατη έρευνα διαπίστωσε ότι λόγω της ακρίβιας των καταναλωτικών αγαθών οκτώ στους δέκα ηλικιωμένους αντιμετωπίζουν σοβαρό πρόβλημα επιβίωσης. Οι κάτοχοι αυτοκινήτων ηλικίας εβδομήντα μέχρι ενενήντα ετών που έχουν άδεια οδήγησης κατόπιν ιατρικής εξέτασης και διαπίστωσης ότι κρίνονται ικανοί να οδηγούν αντιμετωπίζουν την κάθε χρόνο αύξηση των ασφαλιστρών λόγω ηλικίας, που επιβάλλουν συνεννοημένες όλες οι ασφαλιστικές εταιρείες. Ο οδηγός μετά τα εβδομήντα, κάθε χρόνο που μεγαλώνει, κάνει και ολιγότερη χρήση του αυτοκινήτου, μετά δε τα ογδόντα ελάχιστη χρήση. Κανονικά θα έπρεπε τα ασφάλιστρα κάθε χρόνο να μειώνονται και όχι να αυξάνονται.

Οι ασφαλιστικές εταιρείες εκμεταλλεύονται την πρόνοια του νόμου που υποχρεώνει τους κατόχους αυτοκινήτων να τα έχουν ασφαλισμένα και αυθαίρετα αυξάνουν τα ασφάλιστρα της πιο ευάλωτης κοινωνικής ομάδας του πληθυσμού. Και το χειρότερο χωρίς συνεννόηση δεν ανανεώνουν το συμβόλαιο. Το ασφαλιστήριο συμβόλαιό μου έληγε στις 9 Σεπτεμβρίου 2023 και τη 13^η Σεπτεμβρίου, χωρίς καμιά συνεννόηση, με συστημένη επιστολή ενημερώθηκα ότι η ανανέωση του ασφαλιστηρίου συμβολαίου για το όχημα δεν γίνεται αποδεκτή. Αποτάθηκα σε τρεις άλλες ασφαλιστικές εταιρείες, όλες αρνήθηκαν να με ασφαλίσουν, προφανώς λόγω ηλικίας. Είμαι μεν 87 ετών, έχω άδεια οδήγησης, ως κάτοχος αυτοκινήτου πλήρωνα ασφάλιστρα για εξήντα σχεδόν χρόνια.

Χρειάζομαι το αυτοκίνητο μια φορά την εβδομάδα για ψώνια ή για καμιά κοινωνική υποχρέωση. Αποτάθηκα στην Κοινοπραξία Ασφαλιστών Οχημάτων Δημόσιας Χρήσης με ιατρική βεβαίωση ότι είμαι κλινικώς υγιής και συνεπώς ικανός να οδηγώ αυτοκίνητο.

Πλήρωσα το ποσό των €652,63 ασφάλιστρο για έναν χρόνο. Ευτυχώς έχω ικανοποιητική σύνταξη και μπορώ να πληρώνω αυτό το ποσό. Τα άτομα όμως της τρίτης ηλικίας που έχουν μόνο εισόδημα εκείνο των Κοινωνικών Ασφαλίσεων, που είναι σταθερό, ενώ οι τιμές αυξάνονται κάθε λίγο, είναι δίκαιο να πληρώνουν αυξημένα ασφάλιστρα για ελάχιστη χρήση αυτοκινήτου;

Καλώ όλους τους αρμοδίους που ενδιαφέρονται για την ευημερία των ηλικιωμένων και ιδιαίτερα την Υφυπουργό Πρόνοιας που ενδιαφέρεται για την κοινωνική ενσωμάτωση της τρίτης ηλικίας να προβληματιστούμε για την άδικον εκμετάλλευση που τυγχάνουν οι ηλικιωμένοι από τις ασφαλιστικές εταιρείες και να βρούμε τρόπους προστασίας των.

Μία εισήγηση είναι, ενόσω η ασφάλιση είναι υποχρεωτική, να καθορίζεται και μάξιμουμ ποσό που υποχρεούνται να επιβάλουν οι ασφαλιστικές εταιρείες ανάλογα με τη χρήση αυτοκινήτου.

Η άλλη εισήγηση είναι τα άτομα της τρίτης ηλικίας να δικαιούνται να αντασφαλίζονται, δηλαδή σε τραπεζικό λογαριασμό να καταθέτουν το ποσό που θα πλήρωναν στις ασφάλειες, για να μπορούν να καλύπτουν τυχόν ζημιές έναντι τρίτου. Ευχαριστώ πολύ.

Πρόεδρος: Και εγώ σας ευχαριστώ πολύ.

Να προχωρήσουμε τώρα στον κ. Αντώνη Καρατζιά εκ μέρους του Παναγροτικού Συνδέσμου Κύπρου.

Έφυγε.

Ο κ. Κίκας Χριστοφής από την Κίνηση Οικολόγων Συνταξιούχων. Είναι εδώ μαζί μας; Εδώ είστε. Ελάτε.

Εκπρόσωπος Κίνησης Οικολόγων Συνταξιούχων (Κίκας Χριστοφής): Με ακούτε;

Πρόεδρος: Βεβαίως.

Εκπρόσωπος Κίνησης Οικολόγων Συνταξιούχων: Εντάξει. Καταρχάς, να πω ότι το θέμα της... Όπως έλεγαν οι παλιοί με μια πολύ ωραία έκφραση, μόλις την άκουσα από τον συνάδελφο τον Ανδρέα προηγουμένως, «καλά γηρατειά». Απηχεί όχι μόνο σε όλους τους ηλικιωμένους, αλλά και στα παιδιά τους και στα εγγόνια τους και όλοι μαζί θα πρέπει να βρίσκονται υπό την σκεπή ενός κράτους πρόνοιας και δικαίου. Και αυτό το κράτος πρόνοιας και δικαίου πρέπει να τους προσφέρει όλους τους πολίτες ποιοτική υγεία, ποιοτική παιδεία εφ' όρου ζωής στο «γηράσκω αεί διδασκόμενος» και επιπροσθέτως ποιοτική αρωγή και βοήθεια στους αδύναμους. Όσον αφορά τούντες μικρότητες που άκουσα προηγουμένως ότι χαρίζουν το μισό για τη διακίνηση των ηλικιωμένων στα λεωφορεία, αυτό με αφήνει κατάπληκτο. Πρέπει να είναι και η διακίνηση στα λεωφορεία και οι οποιοσδήποτε παραστάσεις που προσφέρουν ψυχαγωγία -με τη σημασία της λέξεως «ψυχαγωγία»- πρέπει να είναι δωρεάν, τιμητικά για όλους ανεξαιρέτως τους ηλικιωμένους και αυτοί που

έχουν τη δυνατότητα μπορεί και οι ίδιοι μόνοι τους να πληρώνουν το θέατρο φέρ' ειπείν, μπορεί να μην έχει ανάγκη.

Όσον αφορά το κράτος πρόνοιας, ακούσαμε πάρα πολλά, αλλά πώς θα το διορθώσουμε τούτο; Υπάρχουν και πρακτικά που πρέπει να κάνουν κάτι για το πρόβλημα το οικονομικό που υπάρχει αυτή τη στιγμή, όχι μόνο στους ηλικιωμένους, αλλά και στους υπολοίπους. Για τους ηλικιωμένους και τους υπολοίπους ας δώσει όχι άμεσα, διότι δεν μπορεί το κράτος, αλλά σταδιακά πίσω το δάνειο των €8,2 δις που πήρε από το Ταμείο Πρόνοιας. Ένα τούτο. Θα απαμβλύνει πάρα, μα, πάρα πολύ το πρόβλημα. Επιπροσθέτως, όσον αφορά τούτα τα έξτρα που συνέχεια θα μας ζητούν να πληρώνουμε για το ΓΕΣΥ, είναι μια συγκεκαλυμμένη προσπάθεια να καλύψουν έξοδα, πολλά εκ των οποίων έπρεπε να είχαν περιοριστεί. Πρέπει να γίνεται και από τη Βουλή, ελπίζω, ένας αυστηρός έλεγχος μέχρι το τελευταίο ευρώ για το πώς χρησιμοποιούνται τέτοια λεφτά που είναι για ιερό σκοπό.

Πρόεδρος: Πολύ ωραία. Σας ευχαριστώ πάρα πολύ για την παρέμβασή σας και θα ετοιμάζεται ο κ. Καυκαλιάς να έρθει να προεδρεύσει, γιατί στη 1.00 μ.μ. ξεκινούν τα ραντεβού -έχω πρέσβεις που πρέπει να τους δω- οπότε αν ο καλός συνάδελφος θα συνεχίσει να προεδρεύει και βεβαίως στη συνέχεια είναι ο κ. Κωνσταντίνου Σοφοκλής.

Πριν να σας αφήσω -και μακάρι να είχα τον χρόνο να μείνω περισσότερο- θεωρώ ότι χρόνο με τον χρόνο εξελίσσεται, κύριε Δημητρίου, η Βουλή των Γερόντων. Έχετε δίκαιο ότι θα πρέπει να μειώσουμε τον χρόνο, ακριβώς για να ακούσουμε περισσότερους την επόμενη φορά. Θέλω να καταγραφούν τα πάντα. Να ευχαριστήσω τις καλές μου συναδέλφισσες που έχουν κάνει όλη αυτή την προετοιμασία, για να βρισκόμαστε σήμερα εδώ. Θέλω να καταγραφούν τα πάντα, τα οποία θα τα διαμοιράσουμε σε όλους τους αρμόδιους βουλευτές και στις αρμόδιες επιτροπές μαζί με τις απαντήσεις των υπουργείων, αν δεν τις πάρουμε, βεβαίως δικαιούνται να μας τις στείλουν γραπτώς, για να μπορέσουμε ακριβώς να έχουμε ένα συνολικό αποτύπωμα ακριβώς που θα πρέπει να το δούμε και, κύριε Καυκαλιά, αφού θα προεδρευέτε, θεωρώ ότι θα πρέπει να τους καλέσετε...

(Μη ευκρινή σχόλια από τον κ. Αντρέα Καυκαλιά)

Ξέρω, μακάρι να μπορούσατε όλους, τουλάχιστον τους εκπροσώπους, κάποιους εκπροσώπους και στην επιτροπή σας, που είναι η επιτροπή Εργασίας, και όχι μόνο, για να δούμε πριν να έρθουμε του χρόνου σε αυτή τη μέρα πώς ακριβώς προχωράμε με συγκεκριμένες θεματικές.

Ο κ. Κωνσταντίνου Σοφοκλής εκ μέρους του Κυπριακού Συνδέσμου Καταναλωτών έχει τον λόγο.

(Στο σημείο αυτό την Πρόεδρο της Βουλής αντικαθιστά στην έδρα ο κ. Αντρέας Καυκαλιάς)

Εκπρόσωπος Κυπριακού Συνδέσμου Καταναλωτών (Σοφοκλής Κωνσταντίνου): Ναι, εκ μέρους του Κυπριακού Συνδέσμου Καταναλωτών. Ένα θέμα το οποίο δεν συζητήθηκε στις επιτροπές είναι το ηλεκτρονικό καλάθι. Πιστεύω ότι θα είναι μία μεγάλη ευκολία στον Κύπριο καταναλωτή, όταν τεθεί σε λειτουργία, διότι έχει συζητηθεί πολλές φορές στην κυπριακή Βουλή και αναβάλλεται, χωρίς να παρθεί απόφαση. Μετά τις κοινωνικές ασφαλίσεις και το ΓΕΣΥ θα είναι μία μεγάλη δωρεά στον Κύπριο καταναλωτή.

Το δεύτερο θέμα που θα ήθελα να αναφέρω είναι οι ρύπτοι της ΑΗΚ. Από τη μια ευθύνεται η ΑΗΚ και η κυβέρνηση, αλλά την ευθύνη την πληρώνει ο καταναλωτής, το πρόστιμο το πληρώνει ο καταναλωτής και μετά την εισπραξη των €300 εκατομ. την παίρνει η κυβέρνηση. Αυτά είναι μεγάλα λάθη και ζητούμε να αφαιρεθούν από τον καταναλωτή ή τουλάχιστον, αν θα συνεχίσει αυτό το ποσό, να δίδεται στον Υπουργό Κοινωνικής Μέριμνας, για να δίδεται απευθείας για κοινωνικούς σκοπούς, ας πούμε για τις πολυκατοικίες στους συνοικισμούς.

Το τρίτο θέμα που θα ήθελα να θίξω είναι οι τράπεζες. Ένας Κεντρικός Τραπεζίτης μάς ανέφερε ότι οι τράπεζες στην Κύπρο έχουν περισσότερα δικαιώματα απ' ό,τι έχουν όλες οι τράπεζες στο εξωτερικό, ακόμα και στην ίδια την Αμερική, που είναι η πρωτεύουσα του καπιταλισμού. Δεν υπάρχει τρόπος ελέγχου απ' ό,τι φαίνεται μέχρι τώρα και ζητούμε από τη νομοθετική εξουσία και την εκτελεστική και την Εισαγγελία και όλους τους αρμόδιους να παρθούν μέτρα, ώστε να σταματήσει η ασυδοσία των τραπεζών. Εάν συνεχίσει αυτή η κατάσταση, να αυξάνουν όσο θέλουν τα επιτόκια και να επιβαρύνουν με τις καταχρηστικές ρήτρες και να μας χρεώνουν με πεντακόσιους περίπου τρόπους... Όποιος συνεργάζεται με τις τράπεζες έχουν πεντακόσιους τρόπους να ελέγχουν τον καταναλωτή. Κάπου θα καταλήξουμε πάλι στα αδιέξοδα του 2013 και πρέπει να παρθούν μέτρα από τα τωρά. Ευχαριστώ πολύ.

Προεδρεύων (Αντρέας Καυκαλιάς): Εγώ ευχαριστώ.

Αννίτα Δημητρίου: Θα ήθελα να πω κάτι και φεύγω -πάω κάτω στο βήμα, κύριε Πρόεδρε- γιατί εμένα μου αρέσουν πάρα πολύ αυτές οι συζητήσεις, οφείλω να πω, γιατί ακούω πράγματα που έχουμε την ευκαιρία να απαντήσουμε.

Υπερχρεώσεις τραπεζών, ασυδοσία τραπεζών. Πρέπει να δοθεί το μήνυμα ότι η Βουλή των Αντιπροσώπων ελέγχει και παρεμβαίνει εκεί και όπου χρειάζεται, όπως το ίδιο πρέπει να πράττει και η Κεντρική Τράπεζα. Είναι απαράδεκτο, το έχουμε δει και τις προηγούμενες μέρες, θεωρώ ότι έχει απασχολήσει και τη δική σας επιτροπή, κύριε Καυκαλιά, δεν γίνεται οι ίδιες οι τράπεζες να μη δείχνουν ακριβώς την ίδια ανταπόκρισή τους μπροστά σε μια πολυπλοκότητα σύνθετων πολιτικών εξελίξεων, είτε ονομάζεται «πληθωρισμός» είτε «ακρίβια» είτε άλλως πως. Αναμένουμε την ανταπόκρισή τους με συγκεκριμένες εισηγήσεις,

μέχρι πού θα φτάσουν τα δανειστικά επιτόκια, μέχρι πού θα φτάσει αυτή η κατάσταση ειδικά όσον αφορά τις υποχρεώσεις των τραπεζών.

Να είστε βέβαιοι ότι ως Βουλή θα το παρακολουθούμε. Μακάρι να μπορούσαμε να βάλουμε έναν νόμο -αντιλαμβάνεστε, φαντάζομαι, πολύ καλύτερα και από εμένα κάποια πράγματα- αλλά είναι θέμα που σαφώς επηρεάζει το κάθε νοικοκυριό και την κάθε μικρομεσαία ειδικά επιχείρηση, που είναι αυτούς που πρωτίστως έχουμε την ανάγκη να τους βοηθήσουμε. Κοντολογίς, κύριε Πρόεδρε -και αποχωρώ και απολογούμαι γι' αυτή την κατάχρηση, γιατί περί κατάχρησης πρόκειται- πρέπει να γνωρίζουμε ότι είναι τρία βασικά έξοδα σ' ένα σπίτι, σ' έναν άνθρωπο, σ' ένα νοικοκυριό, είναι το ενοίκιο, η δόση, είναι το σούπερμαρκετ και είναι τα λεγόμενα «utilities», δηλαδή λογαριασμοί ρεύματος, νερό κ.τ.λ. Όταν κάποιος με βάση είτε τη σύνταξή του είτε το εισόδημά του δεν μπορεί να τα καλύψει, σημαίνει ότι το κράτος οφείλει να βρει τρόπους να απαμβλύνει το πρόβλημα και εδώ ακριβώς είμαστε το καθένα απ' αυτά να τα αντιμετωπίσουμε.

Κύριε Πρόεδρε, σας ευχαριστώ. Καλοί μου συνάδελφοι, τιμή μου που σας είχα σήμερα εδώ στη Βουλή των Αντιπροσώπων και είμαι σίγουρη ότι θα συνεχίσουμε αυτή τη συζήτηση.

Αγαπητέ μου Ηλία, ευχαριστώ πολύ.

Προεδρεύων: Ευχαριστώ, κυρία Πρόεδρε. Να προχωρήσουμε στη συζήτηση.

Τον λόγο, σύμφωνα με τον κατάλογο που έχω ενώπιόν μου, έχει ο κ. Λεάνδρου Ανδρέας. Έχει αποχωρήσει ο κ. Λεάνδρου.

Ο κ. Ματθαίου Ματθαίος εκ μέρους της ΕΚΥΣΥ ΠΕΟ.

Εκπρόσωπος ΕΚΥΣΥ ΠΕΟ (Ματθαίος Ματθαίου): Καταρχάς, χαιρετίζουμε τη σημερινή σύνοδο της Βουλής των Γερόντων, έναν αξιόλογο θεσμό, στον οποίο τα μέλη της Βουλής συμβάλλουν ενεργά στον κοινωνικό προβληματισμό και στα διάφορα προβλήματα που αντιμετωπίζει η τρίτη ηλικία στην Κύπρο. Δυστυχώς όμως, κάθε χρόνο -και το επαναλαμβάνουμε και φέτος- αυτός ο θεσμός παραμένει παραμελημένος. Η σύνοδος της Βουλής των Γερόντων, αντί να είναι, αγαπητέ Ηλία, βήμα στο οποίο να παρουσιάζονται οι σκέψεις και οι προβληματισμοί των μελών της Βουλής των Γερόντων, είναι βήμα, για να παρουσιάζονται οι θέσεις των υπουργείων και των διαφόρων υπηρεσιών. Αυτό δεν μπορεί να συνεχίσει, είναι σύνοδος της Βουλής των Γερόντων. Πρέπει να ερχόμαστε εδώ να λέμε τις απόψεις μας, τα μέλη της Βουλής, και, αν έχουν να απαντήσουν με άλλες ευκαιρίες οι υπουργοί και οι υπηρεσίες, πρέπει να το κάνουν.

Κυρίες και κύριοι, η ακρίβια και οι δυσμενείς επιπτώσεις έχουν τσακίσει την κοινωνία. Οι συνταξιούχοι και ιδιαίτερα οι χαμηλοσυνταξιούχοι οι οποίοι μένουν αβοήθητοι δυστυχώς δεν αντέχουν άλλο. Τα προβλήματα πολλά και ανυπέρβλητα. Ας πάρουμε τα φάρμακα. Υπάρχουν προβλήματα με το κόστος αγοράς, τη συνεισφορά που πληρώνουν για αρκετά

φάρμακα και το γεγονός ότι αρκετά φάρμακα δεν καλύπτονται από το ΓΕΣΥ. Οι συνταξιούχοι μας συγκριτικά με το τι πλήρωναν πριν από το ΓΕΣΥ σήμερα είναι υποχρεωμένοι να πληρώνουν πολύ περισσότερα. Σε ορισμένες περιπτώσεις δέκα φορές περισσότερα, μέχρι και €100 τον μήνα, για να πάρουν τα φάρμακά τους.

Στα σχόλιά του το Υπουργείο Υγείας, που μας έχουν δοθεί, ενώ βλέπουν την αναγκαιότητα, για να βοηθηθούν οι συνταξιούχοι, η απάντηση που δίδει είναι ότι δεν προβλέπεται η κάλυψή του από το ΓΕΣΥ με βάση τη νομοθεσία. Είμαστε βέβαιοι ότι, εφόσον αναγνωρίζεται η ανάγκη, αν υπάρχει η θέληση από το υπουργείο και από την πολιτεία, υπάρχουν πολλοί τρόποι να αντιμετωπιστούν οποιαδήποτε προβλήματα με τη νομοθεσία. Κατά την άποψή μας, επιβάλλεται άμεση επίλυση του προβλήματος.

Ταυτόχρονα, πρέπει να επιταχυνθούν οι διαδικασίες εκσυγχρονισμού και αυτονόμησης των κρατικών νοσηλευτηρίων και να στηριχθούν κατάλληλα, με απώτερο στόχο να αποτελέσουν τον βασικό πυλώνα παροχής υπηρεσιών του συστήματος υγείας. Η κατάσταση που επικρατεί σήμερα στα κρατικά νοσοκομεία και αφορά τις υπηρεσίες που προσφέρονται χρήζουν άμεσης βελτίωσης, αλλά και ενίσχυσης.

Τα προβλήματα βέβαια των συνταξιούχων είναι πολλά και λόγω χρόνου δεν θα επεκταθώ. Οι πολίτες αυτού του τόπου και ιδιαίτερα οι συνταξιούχοι δίνουμε μεγάλη μάχη για αξιοπρεπή διαβίωση. Δυστυχώς, είμαστε αντιμέτωποι με αυξήσεις σε είδη πρώτης ανάγκης, τρόφιμα, φάρμακα, ιατρική περίθαλψη και σε υπηρεσίες κοινής ωφελείας, όπως είναι ηλεκτρισμός, καύσιμα κ.λπ. Οι συνταξιούχοι είναι σε απόγνωση.

Η πολιτεία λοιπόν κατά τη γνώμη μας έχει πρώτιστο καθήκον να στηρίξει τους συνταξιούχους. Η εξασφάλιση ευνοϊκών συνθηκών διαβίωσης, η ασφάλεια, η αξιοπρέπεια, η κοινωνικοποίηση και γενικά η ζωή του κάθε ανθρώπου πρέπει να βρουν μεγαλύτερη στοργή και φροντίδα από το κράτος. Η σημερινή σύνοδος μας ας αποτελέσει ένα ορόσημο για μεγαλύτερη ανταπόκριση στις ανάγκες των συνταξιούχων μας. Σας ευχαριστώ.

Προεδρεύων: Ευχαριστώ, κύριε Ματθαίου.

Ο κ. Μουρούτης Μιχάλης εκ μέρους του Παγκύπριου Συνδέσμου Ευημερίας Τυφλών.

Εκπρόσωπος Παγκύπριου Συνδέσμου Ευημερίας Τυφλών (Μιχάλης Μουρούτης): Γνωρίζετε ότι στην Κύπρο υπάρχει μόνο μία Σχολή Τυφλών; Εμπήκετε στη θέση του επίσημου κράτους, των μωρών, των παιδιών, των ενηλίκων να έρχονται από την πόλη της Πάφου ή της Χρυσοχούς στον Στρόβολο που είναι η Σχολή Τυφλών; Αυτό είναι το κράτος πρόνοιας; Δεύτερον, γνωρίζετε ότι έχετε κλείσει τους τυφλούς, ενδεχομένως τζιαι άλλες ομάδες, απλά αναφέρομαι στην ομάδα που ανήκω, διότι, αν είναι ποτέ δυνατόν, κράτος πρόνοιας να μην μπορούμε να βγούμε έξω από τα σπίτια μας, γιατί, άκουσον, άκουσον, μόνο το 1% των

πεζοδρομίων είναι κατάλληλα στη χώρα μας. Δεν μπορείς να πάρεις δύο μέτρα, χωρίς να υπάρχει εμπόδιο.

Γνωρίζετε ότι λόγω της ακρίβιας... Αντί να κάνετε κάτι για τα καύσιμα, διότι τα καύσιμα ενδεχομένως αυξάνουν όλες τις υπηρεσίες... Σήμερα, για να καταλάβετε πόσο έχουν πάει τα πράγματα πάνω, έχω πληρώσει €20 από την τζιέπη μου ως εθελοντή να έρθω από το Τσέρι τζιαι θα δώσω άλλα €20 να πάω πίσω. Δεν είναι προσωπικό το θέμα, προς Θεού, απλώς ένα παράδειγμα. Όταν από το Τσέρι να πάω στη μακαριστή τη μάνα μου, επειδή εν μπορώ να οδηγήσω, έδινα καθημερινά για έξι μήνες €20 την ημέρα που ήταν άρρωστη κ.λπ. τζιαι λέω δεν είναι προσωπικό. Καλά, εγώ είμαι Αγλαντζιώτης, αλλά λόγω προσφυγιάς μένω στο Τσέρι, απ' όπου καταγόταν η μακαριστή σύζυγός μου.

Εκεί που πρέπει να ενσκήψει η πρόνοια είναι εκεί που υπάρχουν μονήρεις, όπως λέμε «μονογονιός», ένας που εν' μόνος του, ευτυχώς νομίζω ήταν η γιατρός... Κάτι με τους ποδολόγους. Εγώ προσωπικά, επειδή είμαι μόνος μου, απεβίωσε η σύζυγός μου, έχει σχεδόν δέκα χρόνια που δίνω €30 τον μήνα για τον ποδιάτρο τζιαι θυμηθήκατε το 2023 να εντάξετε τους ποδολόγους! Αντιλαμβάνεστε τους λόγους γιατί ένας τυφλός να μην το πει κ.λπ. Δεν μπορούμε να φκούμε 'πού το σπίτι μας.

Ένεκα του χρόνου που δεν μας αφήσατε, κανονικά έπρεπε ως βουλευτές των γερόντων να πούμε το πρόβλημα τζιαι ο κάθε λειτουργός ανάλογα να απαντήσει, όι αφήσετέ μας ως η ώρα 1.00 μ.μ., σαράντα λεπτά, σαράντα πέντε. Δεν μπορεί ο κόσμος να φκει 'πού το σπίτι του. Μόνο τα καύσιμα να μειώσετε, γιατί διαφορετικά αύριο, άμα ξεκινήσω να κάμνω αιμοκάθαρση τρεις φορές την εβδομάδα, θα πάω να έρτω έξι φορές, έξω οι υπόλοιποι, γιατί στην ηλικία μας οι γιατροί εν' οι κοινωνικές μας επισκέψεις.

Ευχαριστούμε τον κ. Καυκαλιά για την εισήγησή του να καταγράφονται αυτά που λέμε, για να υπάρχει έλεγχος, αν τύχει οτιδήποτε. Ευχαριστώ.

Προεδρεύων: Ευχαριστώ, κύριε Μουρούτη. Εξαιρετικά σημαντικά όσα έχετε αναφέρει, που επιβεβαιώνουν το γεγονός ότι έχουμε τεράστια απόσταση να διανύσουμε, μέχρι να λειτουργήσουμε όπως πρέπει, ένα πραγματικό κοινωνικό κράτος. Από εκεί και πέρα, οι διαπιστώσεις σε σχέση και με τον χρόνο και τον τρόπο που εξελίχθηκε η συζήτηση ήδη έχουν τεθεί και από προηγούμενους συνομιλητές. Αντιλαμβάνομαι ότι αναγνωρίζεται η ανάγκη να διαμορφωθεί το περιεχόμενο, ο τρόπος διεξαγωγής της συγκεκριμένης εργασίας μας, διαφορετικά εννά απαντήσει και ο κ. Δημητρίου επί τούτου. Δέσμευση όμως της Βουλής, το έχει αναφέρει και η Πρόεδρος του σώματος, ότι ενδιάμεσα η Βουλή θα λειτουργεί με μηχανισμούς ελέγχου προς την εκτελεστική εξουσία σε σχέση με την πρόοδο σε σειρά ζητημάτων που τίθενται.

Να δώσω τον λόγο στον κ. Παπαδόπουλο Χρίστο, ΕΣΣΕ Λεμεσού.

Εκπρόσωπος ΕΣΣΕ Λεμεσού (Χρίστος Παπαδόπουλος): Κύριε Πρόεδρε, δεν θα μακρηγορήσω, διότι η ώρα έχει περάσει, απλώς θα τονίσω σε τρία-τέσσερα σημεία τις στέγες ηλικιωμένων, περισσότερος έλεγχος από τις Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας, δημιουργία κέντρων αποκατάστασης από το Υπουργείο Υγείας και τις Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας, αύξηση των παροχών στα κέντρα ενηλίκων και για την κατ' οίκον φροντίδα συμφωνώ με όσα έχει πει η συνάδελφος Γιαννούλα Αντωνίου του Παρατηρητηρίου της Τρίτης Ηλικίας.

Το κόκκινο κουμπί θα πρέπει να επανέλθει, όταν για μερικές δεκαετίες το εφαρμόζε το Γραφείο Ευημερίας μέσω τηλεφώνου και κάλυπτε τα έξοδα από το δημόσιο βοήθημα. Η κοινωνική κάρτα να περιλαμβάνει για θέατρα και οτιδήποτε άλλο. Να προσέξουμε για τον Επίτροπο Τρίτης Ηλικίας, φορέα τρίτης ηλικίας για την ενεργό γήρανση, μόνιμο λειτουργό Βουλής Γερόντων και να φιλοσοφήσω και κάτι: Οι δυσκολίες της ζωής αντιμετωπίζονται συνήθως με τρεις τρόπους, την ελπίδα, το όνειρο και το χιούμορ και εμείς η Βουλή των Γερόντων έτσι να προχωρήσουμε, με ελπίδα και όνειρα. Μπορεί να απογοητευτείς, αν αποτύχεις, αλλά θα είσαι καταδικασμένος, αν δεν προσπαθείς, και εμείς ως Βουλή των Γερόντων θα προσπαθήσουμε και, όπως ειπώθηκε, δαμαί να αλλάξει και ο τρόπος που θα λειτουργεί η Βουλή των Γερόντων. Όλα τα όνειρά μας μπορούν να γίνουν πραγματικότητα, αν έχουμε κουράγιο να πείσουμε, και εμείς θα πείσουμε. Σας ευχαριστώ.

Προεδρεύων: Ευχαριστώ, κύριε Παπαδόπουλε.

Ο κ. Παπαντωνίου Αντώνης, Νέα Αγροτική Κίνηση.

Βουλευτής: Αποχώρησε.

Προεδρεύων: Ευχαριστώ.

Ο κ. Σκαρπάρης Κώστας, ΕΚΥΣΥ ΠΕΟ.

Εκπρόσωπος ΕΚΥΣΥ ΠΕΟ (Κώστας Σκαρπάρης):

Κύριε Πρόεδρε, αγαπητές συναδέλφισσες, συνάδελφοι, βουλευτές και βουλευτρίες της Βουλής των Γερόντων.

Το πρώτο που πρέπει να σημειώσω μετά λύπης μου είναι το γεγονός ότι μειονεκτούμε αυτή τη στιγμή από το γεγονός ότι οι υπουργοί της κυβέρνησης δεν είχαν την υπομονή να μείνουν στην πρώτη συνεδρία της Βουλής των Γερόντων που παρευρίσκονται. Μας είπαν τα δικά τους και έφυγαν και είναι ένα μειονέκτημα και νομίζω ότι ως Βουλή των Γερόντων θα μας προβληματίσει και θα δούμε πώς προχωρούμε παρακάτω.

Τώρα, σε ό,τι αφορά τη σημερινή σύνοδο, η οποία είναι η 24^η Σύνοδος της Βουλής των Γερόντων, συνέρχεται σε μια πολύ δύσκολη περίοδο, που, ενώ έχει ξεπεραστεί η τραπεζική και οικονομική κρίση και τα προβλήματα με την πανδημία με τον κορωνοϊό... Να σημειώσουμε -το σημειώσαμε ξανά- την ικανοποίησή μας και τις ευχαριστίες μας προς

τα κρατικά νοσηλευτήρια για το γεγονός ότι αντιμετώπισαν, βοήθησαν σε μεγάλο βαθμό να αντιμετωπιστεί η πανδημία με τον κορωνοϊό. Μπήκαμε βεβαίως μέσα σε μια νέα περίοδο δύσκολη, η οποία επιδεινώθηκε λόγω και των πολέμων, με αποτέλεσμα η ακρίβια να πλήττει σοβαρά το βιοτικό επίπεδο και την ίδια τη ζωή του κόσμου, ιδιαίτερα των συνταξιούχων και χαμηλοσυνταξιούχων και όλων των ευάλωτων ομάδων του πληθυσμού.

Οι ευθύνες τόσο της προηγούμενης κυβέρνησης όσο και της σημερινής και γενικά της πολιτείας έναντι των ανθρώπων αυτών είναι τεράστιες. Οι συνταξιούχοι δεν τα βγάζουν πέρα. Αρκετά νοικοκυριά ιδιαίτερα χαμηλοσυνταξιούχων δεν αντέχουν άλλο. Δεν τους αρκούν οι συντάξεις και από τα μέσα του μήνα είναι σε απελπιστική κατάσταση, διότι υπάρχει ο κίνδυνος να τους διακόψει το ρεύμα η ΑΗΚ, διότι δεν μπορούν να πληρώσουν τους αυξημένους τους λογαριασμούς, ιδιαίτερα την περίοδο του καλοκαιριού, αλλά και του χειμώνα.

Είμαι βέβαιος ότι όλοι αντιλαμβανόμαστε ότι, όταν είναι αυξημένη η τιμή του ηλεκτρικού ρεύματος και των καυσίμων, όλα ανεξαιρέτα τα βασικά αναγκαία αγαθά που αγοράζουμε θα έχουν αυξημένες τιμές, με αποτέλεσμα αρκετοί να βρίσκονται στο δίλημμα τι να πληρώσουν πρώτα, να πληρώσουν το ηλεκτρικό ρεύμα, τα φάρμακα, που δεν καλύπτονται όλα από το ΓΕΣΥ, τα πιο αναγκαία τρόφιμα, για να μπορέσουν να ζήσουν; Γι' αυτό λοιπόν πρέπει επιτέλους η κυβέρνηση από τα πολύ αυξημένα έσοδά της στο δημοσιονομικό πλεόνασμα -είναι γνωστό ότι σε σύγκριση με το περσινό είναι περισσότερο από €1 δις- να παραχωρήσει αντισταθμιστικές παροχές προς τις ευάλωτες ομάδες και τους συνταξιούχους. Το 5% που παραχωρήθηκε μόνο στη μικρή επιταγή, που αυτό σημαίνει για χιλιάδες συνταξιούχους €2, €3, €4, €5, δεν μπορεί να αντισταθμίσει τον επηρεασμό που έχουν υποστεί οι συντάξεις. Να σημειώσουμε άλλωστε -είμαστε βέβαιοι ότι τα γνωρίζουμε όλοι- ότι η τελευταία φορά που δόθηκε αύξηση στις συντάξεις ήταν τον Ιούλιο του 2022 και η επόμενη θα δοθεί τον Γενάρη του 2024, δηλαδή δεκαοκτώ μήνες οι συνταξιούχοι θα πληρώνουν τις αυξημένες τιμές με τις ίδιες συντάξεις και εκεί που είναι και χαμηλές αντιλαμβάνεστε πόσο μεγάλο είναι το πρόβλημα.

Το πασχαλινό επίδομα δεν επιλύθηκε και, αν ήταν εδώ η υφυπουργός, θα της το έλεγα τετ-α-τετ, δεν επιλύθηκε, διότι δεν το δικαιούνται ακόμη η συντριπτική πλειοψηφία, ακόμη και των χαμηλοσυνταξιούχων. Είναι χαμηλοσυνταξιούχος ο κόσμος και δεν παίρνει το πασχαλινό επίδομα και βεβαίως οι χαμηλοσυνταξιούχοι, ενώ όλοι αναγνωρίζουν ότι είναι ευάλωτη ομάδα του πληθυσμού, η κυβέρνηση έστησε πείσμα και δεν έχει καθορίσει ότι οι χαμηλοσυνταξιούχοι είναι μέσα στις ευάλωτες ομάδες του πληθυσμού τουλάχιστον να έχουν μια έκπτωση στο ηλεκτρικό ρεύμα 20%. Κάτι τέτοιο δεν έγινε.

Το δεύτερο μεγάλο πρόβλημα, νομίζω, που όλους μας απασχολεί είναι η απαίτηση ευρύτερα της κοινωνίας και της οργάνωσης που εκπροσωπώ, της ΕΚΥΣΥ βεβαίως, όπως και της Βουλής των Γερόντων, για κατάργηση του πέναλτι του 12% που επιβάλλεται στις συντάξεις σε όσους συνταξιοδοτούνται στο εξηκοστό τρίτο έτος της ηλικίας τους ύστερα από πάνω από τριάντα τρία χρόνια εισφορά. Η πρόσφατη πρόταση του Υπουργού Εργασίας για επίλυση του προβλήματος είναι απαράδεκτη. Δεν μπορεί να γίνει αποδεκτή, δεν επιλύει το πρόβλημα για την πολύ μεγάλη πλειοψηφία των επηρεαζομένων. Η πρότασή του θα καλύψει το 23% των επηρεαζομένων, δηλαδή αυτή προνοεί σαράντα τέσσερα χρόνια εισφορών.

Αρχικά, μας είπε σαράντα ο ίδιος ο Υπουργός δημόσια, σαράντα, τελικά είναι σαράντα τέσσερα και σε αυτά τα σαράντα τέσσερα δεν συμπεριλαμβάνονται οι πιστώσεις για εκπαίδευση που ο κόσμος πήγε και σχολείο άλλα δύο χρόνια, δηλαδή διερωτώμαι αν υπήρχε χειρότερη πρόταση να υποβληθεί, διότι θα είναι δικαιούχοι κάποιοι μετά τα σαράντα έξι τους χρόνια. Τα σαράντα τέσσερα, αν λάβεις υπόψη ότι δεν υπολογίζεται τα δύο χρόνια της πίστωσης για το σχολείο και βεβαίως και για άλλες σπουδές μετά τα σαράντα έξι, δηλαδή πήγε στο ανώτατο όριο. Προσθέστε από τα δεκαέξι που μπορούμε να βάλουμε κοινωνικές ασφαλίσεις μέχρι τα εξήντα τρία είναι σαράντα επτά χρόνια, πρέπει να δουλέψεις πάνω από σαράντα έξι.

Και το άλλο κτυπητό είναι ότι η μείωση του πέναλτι θα είναι μόνο πάνω στη βασική σύνταξη, που αυτό σημαίνει ότι για τα πρώτα €395 μέχρι €465 θα υπάρχει η κατάργηση του πέναλτι, που σημαίνει γύρω στα €50 περίπου, κάπου εκεί, ενώ όσοι έχασαν €150 θα επιστρέψει τα €50 με βάση αυτή την πρόταση, που θα καλύψει, επαναλαμβάνω, το 23% μόνο.

Τώρα, ως Βουλή των Γερόντων που εκπροσωπούμε τους συνταξιούχους της Κύπρου απαιτούμε από την κυβέρνηση να επιλύσει το πρόβλημα και να επαναφέρει το δικαίωμα για σύνταξη στο εξηκοστό τρίτο έτος κάτω από τις προϋποθέσεις που προνοεί η νομοθεσία χωρίς το πέναλτι, σίγουρα όχι με αύξηση των εισφορών των ασφαλισμένων ή μείωση των συντάξεων. Υπάρχουν πολλοί άλλοι τρόποι. Αν θέλει η κυβέρνηση, μπορεί να λύσει το πρόβλημα. Είμαστε βέβαιοι γι' αυτό και έχουμε απόψεις.

Την ίδια στιγμή πρέπει να μεριμνήσει το Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων να διατηρηθεί μακροπρόθεσμα οικονομικά βιώσιμο και ν' αρχίσει με έναν προγραμματισμό μέσω των ετήσιων προϋπολογισμών του κράτους η σταδιακή αποπληρωμή του, βελτιώνοντας και την επενδυτική πολιτική του. Αν ήταν και εδώ η Πρόεδρος της Βουλής, θα ήταν θετικό, ωστόσο είμαι βέβαιος ότι ο αγαπητός Ανδρέας Καυκαλιάς που προεδρεύει θα μεταφέρει αυτή την απαίτηση ότι πρέπει μες στους προϋπολογισμούς του κράτους να μπει σταθερά ένα

κονδύλι, για να μπορεί να πηραίνει για την αποπληρωμή... Η τελευταία αναφορά του προέδρου του Εφοριακού Συμβουλίου μιλά για πάνω από €10 δις που είναι το χρέος του κράτους προς το Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων. Τελευταία στοιχεία είναι αυτά, δεν έχουν διαψευσθεί.

Συνάδελφοι, συναδέλφισσες, όπως όλοι μας γνωρίζουμε, τα προβλήματα μας επηρεάζουν αρνητικά και είναι πάρα πολλά. Ήδη είναι καταγραμμένα, ανέφερε τριάντα ο συνάδελφος ο Αντώνης ο Δημητριάδης στην έκθεση της Επιτροπής Κοινωνικής Πρόνοιας, άλλα είκοσι ένα ο συνάδελφος ο Αγαθοκλέους και αντιλαμβάνεστε έν' πάνω 'πού πενήντα προβλήματα. Είναι εκεί τα τελευταία χρόνια και μένουν στάσιμα, δεν επιλύονται, γι' αυτό πρέπει να βρεθεί τρόπος, ούτως ώστε να επιλυθούν χωρίς άλλες καθυστερήσεις και κοροϊδίες.

Το θέμα της σύνταξης χηρείας, όπως το έχουν υπερκαλύψει και άλλοι, η κάλυψη των μη συνταγογραφούμενων φαρμάκων, το κόκκινο κουμπί. Εγίνηκεν ανέκδοτο με όλο τον σεβασμό! Μόλις ακούσουμε εμείς το κόκκινο κουμπί, πρέπει να χαμογελούμε. Από το 2019 μέχρι σήμερα καμία πρόοδος. Η καλή λειτουργία των στεγών ηλικιωμένων είναι ένα νομοσχέδιο που εκκρεμεί τα τελευταία πέντε-έξι χρόνια, εκάμαμεν τζιαι μια προεργασία εμείς ως Βουλή των Γερόντων, ως Φορέας Τρίτης Ηλικίας κ.τ.λ., είναι εκεί στα συρτάρια της Νομικής Υπηρεσίας, των υπουργείων κ.τ.λ.

Ως Βουλή των Γερόντων απαιτούμε από την κυβέρνηση και ζητούμε και τη βοήθεια της Βουλής, ούτως ώστε τα προβλήματα επιτέλους να επιλυθούν. Ελπίζω ότι μέχρι την επόμενη σύνοδο -τελειώνω- της Βουλής των Γερόντων να μην υπάρχει το απαράδεκτο φαινόμενο να υπάρχει ένας τόσο μεγάλος κατάλογος σοβαρών προβλημάτων που επηρεάζουν αρνητικά το βιοτικό επίπεδο και την ίδια τη ζωή των συνταξιούχων. Δεν περιποιεί τιμή για την Κύπρο μας.

Προεδρεύων: Ευχαριστώ, κύριε Σκαρπάρη.

Ο κ. Φιλίππου Μάμας, ΕΣΣΕ Αμμοχώστου.

Εκπρόσωπος ΕΣΣΕ Αμμοχώστου (Μάμας Φιλίππου): Κύριε Πρόεδρε, δεν θα μακρηγορήσω. Απλώς θα αναφερθώ σε δύο θέματα που δεν έχουν διευκρινιστεί, το ένα τουλάχιστον δεν έχει αναφερθεί καθόλου.

Στις αγροτικές περιοχές πολλοί χαμηλοσυνταξιούχοι έχουν απωλέσει τη δεύτερη επιταγή, ας το πούμε το «μικρό τσιεκκούδι», γιατί παίρνουν από τον ΚΟΑΠ μια μικρή επιχορήγηση, με αποτέλεσμα να τους αποκόπτεται εντελώς η επιταγή, άσχετα με το πόσο ύψος είναι η χορηγία του ΚΟΑΠ. Ένα παράδειγμα που έχω υπόψη να αναφέρω, ένα ανδρόγυνο που παίρνει ο ένας σύζυγος €850 τον χρόνο. Αν το υπολογίζουμε στους δεκατρείς μήνες, αναλογεί €62 τον μήνα. Για τους δύο είναι από €31. Αποκόπηκε και των

δύο η επιταγή η μικρή των €125. Πώς θα ζήσουν αυτοί οι άνθρωποι; Είναι τούτο δίκαιο; Εάν έπαιρναν μεγάλη χορηγία, πολύ ωραία, να γίνει ένας υπολογισμός. Αλλά τουλάχιστον μέχρις ένα ποσό πρέπει να μη λαμβάνεται υπόψη η χορηγία της ΚΟΑΠ για αποκοπή της ενίσχυσης.

Το άλλο θέμα στο οποίο θέλω να αναφερθώ είναι στη σύνταξη χηρείας των ανδρών. Έγινε πραγματικά έρευνα κατά πόσο θα επιβαρυνόταν το Ταμείο Συντάξεων; Εγώ με μια έρευνα που έκαμα όταν εσυζητήτο την προηγούμενη φορά το θέμα σε μια κοινότητα των 5 000 κατοίκων ήυρα εκατόν πέντε χήρες γυναίκες και τριάντα εφτά μόνο χήρους άνδρες, από τους οποίους μόνο δύο θα έπαιρναν την σύνταξη χηρείας και τρίτος, ο οποίος ήταν εκπαιδευτικός τζιαι δεν ξέρω με ποιες συμφωνίες, παίρνει τη σύνταξη χηρείας για τη σύζυγό του που ήταν και αυτή εκπαιδευτικός. Οι άλλοι τριάντα πέντε οι σύζυγοί τους έπαιρναν την κοινωνική σύνταξη που δεν μεταβιβάζεται τζιαι δεν θα επιβάρυναν καθόλου το ταμείο. Εάν γινόταν η έρευνα τούτη, πόσοι θα βρίσκονταν και μάλιστα από αυτούς που έχουν χηρέψει πριν από το '18 θα ζουν τζιαι πόσο θα ζουν με το μειωμένο για τους άνδρες προσδόκιμο ζωής, για να επιβαρύνουν το Ταμείο Συντάξεων; Ας ληφθεί υπόψη, όταν θα ξανασυζητείται, αν συζητηθεί, όπως υποσχέθηκε ο υπουργός ότι θα το μελετήσουν τζιαι θα το ξαναεξετάσουν το θέμα. Ευχαριστώ.

Προεδρεύων: Εγώ ευχαριστώ, κύριε Μάμα.

Να δώσω τον λόγο στον κ. Χατζηπαντέλα Παντελή, Οργάνωση Πρεσβυτέρων Πολιτών Κύπρου.

Εκπρόσωπος Οργάνωσης Πρεσβυτέρων Πολιτών Κύπρου (Παντελής Χατζηπαντέλας):

Κύριε Πρόεδρε, ένα από τα πιο σοβαρά προβλήματα που αντιμετωπίζουν τα άτομα τρίτης ηλικίας είναι με τις στέγες ηλικιωμένων. Εισηγούμαστε τη δημιουργία νέων στεγών ηλικιωμένων από το κράτος στους δήμους και στα συμπλέγματα κοινοτήτων. Αρκετοί συμπολίτες μας αδυνατούν να καλύπτουν τα ποσά, για να πάνε σε ιδιωτικές στέγες, λόγω του υψηλού κόστους. Όπως γνωρίζετε, η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει προγράμματα που επιχορηγούν τέτοια έργα και με τη βοήθεια του κράτους και των τοπικών κοινωνιών μπορεί να οικοδομηθούν τέτοιες στέγες. Όπως γνωρίζω πολύ καλά, κάτι τέτοιο έχει γίνει στο Παλαιχώρι, ένα εξαιρετικό κέντρο ηλικιωμένων που καλύπτει αρκετά χωριά της περιοχής και το κόστος είναι πολύ πιο χαμηλό από τις ιδιωτικές στέγες. Εκτός από τα οικονομικά οφέλη που θα έχουν τα άτομα τρίτης ηλικίας με τη δημιουργία στεγών στους δήμους τους και στα συμπλέγματά τους, τα άτομα αυτά θα είναι πιο κοντά στις οικογένειές τους, για να τους επισκέπτονται και οι ίδιοι να νιώθουν μη απομονωμένοι.

Ένα άλλο θέμα στο οποίο θέλω να αναφερθώ είναι τα αγροτικά ιατρικά κέντρα. Να ενισχυθούν με ασθενοφόρα για έγκαιρη μεταφορά των ασθενών στα νοσοκομεία για πρόληψη επιπλοκών στην υγεία τους ή και ακόμη να χάνουν και τη ζωή τους.

Θα αναφερθώ σε ένα θέμα που ανέφερε η εκπρόσωπος του υπουργείου, ότι όλα τα άτομα άνω των εξήντα πέντε δικαιούνται να παίρνουν την κοινοτική κάρτα νοσηλείας. Δεν ισχύει αυτό. Έχει όριο εισοδημάτων €30.700. Ευχαριστώ.

Προεδρεύων: Ευχαριστώ πάρα πολύ, κύριε Χατζηπαντέλα.

Και ο τελευταίος στη βάση του καταλόγου ομιλητής που έχει ζητήσει τον λόγο για παρέμβαση είναι ο κ. Χρίστου Γιώργος, ΕΣΣΕ Λευκωσίας.

Εκπρόσωπος ΕΣΣΕ Λευκωσίας (Γιώργος Χρίστου):

Κύριε Πρόεδρε, δεν θα σας απασχολήσω πολύ. Με λίγα λόγια θα αναφερθώ στην ακρίβια. Πάντοτε, όταν λέμε εννιά αυξηθεί το πετρέλαιο, βάζουν ούλλοι πάνω, ιδίως οι υπεραγορές. Όταν εννιά φτηνίσει το πετρέλαιο, δεν χαμηλώνουν οι τιμές. Είδε κανένας σας να χαμηλώσουν; Φτήνισε η βενζίνη 8 σεντ και κάτι. Πήγε κανένας σας στον μπακάλη τζιαι είδε ότι κάτι φτήνισε; Τίποτε! Δυστυχώς, έχουμε ελεύθερη αγορά. Ό,τι θέλει πουλεί ο καθένας. Να γίνουν οι πλούσιοι πλουσιότεροι τζιαι οι φτωχοί φτωχότεροι.

Το δεύτερο θέμα που θέλω να πω με λίγα λόγια, που είπε ο φίλος ποτζιεί, αλλά έφυγε, με τους ξένους. Εμείς ούλλοι που είμαστε δαμαί οι ηλικιωμένοι ποιος έν' που έσει το παιδί του εργάτη; Ποιος έβγαλε σιδερά; Ποιος έβγαλε πελεκάνο, υδραυλικό, μπογιατζή; Κανένας. Ούλλοι εσπουδάσαμεν τους. Έσει κανέναν που εν εσπούδασεν τα παιδικά του; Ούλλοι. Πούλησαν τα σπίτια τους, πούλησαν την περιουσία τους τέλος πάντων να τους σπουδάσουν. Εμείς φταίμε.

Τζιαι κάτι που είπε ο φίλος Σκαρπάρης ποτζιεί. Είμαι τζι εγώ χαμηλοσυνταξιούχος. Εδώκαν μου πριν τρεις-τέσσερις μήνες €33,50, κάτι τέτοιο, δύο άτομα, εγώ τζιαι η γυναίκα μου. Την επόμενη εκόψαν μου τα μισά. Έπκίανα €167 εγώ τζιαι άλλα τόσα η γυναίκα μου, εκάμαν μου τα €184,51 τζιαι μετά τους άλλους μήνες έππεσαν στα €176,12. Πώς θα τα βγάλεις πέρα; Τόση ακρίβια να πιάσουμε €16; «Έν πειράζει», λαλεί η μαυρού, «Να αγοράσουμε ένα κουτί Pampers τζιαι ένα κουτί σεντονούδκια της μάμας». Αυτή είναι η κατάσταση του κόσμου. Ευχαριστώ.

Προεδρεύων: Κι εγώ ευχαριστώ, κύριε Γιώργο.

Δεν ξέρω αν υπάρχει οποιοσδήποτε που θέλει εκτός καταλόγου. Σύντομα όμως, διότι δεν είναι απλά θέμα χρόνου δικού μας, είναι θέμα γενικότερου συντονισμού. Έπρεπε η ώρα 1.00 μ.μ. να ολοκληρώσουμε. Οπότε, πάρα πολύ σύντομα να δώσω τον λόγο.

Παρακαλώ, έχετε τον λόγο.

Εκπρόσωπος Παγκύπριου Συνδέσμου Καρδιοπαθών (Στέλιος Χριστοδούλου):

Ονομάζομαι Στέλιος Χριστοδούλου. Εκπροσωπώ των Παγκύπριο Σύνδεσμο Καρδιοπαθών και έχω να αναφέρω μερικά πράγματα. Βασικά, είναι θέματα υγείας και συνήθως που αφορούν τους καρδιοπαθείς.

Μιλούμε για τα νέα καινοτόμα φάρμακα. Δεν άκουσα τίποτε από κανέναν να λέει για τα καινοτόμα φάρμακα πότε θα εγκριθούν. Είχαμε την υπόσχεση από τον προηγούμενο Υπουργό Υγείας ότι μέχρι τον Ιούνιο του 2023 θα εγκρίνονταν τα νέα φάρμακα, τα οποία είχαν περάσει από τις ad hoc επιτροπές της Συμβουλευτικής Επιτροπής Φαρμάκων. Όμως δύο βασικά φάρμακα, που είναι από τα κυριότερα, είναι φάρμακα που είναι για την καρδιακή ανεπάρκεια, τα οποία νέα φάρμακα έχουν αποδειχτεί ότι δεν επιδεινώνουν τη θέση της ανεπάρκειας, μάλιστα βελτιώνουν και έχει καλύτερο προσδόκιμο, περισσότερο προσδόκιμο ζωής και μάλιστα σε πολύ καλύτερη κατάσταση.

Το δεύτερο, μιλούμε για την οικογενή υπερχοληστερολαιμία, που ορισμένοι άνθρωποι γεννιούνται να έχουν πάρα πολύ ψηλή χοληστερόλη, το οποίο, εάν δεν αντιμετωπιστεί έγκαιρα, στην ηλικία γύρω στα σαράντα αρχίζουν τα προβλήματα με σύντομη κατάληξη σε θάνατο.

Έχουμε ακόμα μια εισηγήση και παράκληση από τους καρδιολόγους μας ότι τελευταίως ο Οργανισμός Ασφάλισης Υγείας έχει βάλει αυστηρούς περιορισμούς στο θέμα των καθετηριασμών, το θέμα των stents και άλλες οποιεσδήποτε ηλεκτροφυσιολογικές ενέργειες, οι οποίες βοηθούν στην καρδιά, στην κολπική μαρμαρυγή. Θα ήταν παράκληση ότι πρέπει να επανεξεταστεί. Πιστεύω ότι μπήκε το θέμα, γιατί οι γιατροί, ισχυρίζεται ο Οργανισμός Ασφάλισης Υγείας, κάμνουν αχρείαστες ενέργειες, οι οποίες επιβαρύνουν με πολύ κόστος τον προϋπολογισμό του ΓΕΣΥ. Παράκληση είναι όπως γίνουν πιο εντατικοί έλεγχοι, ώστε να εντοπιστούν πράγματι ποιοι γιατροί κάνουν αυτές τις ενέργειες, ώστε να μη στερούν από τους ανθρώπους οι οποίοι έχουν ανάγκη αυτές τις επεμβάσεις. Ευχαριστώ.

Προεδρεύων: Εγώ ευχαριστώ.

Οπότε, εδώ ολοκληρώνουμε με τις δικές σας παρεμβάσεις, εισηγήσεις, απόψεις. Ως έχουμε καθορίσει από την αρχή, θα δώσω... Παρακαλώ όμως τους λειτουργούς εκπροσώπους της εκτελεστικής εξουσίας των υπουργείων σύντομα να δώσουν κάποιες απαντήσεις συγκεκριμένες στα συγκεκριμένα θέματα τα οποία έχουν εγερθεί.

Να αρχίσω από το Υπουργείο Υγείας. Έχω καταγράψει αρκετά.

Κυρία Γρηγορίου, κέντρα αποκατάστασης για τις ανάγκες αποθεραπείας των ατόμων της τρίτης ηλικίας, καινοτόμα φάρμακα και μια σειρά άλλα ζητήματα που έχουν τεθεί. Παρακαλώ, κάποια σχόλια πάρα πολύ συγκεκριμένα, σύντομα, εντός δύο λεπτών, κυρία Γρηγορίου.

Εκπρόσωπος Υπουργείου Υγείας (Ιωάννα Γρηγορίου):

Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε. Έχουμε εδώ και εκπρόσωπο του ΟΚΥΠΥ, που αρκετά από τα θέματα είναι του ΟΚΥΠΥ. Του ΟΑΥ δυστυχώς ο εκπρόσωπος έχει αποχωρήσει.

Ως Υπουργείο Υγείας ξεκινώ με τα κέντρα αποκατάστασης. Όπως είχατε διαβάσει τζιαι στον χαιρετισμό πριν, το Υπουργείο Υγείας αναγνωρίζει αυτή την ανάγκη για δημιουργία και διεύρυνση των κέντρων αποκατάστασης που βρίσκονται στο ΓΕΣΥ. Για τον λόγο αυτό στις 28 Ιουνίου 2023 έχει καταθέσει στη Βουλή νομοσχέδιο με τίτλο «Ο περί Κέντρων Αποθεραπείας και Αποκατάστασης (Ίδρυση, Λειτουργία και Έλεγχος) Νόμος του 2023», που ακριβώς ο σκοπός αυτού του νομοσχεδίου είναι να ελέγχει την ίδρυση και τη λειτουργία των ίδιων των κέντρων. Είμαστε έτοιμοι ως Υπουργείο Υγείας τζιαι περιμένουμε να μας καλέσει η Βουλή με τους εμπλεκόμενους φορείς να γίνει η διαπραγμάτευση τζιαι η περαιτέρω διαδικασία.

Σε ό,τι αφορά την κατ' οίκον νοσηλεία, ο συνάδελφος από τον ΟΚΥΠΥ θα σας αναφέρει κάποια πράγματα. Αυτό που θέλω να πω εγώ είναι ότι η Διεύθυνση Νοσηλευτικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Υγείας έχει επίσης αναπτύξει ένα νομοσχέδιο με θέμα «Ο περί Ίδρυσης και Άδειας Λειτουργίας Παροχής Κοινωνικής Νοσηλευτικής και Κοινωνικής Μαιευτικής Νόμος του 2022». Και αυτό έχει κατατεθεί στη Βουλή. Έχει προχωρήσει η διαδικασία με αυτό το νομοσχέδιο. Συμφωνήθηκε τζιαι περιμένουμε να ψηφιστεί από τη Βουλή τζιαι σκοπός είναι να ελέγχει ποιοι μπορούν να ασκούν το επάγγελμα και την εποπτεία τους. Αυτή τη στιγμή υπάρχουν πενήντα τρεις νοσηλευτές κατ' οίκον νοσηλείας παγκύπρια. Ευελπιστούμε ότι με αυτό το νομοσχέδιο θα αυξηθεί και ο αριθμός τους.

Για τα άλλα θέματα, αυτό που έχω ακούσει επίσης σχετικά με τη νομοθεσία, αντιλαμβάνομαι ότι υπάρχει μια νομοθεσία ότι... Για να αλλάξει η νομοθεσία, αφορά πολιτικές αποφάσεις. Άρα, τα σχόλια που είχα ακούσει για τα φάρμακα και τις συνεισφορές κ.τ.λ. θα μεταφερθούν στην Υπουργό Υγείας εκ νέου.

Εκπρόσωπος Παγκύπριου Συνδέσμου Καρδιοπαθών: Τα καινοτόμα φάρμακα;

Εκπρόσωπος Υπουργείου Υγείας: Τα καινοτόμα φάρμακα, ναι, είναι κάτι με το οποίο ασχολείται ο ΟΑΥ. Ξέρω ότι υπάρχουν πολλές ad hoc επιτροπές που εξετάζουν πρωτόκολλα που αφορούν τα καινοτόμα φάρμακα. Αρκετά έχουν ενταχθεί. Αντιλαμβάνεστε όμως ότι αυτές οι διαδικασίες είναι χρονοβόρες, γιατί εμπλέκονται πολλοί μέσα.

Νομίζω αυτά από μένα.

Προεδρεύων: Ευχαριστώ, κυρία Γρηγορίου.

Ο κ. Χαριλάου να προσθέσει. Παρακαλώ εντός του χρόνου που καθορίσαμε, γιατί πρέπει να τηρήσουμε...

Εκπρόσωπος ΟΚΥΠΥ (Πάμπος Χαριλάου): Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε. Να πούμε ότι, όσο αυξάνεται το προσδόκιμο ηλικίας, απαιτείται να έχουμε κέντρα αποκατάστασης και γηριατρικές κλινικές, ένα μεγάλο κεφάλαιο το οποίο δεν έχει αναφερθεί καθόλου. Είμαστε στο στάδιο εκπόνησης μιας μελέτης, για να δούμε για τις γηριατρικές κλινικές. Δεν είναι οίκος ευγηρίας η γηριατρική κλινική. Είναι κάτι το διαφορετικό. Είναι ένα άτομο το οποίο χρήζει και νοσηλευτικής φροντίδας, όχι μόνο φροντίδας.

Όσον αφορά τα κέντρα υγείας στις αγροτικές και απομακρυσμένες περιοχές, όλοι ξέρουμε ότι ο ΟΚΥΠΥ έχει υπό την ευθύνη του όλα αυτά τα κέντρα, τα έχει αναβαθμίσει, προσφέρει τις υπηρεσίες του εντός και εκτός ΓΕΣΥ, γιατί υπάρχουν και οι μη δικαιούχοι. Εκεί όπου έπρεπε να αναπτυχθούν σταθμοί ασθενοφόρων, έχουν αναπτυχθεί. Παραδείγματα είναι ο Μονιάτης, είναι ο Κύκκος, είναι ο Πεδουλάς τα τελευταία δύο χρόνια που έχουν αναπτυχθεί, είναι η Ορόκλινη, η οποία δεν θεωρείται στην πραγματικότητα αγροτική περιοχή, είναι ημιαστική περιοχή και ο λόγος είναι, για να μειώσουμε τον χρόνο ανταπόκρισης.

Τώρα, όσον αφορά την ψηφιοποίηση, αν κατάλαβα από τον κ. Αγαθοκλέους, αν είναι το δικό μας το θέμα που εννοεί, το έχω επεξηγήσει προηγουμένως, ότι έχει κατακυρωθεί διαγωνισμός, για να γίνει η ψηφιοποίηση όλων των ιατρικών φακέλων, αλλά σε συνεργασία με το Υφυπουργείο Καινοτομίας έχουμε κάνει έναν διαγωνισμό, το ΟΠΣΥ 2, το οποίο αφορά όλα τα δημόσια νοσηλευτήρια. Θα είναι ό,τι πιο σύγχρονο υπάρχει σε τεχνολογία και ευελπιστούμε ότι θα είμαστε μέσα στα χρονοδιαγράμματα, δηλαδή δύο χρόνια να ολοκληρωθεί αυτό το πρόγραμμα και να διασυνδεθούν όλα τα νοσοκομεία μας με το λογισμικό του ΟΑΥ, ούτως ώστε να υπάρχει ένας πλήρης ηλεκτρονικός φάκελος για όλους τους ασθενείς.

Και το τελευταίο που έχω ακούσει από τον κ. Ματθαίου για την αυτονόμηση των κρατικών νοσηλευτηρίων, το έχω επεξηγήσει και προηγουμένως, αλλά θα κάμω μια πολύ μικρή αναφορά σε αυτό που έχει αναφερθεί για άμεση βελτίωση των υπηρεσιών. Να πούμε -και το λέω και το πιστεύω και μπορώ να το υποστηρίξω- ότι τα δημόσια νοσηλευτήρια δεν έχουν να ζηλέψουν τίποτε, μα, τίποτε από τον ιδιωτικό τομέα. Ίσα ίσα που προσφέρουν πολύ περισσότερες και καλύτερες υπηρεσίες υγείας. Και να ξέρουμε όλοι, να το πω έτσι στα κυπριακά, τα δημόσια νοσηλευτήρια εν' το πκοούμπι των ηλικιωμένων και των χρόνιων ασθενών, γιατί κανένα ιδιωτικό νοσηλευτήριο δεν αναλαμβάνει περιστατικά που αφορά χρόνιους και ηλικιωμένους ασθενείς. Είμαστε οι μόνοι οι οποίοι αναλαμβάνουμε τέτοιου είδους περιστατικά. Υπάρχουν περιθώρια για βελτίωση. Κανένας δεν μπορεί να το αμφισβητήσει αυτό το πράγμα. Πρέπει να βελτιωνόμαστε. Πρέπει να μαθαίνουμε και να βελτιωνόμαστε. Ευχαριστώ.

Προεδρεύων: Ευχαριστώ, κύριε Χαριλάου. Βοηθήστε με λίγο οι υπόλοιποι προσκεκλημένοι. Εκ μέρους του Υφυπουργείου Κοινωνικής Πρόνοιας, κόκκινο κουμπί, επίδομα για ιδρυματική φροντίδα. Αφορά και το Υφυπουργείο Έρευνας, Καινοτομίας και Ψηφιακής Πολιτικής τούτο. Δεν θέλω να δημιουργήσω ζήτημα σε σχέση ειδικά με το κόκκινο κουμπί, αλλά έχει τεθεί το θέμα προς το Υφυπουργείο Έρευνας, Καινοτομίας και Ψηφιακής Πολιτικής κατά τη συζήτηση του προϋπολογισμού και η απάντηση που λάβαμε από τον ίδιο τον υφυπουργό είναι ότι αναμένουν από το Υφυπουργείο Κοινωνικής Πρόνοιας, για να μπορέσουν να προχωρήσουν. Οπότε, απευθύνω το ερώτημα για το κόκκινο κουμπί προς το Υφυπουργείο Πρόνοιας. Είναι τα επιδόματα για την ιδρυματική φροντίδα, η συμβουλευτική επιτροπή. Έχουν δοθεί κάποιες απαντήσεις και από την ίδια την υφυπουργό προηγουμένως.

Παρακαλώ στο δίλεπτο του χρόνου σας δώστε απαντήσεις.

Εκπρόσωπος Υφυπουργείου Κοινωνικής Πρόνοιας (Σταυρούλα Γεωργίου): Για διάφορα από τα ζητήματα που είχαν τεθεί και στην επιτροπή έχουν δοθεί απαντήσεις.

Όσον αφορά το κόκκινο κουμπί, ακριβώς επειδή είναι κάτι για το οποίο έχουν πραγματοποιηθεί διάφορες ενέργειες, το υφυπουργείο βρίσκεται σε διαδικασία επαναξιολόγησης των όσων έχουν πραγματοποιηθεί, καθώς είναι πολλές οι παράμετροι και τα δεδομένα που πρέπει να ληφθούν υπόψη και να επιλυθούν, για να καταστεί δυνατή η εφαρμογή του.

Και μία μικρή ενημέρωση σε σχέση με τον γενικότερο συντονισμό που αφορά τα θέματα γήρανσης, επειδή ακριβώς το υφυπουργείο συμφωνεί και για τον σημαντικό ρόλο που έχει το Υπουργείο Παιδείας, στα θέματα που έχουν αναφερθεί σε σχέση και με τους φροντιστές, αλλά και με τη διά βίου μάθηση το Υπουργείο Παιδείας έχει καλεστεί και πλέον συμμετέχει και στον Φορέα Τρίτης Ηλικίας, αλλά και σε άλλα όργανα που αφορούν τα θέματα γήρανσης.

Προεδρεύων: Ευχαριστώ πάρα πολύ.

Υπουργείο Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων.

Εκπρόσωπος Υπουργείου Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων (Ανδρέας Νικηφόρου):

Αν μου επιτρέψετε, επειδή τέθηκε θέμα για τις διαδρομές και τις μεταφορές, θα ήθελα να πω ότι τα δίκτυα σε όλες τις επαρχίες έχουν βγει μέσω μελετών. Έχουν παρουσιαστεί από τις διάφορες εταιρείες και ελέγχονται με μια συνεργασία που έχουμε κάνει με το Πανεπιστήμιο Κύπρου. Το πιο ώριμο -και μπορώ να επεκταθώ- είναι το δίκτυο στη Λευκωσία, που φαντάζομαι για το δίκτυο της Λευκωσίας μιλούσατε. Το δίκτυο της Λευκωσίας, ναι, έχει περάσει από το Πανεπιστήμιο Κύπρου, εγκρίθηκε με βάση τους όρους της σύμβασης. Θέλω να πω ότι έχει αυξηθεί με το αντίστοιχο συμβόλαιο που είχαμε το '19 κατά 20% στις

διαδρομές. Αντίστοιχη αύξηση έχουμε και στην επιβατική κίνηση. Άρα, υπάρχουν λεωφορεία αρκετά, για να καλύψουν τις ανάγκες όλου του πληθυσμού. Σίγουρα έχουμε περιθώρια τεράστια για βελτίωση, δεν αντιλέγω σ' αυτό. Γίνονται καθημερινά προσπάθειες, για να βελτιωθούν, όπου υπάρχει ανάγκη. Έχουμε όμως στοιχεία αυτή τη στιγμή.

Και κάτι τελευταίο όσον αφορά για το θέμα της μεταφοράς ΑΜΕΑ, ήδη εδώ και τέσσερις μήνες έχουμε σε εφαρμογή ένα πιλοτικό πρόγραμμα μεταφοράς ΑΜΕΑ, που είναι σε συγκεκριμένα άτομα, γι' αυτό είναι πιλοτικό. Προσπάθειά μας είναι να το επεκτείνουμε. Σήμερα του δώσαμε επέκταση μέχρι τέλος του χρόνου, για να πάρουμε περισσότερα στοιχεία. Όπου είναι τηλεφωνικό ραντεβού για μεταφορά ατόμων με κινητικά προβλήματα, τα οποία θα είναι από στάση, προσβάσιμη εννοείται, σε συγκεκριμένη στάση. Άρα, γίνονται ενέργειες για βελτίωση. Αυτό το πρόγραμμα σίγουρα θα επεκταθεί. Απλά ήταν για ενημέρωση προς εσάς.

Προεδρεύων: Ευχαριστώ πάρα πολύ.

Υπουργείο Εργασίας; Υφυπουργείο Έρευνας, Καινοτομίας και Ψηφιακής Πολιτικής. Δεν ξέρω αν έχετε κάτι να προσθέσετε.

Εκπρόσωπος Υφυπουργείου Έρευνας, Καινοτομίας και Ψηφιακής Πολιτικής (Σταύρος Τσιακκουρής): Εντάξει, αναφορικά με το κόκκινο κουμπί, έχουμε καλυφθεί από τη συνάδελφο του Υφυπουργείου Κοινωνικής Πρόνοιας. Όντως είμαστε σε διαβουλεύσεις.

Προεδρεύων: Όλοι εμείς σ' αυτή την αίθουσα όμως δεν είμαστε καλυμμένοι, αντιλαμβάνεστε. Νομίζω το αντιλαμβάνεται και το υφυπουργείο και είναι ένα ζήτημα για το οποίο εννιά επανέλθουμε. Παρακαλώ, απολογούμαι που διέκοψα.

Εκπρόσωπος Υφυπουργείου Έρευνας, Καινοτομίας και Ψηφιακής Πολιτικής: Κανένα πρόβλημα. Το υφυπουργείο έχει προχωρήσει όμως στην ετοιμασία τεχνικών προδιαγραφών, οι οποίες είναι υπό συζήτηση. Οπότε, ολοκληρώθηκε μια εργασία που αφορούσε την τεχνική υποδομή και τεχνικές προδιαγραφές που απαιτούνται για την υλοποίηση του έργου.

Απλώς έγινε αναφορά επίσης σε κάποια θέματα που αφορούν εξυπηρέτηση του πολίτη μέσω τηλεδιάσκεψης ή κατόπιν ραντεβού. Υπάρχουν δύο τέτοιες πρωτοβουλίες σήμερα, τα ΚΕΠ, όπου πλέον μπορούν να γίνουν κρατήσεις, ραντεβού και εξυπηρέτηση των πολιτών παγκύπρια, οπότε υπάρχει μια πλατφόρμα με φυσική παρουσία που το ικανοποιεί αυτό και επιπλέον υπάρχει η υπηρεσία «MyGovLive», η οποία είναι πλατφόρμα διαδικτυακής ενημέρωσης που παρέχεται από τα ΚΕΠ, με τα οποία μπορεί να γίνει εξ αποστάσεως εξυπηρέτηση και παροχή διοικητικής πληροφόρησης. Αυτή η υπηρεσία είναι live και συνεχώς αναβαθμίζεται.

Προεδρεύων: Ευχαριστώ πάρα πολύ.

Υπάρχει κάποιος άλλος από τους προσκεκλημένους μας που θέλει τον λόγο; Παρακαλώ, Υπουργείο Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας.

Εκπρόσωπος Υπουργείου Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας (Ανδρέας Τσολάκης): Να μου επιτραπεί, κύριε Πρόεδρε, μια αναφορά.

Όσον αφορά το θέμα με τη Σχολή Κωφών, το Υπουργείο Παιδείας το απασχολεί πάρα πολύ το θέμα της συμπεριληπτικής εκπαίδευσης. Υπάρχουν υποστηρικτικά προγράμματα για τα άτομα που ανήκουν σ' αυτή την κατηγορία.

Το θέμα με την επαγγελματική κατεύθυνση που καλούνται να πάρουν οι νέοι μας δεν αφορά μόνο τους νοσηλευτές ή τους φροντιστές υγείας, αφορά ένα ευρύτερο φάσμα, το οποίο έχει να κάνει και με τη νοοτροπία και με άλλες στάσεις οι οποίες έχουν υιοθετηθεί τα τελευταία χρόνια στην επιλογή επαγγελμάτων. Σίγουρα η ενημέρωση που γίνεται από τους συμβούλους στη μέση εκπαίδευση αναδεικνύει τα επαγγέλματα τα οποία έχουν ζήτηση. Ωστόσο, υπάρχει και η επιλογή για το τι θα πράξει ένας νέος στη συνέχεια. Κατανοητό. Και επενδύουμε πάρα πολύ όχι μόνο σ' αυτά τα επαγγέλματα, αλλά και σε άλλα για τα οποία γίνεται ενημέρωση στα παιδιά, στους έφηβους ότι είναι επαγγέλματα με υψηλή ζήτηση, όπως και κάποια άλλα που αναφέρθηκαν προηγουμένως.

Για το θέμα της συμμετοχής του Υπουργείου Παιδείας σε προγράμματα που αφορούν την τρίτη ηλικία, μέσα στο πλαίσιο της ευρύτερης στρατηγικής του υπουργείου είναι και η συνεργασία με άλλα υπουργεία και φορείς, για να μπορέσουμε να έχουμε μια οριζόντια εμπλοκή. Ευχαριστώ πάρα πολύ.

Εκπρόσωπος Παγκύπριου Συνδέσμου Ευημερίας Τυφλών:

Για τη Σχολή Τυφλών;

Εκπρόσωπος Υπουργείου Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας: Ανέφερα για τη Σχολή Τυφλών ότι εργαζόμαστε τζιαι στο πλαίσιο της συμπεριληπτικής, ότι δεν είναι μόνο εκεί η στόχευση, είναι ευρύτερα, ανάλογα με τις ανάγκες του κάθε ατόμου που το έχει ανάγκη και του τρόπου εξειδικευμένα και εξατομικευμένα που μπορεί να το χρειάζεται. Ευχαριστώ πολύ.

Προεδρεύων: Εγώ ευχαριστώ.

Πριν περάσουμε, κύριε Δημητρίου, στην έγκριση των εκθέσεων, να σας δώσω τώρα τον λόγο. Θέλετε κάποια σχόλια;

Πρόεδρος του Παγκύπριου Συντονιστικού Συμβουλίου Εθελοντισμού και του Συντονιστικού Σώματος της Βουλής των Γερόντων (Ηλίας Δημητρίου):

Προς το τέλος, κύριε Πρόεδρε.

Προεδρεύων: Να το αφήσουμε προς το τέλος, ωραία. Πολύ καλά.

Αυτές ήταν οι παρατηρήσεις και οι εισηγήσεις σε σχέση με τις εκθέσεις που αφορούν σε θέματα κοινωνικής πρόνοιας και υγείας. Θα θέσω τώρα για έγκριση την έκθεση πρώτα της Επιτροπής Κοινωνικής Πρόνοιας. Πόσοι τάσσονται υπέρ της έγκρισης της έκθεσης;

Γραμματέας: Όλοι, κύριε Πρόεδρε.

Προεδρεύων: Ευχαριστώ. Υπάρχουν εναντίον;

Γραμματέας: Όχι.

Προεδρεύων: Αποχές;

Γραμματέας: Όχι.

Προεδρεύων: Η έκθεση της Επιτροπής Κοινωνικής Πρόνοιας εγκρίνεται ομόφωνα.

Θέτω τώρα για έγκριση την έκθεση της Επιτροπής Υγείας. Να παρακαλέσω και τους γραμματείς, τη γραμματεία να καταμετρήσει τις ψήφους.

Πόσοι τάσσονται υπέρ της έγκρισης της έκθεσης; Κάνετε μία καταγραφή.

Γραμματέας: Όλοι.

Προεδρεύων: Είκοσι πέντε.

Γραμματέας: Είκοσι τέσσερις.

Προεδρεύων: Υπάρχουν εναντίον;

Γραμματέας: Όχι.

Προεδρεύων: Αποχές;

Γραμματέας: Όχι.

Προεδρεύων: Η έκθεση της Επιτροπής Υγείας εγκρίνεται.

Κύριε Δημητρίου, πριν κάνω ένα τελικό σχόλιο, παρακαλώ έχετε τον λόγο. Ένα τρίλεπτο εσείς και ένα δίλεπτο εγώ για να κλείσουμε.

Πρόεδρος του Παγκύπριου Συντονιστικού Συμβουλίου Εθελοντισμού και του Συντονιστικού Σώματος της Βουλής των Γερόντων:

Πράγματι, έχει εντοπιστεί ότι, όπως είχαμε κάνει την ημερήσια διάταξη, μας έβγαλε εκτός χρόνου. Έπρεπε να είμαστε έτοιμοι η ώρα 1.00 μ.μ. με όλη τη διαδικασία, έχουμε πάει η ώρα 2.00 μ.μ. και κάποιοι από εμάς μπορούσαμε να τοποθετηθούμε ακόμη περισσότερο, αλλά λόγω του χρόνου αναγκαστήκαμε να περιορίσουμε, όπως αναγκάστηκαν τζιαι οι δύο καλοί μου φίλοι και συνεργάτες της Επιτροπής Υγείας και Κοινωνικής Πρόνοιας να πουν μόνο τις επικεφαλίδες τζιαι να μην αναπτύξουν τα πενήντα ένα θέματα τα οποία υπήρχαν μέσα στις εκθέσεις.

Επομένως, θα αξιολογήσουμε τον τρόπο που γίνεται, γιατί ακριβώς, ναι, εδώ δεν θέλουμε να κάνουμε προβολή καμιάς κυβερνητικής πολιτικής, έν' γνωστές οι προτάσεις των κυβερνήσεων μέσα από τα προγράμματά τους που εκλέγονται. Άρα, θα το αξιολογήσουμε τζιαι θα επανέλθουμε με καλύτερα αποτελέσματα του χρόνου.

Δεύτερον, να πω ότι δεν ήταν πρόβλημα το ότι έχουν φύγει ο Υπουργός Εργασίας τζιαι η Υφυπουργός Κοινωνικής Πρόνοιας, καθόλου, γιατί υπήρχαν εδώ άξιοι τεχνοκράτες όλων των υπουργείων, οι οποίοι είναι μαζί μας μέχρι το τέλος και τους ευχαριστώ ιδιαίτερα που έμειναν εδώ, για να μας δώσουν τις απαντήσεις. Αντιλαμβάνεστε ότι οι υπουργοί τζιαι οι υφυπουργοί εν' πολιτικά πρόσωπα, ενώ σίγουρα τα περισσότερα που τα θέματα που έχουμε εμείς εδώ μπορεί να είναι τεχνικά, τεχνοκρατικά, τα οποία εναπόκειται στους λειτουργούς, στους τεχνοκράτες να τα προωθήσουν ανάλογα.

Να πω, όσον αφορά ένα άλλο σημείο, ότι, ναι, έχουν μπει πέντε με έξι καινούργια θέματα τα οποία δεν είχαμε λάβει πρόνοια μέσα από την αξιολογη δουλειά που έχει γίνει από τις επιτροπές. Δηλαδή μέσα στα πενήντα ένα θέματα που έχουν παρουσιαστεί έχουν προστεθεί ακόμα τέσσερα-πέντε. Αυτή ήταν όλη η ιστορία των θεμάτων εδώ πέρα. Άρα, θεωρώ ότι μπορούσαμε, ναι, να έχουμε περισσότερο χρόνο ανάλυσης των θεμάτων τα οποία έχουν δουλέψει οι επιτροπές μας και ήταν θέματα τα οποία μπορούσαν να παρουσιάσουν. Επίσης να αναφέρω ότι, κακά τα ψέματα, ψάχνουμε το κράτος πρόνοιας. Σε αρκετούς δεν αρέσει όταν μιλώ με τούτο τον τρόπο για κράτος πρόνοιας στην Κύπρο, σε κάποιους δεν αρέσει, όταν λέω για διαχρονικά κενά της πολιτείας. Τζιαι δεν είναι προσεγγίσεις αντιπολιτευτικές τούτης της κυβέρνησης Χριστοδουλίδη, αλλά είναι μια ιστορία η οποία πάει και πάει. Δεν μπορούσε να είναι πιο χαρακτηριστικά δυο-τρία παραδείγματα συναδέλφων που ανάφεραν πόσα παίρνουν σύνταξη και δυστυχώς είναι εκεί οι αριθμοί. Δυστυχώς, έχουμε προβλήματα στην κοινωνία: Κόσμος πεινά, που σου ζητούν κουπόνι €100, για να μπορέσουν να πάνε να αγοράσουν κάτι να φάνε. Επομένως, ας μην τα ωραιοποιούμε τα πράματα τζιαι ας μην τα παίρνουμε όλοι «ξέρεις, μα είναι για σκοπούς αντιπολίτευσης». Δεν είναι για σκοπούς αντιπολίτευσης. Είναι γνωστή η πορεία του καθενός μας και κρίνεται καθημερινά αν αντιπολιτευόμαστε ή όχι την οποιαδήποτε κυβέρνηση προκύψει μέσα από τις δημοκρατικές διαδικασίες οι οποίες υπάρχουν.

Θέλω να κλείσω με το εξής: Να ευχαριστήσω την Πρόεδρο της Βουλής, την κ. Αννίτα Δημητρίου, για όσο χρόνο ήταν εδώ, αλλά τζιαι για τη θετικότητά της στα διάφορα θέματα. Να ευχαριστήσω επίσης τους λειτουργούς της Βουλής εδώ τζιαι ιδιαίτερα την κ. Φλώρα, η οποία ήταν επικεφαλής εδώ της όλης δραστηριότητας και εκδήλωσης τούτης που είχαμε σήμερα, τους λειτουργούς του ΠΣΣΕ, τους λειτουργούς του Συντονιστικού Σώματος της Βουλής των Γερόντων, τον κ. Άντρο Καυκαλιά, ο οποίος έμεινε μέχρι το τέλος. Και να μην προηδρευε ο κ. Καυκαλιάς, θα ήταν εδώ, θα ήταν εδώ ο κ. Καυκαλιάς και θέλω να του πω, ασχέτως ότι λείπουν οι εκπρόσωποι του Δημοκρατικού Συναγερμού, οι εκπρόσωποι του ΑΚΕΛ, είναι εδώ ο κ. Καυκαλιάς, να πω ότι, ναι, είχαμε τις τελευταίες μέρες σημαντικές συναντήσεις και με τα δύο τούτα τα κόμματα, με εκπροσώπους τους, που θα προωθήσουν

θέματα τα οποία απασχολούν τόσο το Συντονιστικό Σώμα της Βουλής των Γερόντων όσο και το Παγκύπριο Συντονιστικό Συμβούλιο Εθελοντισμού με τη δική μου προεδρία στις αρμόδιες επιτροπές της Βουλής, για να λύσουμε όσο μπορούμε περισσότερα προβλήματα.

Σας ευχαριστώ, κύριε Καυκαλιά, για τον χρόνο σας και για τη θετική προσέγγιση με την οποία έχετε προσεγγίσει τα θέματα τα οποία είχαμε συζητήσει τόσο με εσάς όσο και με την αντιπροσωπία του ΑΚΕΛ.

Προεδρεύων: Ευχαριστώ, κύριε Δημητρίου.

Επιτρέψτε μου στα δύο λεπτά που έχω θέσει για το κλείσιμο από πλευράς μου, να σημειώσω ότι για κάποια ζητήματα στα οποία έχουμε αναφερθεί, ως Βουλή και ως επιτροπές της Βουλής, δεν θα περιμένουμε, όπως έχει ήδη πει και η Πρόεδρος του σώματος, τον επόμενο χρόνο για να επανέλθουμε. Ούτως ή άλλως το γνωρίζετε τούτο, η πλειοψηφία που σήμερα βρίσκεται σε αυτή την αίθουσα είναι σε όλη τη διάρκεια του χρόνου που ασχολείται με ζητήματα που αφορούν και στην τρίτη ηλικία ως Βουλή.

Πολύ πιο συγκεκριμένα μπορώ να δεσμευτώ σε ό,τι αφορά κάποια θέματα που αφορούν και την επιτροπή στην οποία προεδρεύω, Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, ότι πάρα πολύ άμεσα -και θέλω περισσότερο να το ακούσουν οι φίλοι, οι εκπρόσωποι της εκτελεστικής εξουσίας- έχουμε καθορισμένη συζήτηση σε ό,τι αφορά στη σύνταξη χηρείας. Έχει συζητηθεί το θέμα πριν ενάμιση μήνα, έχει δεσμευτεί η κυβέρνηση ότι θα προχωρήσει σε αναλογιστική μελέτη, οπότεν έχουμε καθορισμένη συνεδρία εντός του Γενάρη γι' αυτό το θέμα. Εντός του Γενάρη θα δούμε και το θέμα με το «Κόκκινο κουμπί». Έθελω να πω τίποτε παραπάνω, διότι είναι ένα θέμα για το οποίο έχουμε μείνει εκτεθειμένοι απέναντι σε μια υπαρκτή τεράστια ανάγκη που έχουν τα άτομα της τρίτης ηλικίας. Όπως επίσης θέλω να σας διαβεβαιώσω ότι, και σε ό,τι αφορά στο αποθεματικό του Ταμείου των Κοινωνικών Ασφαλίσεων, η επιτροπή μας και πάλι, το αργότερο μέχρι τον Γενάρη, θα επανέλθει για να συζητήσει συγκεκριμένα τούτο το ζήτημα. Και ακόμα μία δέσμευση είναι ότι θα συζητήσουμε στην επιτροπή μας, μέχρι τέλος του Νοβέρη, πρώτη εβδομάδα Δεκεμβρίου τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν τα ΣΚΕ. Την ίδια ώρα να σας πω ότι ως ενδιάμεσο σταθμό περίπου σε τέσσερις-πέντε μήνες θα αξιολογήσουμε την πορεία υλοποίησης κάποιων αποφάσεων που αφορούν σε όλα τούτα τα ζητήματα που σήμερα έχουν απασχολήσει την ολομέλεια της Βουλής των Γερόντων.

Να ευχαριστήσω, κλείνοντας, τις δύο επιτροπές για την αξιολογη δουλειά που έχετε κάνει, να συγχαρώ τα μέλη της Βουλής των Γερόντων, όλους εσάς για τη συμμετοχή και τις δημιουργικές απόψεις που έχετε καταθέσει. Να καταθέσω την εκτίμησή μου επίσης προς το Παγκύπριο Συντονιστικό Συμβούλιο Εθελοντισμού και το Συντονιστικό Σώμα της Βουλής των Γερόντων για την οργάνωση της 24^{ης} Συνόδου της Βουλής των Γερόντων. Έχετε αναφερθεί

και εσείς, έχει αναγνωρίσει και ο κ. Δημητρίου, το έχουμε αναγνωρίσει όλοι, ότι πρέπει να γίνουν κάποιες ρυθμίσεις, ώστε να κάνουμε πιο ουσιαστική τη διεξαγωγή των εργασιών της Βουλής των Γερόντων.

Να ευχαριστήσω επίσης και το προσωπικό της Βουλής. Πιστέψτε με, είναι μεγάλη η προσπάθεια και η συμβολή του προσωπικού της Βουλής για τη στήριξη των εργασιών της σημερινής ολομέλειας και όχι μόνο.

Εδώ, όπως αντιλαμβάνεστε, φτάνουμε...

Πρόεδρος του Παγκύπριου Συντονιστικού Συμβουλίου Εθελοντισμού και του Συντονιστικού Σώματος της Βουλής των Γερόντων: Είπε μου ο κ. Σκαρπάρης -και ξέχασα- ότι αφήσαμε ζητήματα εξουσιοδότησης, μπορώ να ζητήσω τώρα...

Προεδρεύων: Παρακαλώ, δεν είμαι ενήμερος, αλλά παρακαλώ, παρακαλώ, κύριε Δημητρίου. Ναι, ναι.

Πρόεδρος του Παγκύπριου Συντονιστικού Συμβουλίου Εθελοντισμού και του Συντονιστικού Σώματος της Βουλής των Γερόντων: Συγγνώμη που αλλάζω τη διαδικασία. Ζητούμε από τη Σύνοδο, γιατί είναι αρμοδιότητα δική της, να εξουσιοδοτεί το Συντονιστικό Σώμα της Βουλής των Γερόντων, που είναι το ανώτατο σώμα, το προεδρείο δηλαδή τούτης της Συνόδου, πρέπει να γίνουν κάποιες αναγκαίες βελτιώσεις όσον αφορά τους κανονισμούς τους οποίους έχουμε, τζιαι ζητούμε εξουσιοδότηση να το χειριστεί το Συντονιστικό Σώμα της Βουλής των Γερόντων τζιαι ζητώ την έγκρισή σας.

Μέλη της Βουλής των Γερόντων: Εγκρίνεται.

Προεδρεύων: Ευχαριστώ, κύριε Δημητρίου. Να καταγραφεί στα πρακτικά. Εδώ φτάσαμε στο τέλος της συνεδρίας μας. Σας διαβεβαιώνω ότι η Βουλή των Αντιπροσώπων θα συνεχίσει να καταβάλλει κάθε δυνατή προσπάθεια για προώθηση και επίλυση των προβλημάτων. Δηλώνω με έμφαση, ως η τελευταία φράση αυτής της Συνόδου, ότι δεν θεωρούμε πως η δουλειά και ο ρόλος μας ως Βουλής εξαντλούνται σε αυτή την ολομέλεια. Από εδώ ξεκινά η δουλειά και ο δικός μας ο ρόλος. Ευχαριστώ πάρα πολύ, καλή συνέχεια.

Γραμματέας: Ευχαριστούμε και εμείς.

(Ωρα λήξης: 2.06 μ.μ.)

Παράρτημα Ι

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ/ΒΟΥΛΕΥΤΡΙΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΓΕΡΟΝΤΩΝ

A/A	ΜΕΛΗ	ΟΝΟΜΑ ΟΡΓΑΝΩΜΕΝΟΥ ΣΥΝΟΛΟΥ
1	ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ ΑΝΤΩΝΙΟΣ (ΠΡΟΕΔΡΟΣ)	ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΠΡΕΣΒΥΤΕΡΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΚΥΠΡΟΥ Ο Π Ρ Ε Π Ο
2	ΑΝΘΙΜΟΥ ΝΙΚΟΣ	ΕΣΣΕ ΚΕΡΥΝΕΙΑΣ
3	ΑΡΓΥΡΟΥ ΑΡΓΥΡΗΣ	ΠΑΓΚΥΠΡΙΑ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΠΟΛΥΤΕΚΝΩΝ
4	ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΓΙΑΓΚΟΣ	ΕΣΣΕ Λ/ΣΙΑΣ
5	ΠΑΤΣΑΛΙΔΗΣ ΑΝΔΡΕΑΣ	ΚΛΑΔΟΣ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ ΠΑ.ΣΥ.Δ.Υ.
6	ΚΑΡΑΤΖΙΑΣ ΑΝΤΩΝΗΣ	ΠΑΝΑΓΡΟΤΙΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΚΥΠΡΟΥ
7	ΚΙΚΑΣ ΧΡΙΣΤΟΦΗΣ	ΚΙΝΗΣΗ ΟΙΚΟΛΟΓΩΝ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ
8	ΚΟΥΖΗΣ ΧΡΙΣΤΟΣ	ΠΑΓΚΥΠΡΙΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΠΑΛΑΙΩΝ ΠΡΟΣΚΟΠΩΝ & ΟΔΗΓΩΝ
9	ΟΥΣΜΙΑΝΗ ΝΙΝΕΤΤΑ	ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΚΥΠΡΟΥ
10	ΠΑΥΛΟΥ ΣΩΤΗΡΗΣ	ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΑΦΥΠΗΡΕΤΗΣΑΝΤΩΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΩΝ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΥΠΡΟΥ - ΣΑΛΜΕΚ
11	ΠΙΤΣΙΑΛΗ ΕΛΕΝΗ	ΠΑΓΚΥΠΡΙΑ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΓΟΝΕΩΝ ΚΑΙ ΦΙΛΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ ΜΕ ΕΓΚΕΦΑΛΙΚΗ ΠΑΡΑΛΥΣΗ "ΑΓΚΑΛΙΑ ΕΛΠΙΔΑ"
12	ΣΚΑΡΠΑΡΗΣ ΚΩΣΤΑΣ	ΕΚΥΣΥ ΠΕΟ

Παράρτημα II

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ/ΒΟΥΛΕΥΤΡΙΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΥΓΕΙΑΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΓΕΡΟΝΤΩΝ

A/A	ΜΕΛΗ	ΟΝΟΜΑ ΟΡΓΑΝΩΜΕΝΟΥ ΣΥΝΟΛΟΥ
1	ΑΓΑΘΟΚΛΕΟΥΣ ΤΑΚΗΣ (ΠΡΟΕΔΡΟΣ)	ΚΛΑΔΟΣ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ ΠΑ.ΣΥ.Δ.Υ.
2	ESKIDJIAN ANAHID	ΑΡΜΕΝΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΚΥΠΡΟΥ
3	ΑΝΤΩΝΙΑΔΟΥ ΜΑΓΟΥ ΕΥΗ	ΠΑΓΚΥΠΡΙΟΣ ΦΟΡΕΑΣ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ ΨΥΧΙΚΗΣ ΥΓΕΙΑΣ ΠΑ.Φ.Ο.Ψ.Υ.
4	ΑΡΓΥΡΟΥ ΧΡΥΣΩ	ΕΣΣΕ ΛΣΙΑΣ
5	ΚΑΡΑΒΑΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ	ΠΕΣΥΣ - ΣΕΚ
6	ΛΑΜΠΡΟΥ ΣΟΦΟΚΛΗΣ	ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
7	ΜΑΤΘΑΙΟΥ ΜΑΤΘΑΙΟΣ	ΕΚΥΣΥ ΠΕΟ
8	ΠΑΠΟΥΛΑΣ ΑΝΔΡΕΑΣ	ΠΑΓΚΥΠΡΙΟΣ ΔΙΑΒΗΤΙΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ
9	ΠΑΤΣΑΛΙΔΗΣ ΟΔΥΣΣΕΑΣ	ΕΣΣΕ ΚΕΡΥΝΕΙΑΣ
10	ΧΑΤΖΗΠΑΝΤΕΛΑΣ ΠΑΝΤΕΛΗΣ	ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΠΡΕΣΒΥΤΕΡΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΚΥΠΡΟΥ Ο Π Ρ Ε Π Ο
11	ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ ΣΤΕΛΙΟΣ	ΠΑΓΚΥΠΡΙΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΚΑΡΔΙΟΠΑΘΩΝ
12	ΧΡΙΣΤΟΥ ΓΙΩΡΓΟΣ	ΠΑΓΚΥΠΡΙΟΣ ΦΟΡΕΑΣ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ ΨΥΧΙΚΗΣ ΥΓΕΙΑΣ - ΠΑΦΟΨΥ

Παράρτημα ΙΙΙ

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ ΒΟΥΛΕΥΤΩΝ/ΒΟΥΛΕΥΤΡΙΩΝ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΓΕΡΟΝΤΩΝ

A/A	ΜΕΛΗ	ΟΝΟΜΑ ΟΡΓΑΝΩΜΕΝΟΥ ΣΥΝΟΛΟΥ
1	ESKIDJIAN ANAHID	ΑΡΜΕΝΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΚΥΠΡΟΥ
2	ΑΓΑΘΟΚΛΕΟΥΣ ΤΑΚΗΣ	ΚΛΑΔΟΣ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ ΠΑ.ΣΥ.Δ.Υ.
3	ΑΝΘΙΜΟΥ ΝΙΚΟΣ	ΕΣΣΕ ΚΕΡΥΝΕΙΑΣ
4	ΑΝΤΩΝΙΑΔΟΥ ΜΑΓΟΥ ΕΥΗ	ΠΑΓΚΥΠΡΙΟΣ ΦΟΡΕΑΣ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ ΨΥΧΙΚΗΣ ΥΓΕΙΑΣ - ΠΑΦΟΨΥ
5	ΑΝΤΩΝΙΟΥ ΓΙΑΝΝΟΥΛΑ	ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΗΡΙΟ ΤΡΙΤΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ ΚΥΠΡΟΥ
6	ΑΡΓΥΡΟΥ ΑΡΓΥΡΗΣ	ΠΑΓΚΥΠΡΙΑ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΠΟΛΥΤΕΚΝΩΝ
7	ΑΡΓΥΡΟΥ ΧΡΥΣΩ	ΠΣΣΕ
8	ΑΣΗΜΑΚΗ ΛΗΤΩ	ΣΩΜΑΤΕΙΟ ΣΑΦΥΠΗΡΕΤΗΣΑΝΤΩΝ ΜΕΛΩΝ ΤΗΣ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑΣ
9	ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΓΙΑΓΚΟΣ	ΕΣΣΕ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ
10	ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ ΧΡΙΣΤΟΣ	ΣΩΜΑΤΕΙΟ ΔΡΟΜΕΩΝ ΚΥΠΡΟΥ ΠΕΡΙΚΛΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ
11	ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΠΕΤΡΟΣ	ΠΕΣΥΣ - ΣΕΚ
12	ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ ΑΝΤΩΝΙΟΣ	ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΠΡΕΣΒΥΤΕΡΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΚΥΠΡΟΥ
13	ΔΩΔΟΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ	ΠΑΓΚΥΠΡΙΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΕΦΕΔΡΩΝ ΚΑΤΑΔΡΟΜΕΩΝ
14	ΙΑΚΩΒΟΥ ΚΩΣΤΑΚΗΣ	ΕΣΣΕ ΛΕΜΕΣΟΥ
15	ΚΑΡΑΒΑΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ	ΠΕΣΥΣ - ΣΕΚ
16	ΚΑΡΑΤΖΙΑΣ ΑΝΤΩΝΗΣ	ΠΑΝΑΓΡΟΤΙΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΚΥΠΡΟΥ
17	ΚΙΚΑΣ ΧΡΙΣΤΟΦΗΣ	ΚΙΝΗΣΗ ΟΙΚΟΛΟΓΩΝ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ
18	ΚΟΚΚΙΝΟΣ ΛΕΥΤΕΡΗΣ	ΚΕΝΘΕΑ
19	ΚΟΥΖΗΣ ΧΡΙΣΤΟΣ	ΠΑΓΚΥΠΡΙΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΠΑΛΑΙΩΝ ΠΡΟΣΚΟΠΩΝ & ΟΔΗΓΩΝ
20	ΚΟΥΝΤΟΥΡΗ ΙΩΑΝΝΑ	ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΙΘΑΚΗ

21	ΚΥΡΙΑΚΙΔΟΥ ΓΙΑΝΝΟΥΛΑ	ΠΣΣΕ
22	ΚΥΡΙΑΚΟΥ ΑΝΔΡΕΑΣ	ΕΣΣΕ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ
23	ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΣΟΦΟΚΛΗΣ	ΚΥΠΡΙΑΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΩΝ
24	ΛΑΜΠΡΟΥ ΣΟΦΟΚΛΗΣ	ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
25	ΛΕΑΝΔΡΟΥ ΑΝΔΡΕΑΣ	ΚΑΡΑΪΣΚΑΚΕΙΟ ΙΔΡΥΜΑ
26	ΛΕΑΝΔΡΟΥ ΑΝΔΡΕΑΣ	ΠΑΓΚΥΠΡΙΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΑΦΥΠΗΡΕΤΗΣΑΝΤΩΝ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑΤΟΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΚΥΠΡΟΥ
27	ΛΟΪΖΙΔΗΣ ΜΑΡΚΟΣ	ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΜΥΟΠΑΘΩΝ ΚΥΠΡΟΥ
28	ΜΑΤΘΑΙΟΥ ΜΑΤΘΑΙΟΣ	ΕΚΥΣΥ ΠΕΟ
29	ΜΑΥΡΙΔΗΣ ΑΝΤΩΝΑΚΗΣ	ΠΑΓΚΥΠΡΙΟΣ ΔΙΑΒΗΤΙΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ
30	ΜΟΤΗ ΜΑΡΙΑ	ΕΣΣΕ ΛΕΜΕΣΟΥ
31	ΜΟΥΡΟΥΤΗΣ ΜΙΧΑΛΗΣ	ΠΑΓΚΥΠΡΙΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΕΥΗΜΕΡΙΑΣ ΤΥΦΛΩΝ
32	ΟΥΣΜΙΑΝΗ ΝΙΝΕΤΤΑ	ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΚΥΠΡΟΥ
33	ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ ΧΡΙΣΤΟΣ	ΕΣΣΕ ΛΕΜΕΣΟΥ
34	ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ ΑΝΤΩΝΗΣ	ΝΕΑ ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΚΙΝΗΣΗ
35	ΠΑΠΑΤΡΥΦΩΝΟΣ ΣΩΤΗΡΟΥΛΑ	ΠΑΓΚΥΠΡΙΟΣ ΑΝΤΙΝΑΡΚΩΤΙΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ
36	ΠΑΣΧΑΛΙΔΟΥ ΑΝΔΡΟΥΛΑ	ΕΣΣΕ ΛΑΡΝΑΚΑΣ
37	ΠΑΤΗΡ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ	ΕΣΣΕ ΛΑΡΝΑΚΑΣ
38	ΠΑΤΣΑΛΙΔΗΣ ΑΝΔΡΕΑΣ	ΚΛΑΔΟΣ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ ΠΑ.ΣΥ.Δ.Υ.
39	ΠΑΤΣΑΛΙΔΗΣ ΟΔΥΣΣΕΑΣ	ΕΣΣΕ ΚΕΡΥΝΕΙΑΣ
40	ΠΑΥΛΟΥ ΣΩΤΗΡΗΣ	ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΑΦΥΠΗΡΕΤΗΣΑΝΤΩΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΩΝ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΥΠΡΟΥ - ΣΑΛΜΕΚ
41	ΠΙΣΤΕΝΤΗΣ ΝΙΚΟΣ	ΕΣΣΕ ΠΑΦΟΥ
42	ΠΙΤΣΙΑΛΗ ΕΛΕΝΗ	ΠΑΓΚΥΠΡΙΑ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΓΟΝΕΩΝ ΚΑΙ ΦΙΛΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ ΜΕ ΕΓΚΕΦΑΛΙΚΗ ΠΑΡΑΛΥΣΗ ΑΓΚΑΛΙΑ ΕΛΠΙΔΑΣ
43	ΠΡΑΞΙΤΕΛΟΥΣ ΕΛΣΗ	ΣΠΑΒΟ
44	ΣΚΑΡΠΑΡΗΣ ΚΩΣΤΑΣ	ΕΚΥΣΥ ΠΕΟ

45	ΤΡΙΦΥΛΛΗΣ ΜΙΧΑΛΗΣ	ΕΣΣΕ ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΥ
46	ΤΣΑΓΓΑΡΙΔΗΣ ΑΝΔΡΕΑΣ	ΕΝΩΣΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ ΚΥΠΡΟΥ
47	ΤΣΟΥΚΑΣ ΗΡΑΚΛΗΣ	ΕΣΣΕ ΛΑΡΝΑΚΑΣ
48	ΦΙΛΙΠΠΟΥ ΜΑΜΑΣ	ΕΣΣΕ ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΥ
49	ΧΑΤΖΗΠΑΝΤΕΛΑΣ ΠΑΝΤΕΛΗΣ	ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΠΡΕΣΒΥΤΕΡΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΚΥΠΡΟΥ
50	ΧΑΤΖΗΤΤΟΦΗ ΑΙΜΙΛΙΟΣ	ΕΣΣΕ ΠΑΦΟΥ
51	ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ ΣΤΕΛΙΟΣ	ΠΑΓΚΥΠΡΙΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΚΑΡΔΙΟΠΑΘΩΝ
52	ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ	ΕΣΣΕ ΠΑΦΟΥ
53	ΧΡΙΣΤΟΥ ΓΙΩΡΓΟΣ	ΕΣΣΕ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ

Παγκύπριο Συντονιστικό Συμβούλιο Εθελοντισμού

Σούδας 11, 2035 Στρόβολος – Λευκωσία

Τ.Θ. 24649, 1302 Λευκωσία

Τηλ +35722 514786 | Φαξ + 357 22 514788 | info@volunteerism-cc.org.cy

www.volunteerism-cc.org.cy | **Like us on facebook**

www.ethelontis.net (Διαδικτυακή Πύλη Εθελοντισμού)